

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

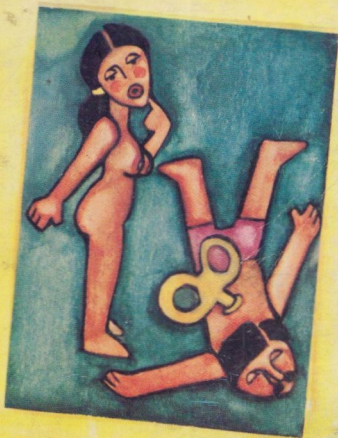
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

nazlı eray

AH BAYIM AH

bilgi yayınevi

BİLGİ YAYINLARI : 246
HİKÂYE DİZİSİ : 41

Birinci Basım
Nisan 1976

BİLGİ YAYINEVİ
Tunalı Hilmi Cad. 94
Tel: 178930 178019
Kavaklıdere Ankara
Baharlı Cad. 19/2
Tel : 22 62 01
Cağaloğlu - İstanbul

İ Ç İ N D E K İ L E R

Kabul Günü	7
İç Dünya	15
Bayım	23
Acının Öyküsü	30
Mutluluk	46
Dursen Hanım Hep Aklımdasın	62
Bir Sinek Masalı	70
Düşçü İsmet	75
Sonsuzun Çocuğu	86
Akşam Üstü	90
Çevre Sokağı	98
Mösyö Hristo	109
Bu Kentin Sokakları	114
Monte Kristo	129
Yalnızlık Hikâyesi	140
Sedyedeki Adam	147
Yeraltı Kenti	153
Geceyarısı İnsanları	163

KABUL GÜNÜ

Bu gün ayın ikinci cuma günü. Kapıcı İdris efendinin karısının kabul günü. Mahalledeki tüm kapıcıların karıları, çevredeki apartımanlardan bazı gündelikçiler, bir iki besleme, bir evlatlık bu toplantıya yetişebilmek için harıl harıl hazırlanıyorlar.

Kapısı İdris efendinin karısı Ayşe hanım aynanın karşısında saçlarını düzeltti, son moda ütüsüz bol paça pantolonuna bir baktı, rujunu tazeledi, mutfığa gitti.

Mutfak, çaydanlıkta kaynayan suyun buharı ile iyice ısınmıştı. Banka müdürünün karısı musluğun başında birşeyler yıkıyordu.

Ayşe hanım, banka müdürünün karısına,
— «Kızım Leylâ, o bulaşığı çabuk bitir. Misafirler neredeyse gelirler. Çayı verirken önüne beyaz önlüğünü takmayı sakın unutma. Börekler fırında dursun. Servis yapmadan hemen önce tabaklara koyarsın ki soğumasınlar, olur mu kızım?» dedi.

Banka müdürünün karısı Leylâ,
— «Olur hanımefendi», dedi. Sonra bulaşığı bitirdi, ellerini kapının arkasındaki havlu-

ya kuruladı. Önüne beyaz önlüğünü taktı. Büyük tepsinin üstüne, çay fincanlarını, çay kaşıklarını dizmeye başladı.

Kapıcı İdris efendinin karısı Ayşe hanımın kabul günlerinde Leylâ; misafirlere çaylarını verip, bulaşıkları da yıkadıktan sonra gidiyordu evine. Böyle olunca geç kalıyordu eve ya, yerinden de memnundu. Ayşe hanım iyi yürekliydi. Leylâ, kazara yemeği yaksa; bardak, tabak kırsa ona hiç bağırılmaz, .

— «Ne yapalım, sağlık olsun», derdi.

Ayşe hanım, çocuklarının eskilerini Leylâ'nın çocuklarına, kapıcı İdris efendinin eskilerini de Leylâ'nın kocası banka müdürüne verirdi. Ayda bir kez evine geç gitmeye razı olmuştu Leylâ. Başka günler, günlük işlerini bitirince, üç buçukta evine gidiyordu.

Kapı çalındı, Leylâ gitti, kapıyı açtı. Marmara apartımanının kapıcısı Kerem efendinin karısı Hicaz hanım, aynı apartımandan, dört numaradan besleme Halime hanımla birlikte gelmişlerdi.

Leylâ, Hicaz hanımın kürkü ile besleme Halima hanımın deri paltosunu aldı.

Hicaz hanım.

— «Anam, ev sıcacıkmiş, kemiklerim ısındı. Kızım, benim kürkü sen yatak odasına götür de yatağın üstüne seriver», dedi.

Ayşe hanım salon kapısından,

— «Buyurun, buyurun, nerelerde kaldınız?» diye karşıladı konuklarını.

Besleme Halime hanım,

— «Kardeş biz ilk gelmişiz. Bak sen şu işe», dedi.

Hicaz hanımla Halime hanım, koltuklarına tam yerleşmişlerdi ki, öteki konuklar da bir bir gelmeye başladılar.

Kocası halk ozanı diye çok övünen, kapıcı-bahçıvan Arif efendinin karısı Cihan hanım, kapıcı Necati efendinin karısı Nazife hanım, gıda pazarının üstündeki apartımandan evlâtlık Ahûzâr hanım. gündelikçi Satı hanım da geldikten sonra, Ayşe hanım, kapının ağzında bekleyen Leylâ'ya işaret etti. Leylâ kahveleri yapmaya mutfığa gitti.

Kapıcı - bahçıvan Arif efendinin karısı Cihan hanım, konukların en genci ve de en güzel giyimlisiydi. Kocasının aldığı yüzükler, parmaklarında ıslıl ıslıl yanıyordu. Kapıcı - bahçıvan Arif efendinin arka bahçede işleri iyiydi. Turp üretimi üstüne yaptığı girişimler ve lahanaya yaptığı yatırımlar çok verimli olmuştu.

Gündelikçi Satı hanım, Ayşe hanıma,

— «Bacım, şu parkelerin ne güzel olmuş senin. Belli kız iyi parlatıyor. Haftada bir mi yaptırıyorsun?» diye sordu.

Ayşe hanım,

— «Sahi beğendin mi? İdris cam cilâ yaptırdı. Kız başa çıkamıyordu. Bizim Resul de arkadaşlarını getiriyor, dans filan ediyorlar, her gün parlatmak gerekli. İdris, kapıcı katında işitmiş cam cilâyı. Binbeşyüze yaptırdık. Çok memnunum», dedi.

Satı hanım sesini alçalttı,

— «Anam, saten bu hizmetçi kısmını hoş tutmak lâzım. Şimdiki zamanda bulması çok zor. Çok nazlı oluyorlar. Her bulduğunu da eve sokamazsın. Benim Müşerref'i bilirsin, dokto-

run karısı, Aman bir naz yapıyor ki, görme. Çamaşır makinası bozulduğunda, astı suratını, bacım. «Ben bu kadar çamaşırı makinasız nasıl yıkarım», deyip durdu. Tabii, «Aman kızım, haydi evlâdım», diye idare ediyorum», dedi.

Nazife hanım,

— «Orası öyle», dedi. «Bende çalışan Sibel vardı ya, müteahhidin karısı. Başka yer mi ne bulmuş, bir sabah gelmeyiverdi. Ben de ona güvendiyydim, herşey yüzüstü kaldı. Bari önceden haber verse ya. Çok da namkör oluyorlar. İşte şimdi ben de bir kadın arıyorum. İyi de para veririm. Aklınızda olsun» dedi.

Evlatlık Ahûzâr hanım,

— «Adı da Sibel miymiş, O da ne biçim isimmiş, dedi.

Marmara apartmanının kapıcısı Kerem efendinin karısı Hicaz hanım,

— «Benim kadın da gelmedi geçen sabah. Bir gün önceden banyonun içine, leğene çamaşır ıslatmıştı. Kerem akşam, aşağıdan geldi, «Ben duş yapacağım», dedi, Eğilip leğeni kaldırdım banyonun içinden. Banyo da gömme banyo. O an karnıma bir sancı saplandı. İki büklüm kaldım, yatak odasına zor gittim. Meğerse karnımda fıtık çıkmış,» dedi.

Gündelikçi Satı hanım,

— «Hiç merak etme, Hicaz hanım, Bir salatalığı ortasından bölüp, fıtık olan yere bağla. Birşeyin kalmaz», dedi.

Hicaz hanım,

— «Aman sahi mi? Hemen yapayım. Ama şimdi salatalık bulunur mu ki?» diye sordu.

Satı hanım,

— «Tazesini bulamazsan, turşusunu koy. Turşusu da olur», dedi.

Satı hanım devam etti.

— «Çok eskiden bir dolama çıkmıştı benim parmağımda. Zonk zonk zonkluyordu. Eli mi hiç sıcak suya sokamazdım. Neyse, anlatacağım bu değil. Bu nereden aklıma geldi bilmem. Anlatacağım şeydu. Bizim Behzat efendi çok sinirli adamdır. «Deli Behzat» derler ona arkadaşları. Bir gün çok kızdı bana, başladı bağırmaya. Bir yandan da üstüme yürüyor. Hızını alamadı, bir tekme vurdu bacağıma, tam dizimin arkasına. Ayağında da altı kalın ayakkabı vardı, kış günü. Fırt diye, patates gibi bir et fırladı oramdan. Ben sesli ağladım, komşular geldiler. Komşu Ayşe hanım, orama bir salatalığı bölüp bağladı. Ertesi gün o şiş geçiverdi. Ağrısı da kalmadı. Komşu Ayşe hanım bana, laf arasında, — «Satı hanım, sen bu davranışları niye çekiyorsun? Kadın erkek eşitliği var, ayrılısana», dedi ya ayrılmadım işte. Zaten Behzat efendi de sonradan gelip özür diledi», dedi.

— «Hem ben de salatalığın böyle şeylere iyi geldiğini öğrendim işte», dedi.

Leylâ kahveleri getirdi. Konuklara tuttu. Herkes kahvesini aldı.

Ahûzâr hanım, Cihan hanıma,

— «Sinemaya gidiyor musunuz?» diye sor-du.

Cihan hanım,

— «Güzelim, biz pek sinemaya gidemiyoruz. Haftada beş gün, akşam üstleri, benim İn-

gilizce kursum var. Oraya gidiyorum. Bizim Uğur da yeni yürümeye başladı. Çok yaramaz. Evdeki herşeyi kırıp döküyor. Salondaki bütün bibloları camekâna kaldırdım. Akşamları Arif saz çalar, şiir söyler, rahatsız edilmek istemez. Çocuk ağlamasın diye hep kucağımda. Bir yere gittiğimiz yok o yüzden. Evde kapalı kaldım. Bu gün görümcem geldi de, ona bırakıp geldim çocuğu», dedi.

Ayşe hanım,

— «Arif bey'in yeni şiiri, «Ay'a giderken» çok güzelmiş. Kahvede herkesin ağzındaymış, İdris söyledi. Tebrik ederiz», dedi.

Cihan hanımın yüzü pembe pembe oldu.

— «İşte, bizimki de öyle. Halk ozanı. İçinden geliyor, çalıp çalıp söylüyor», dedi.

★ ★

— «Anam, Resul de büyüyüp delikanlı oldu».

— «Büyüdü maşallah, koleje gidiyor».

— «Zeynep hanımın kızları vardı ya, Huriye ile Gülsüm. İşte onlar da mankenlik okuluna gidiyorlarmış».

— «Sultan hanım elektrikli fırın almış».

— «Bir ahçı bulmuşlar, Boluluymuş. Bir zamanlar Orman Bakanlığında bölge müdürüymüş».

★ ★

Besleme Halime hanım,

— «Çok güzel bir poğaçaya tarifi öğrendim», dedi.

Konuklar — «Nasıl, nasıl? diye sordular. Besleme Halime hanım anlattı.

POĞAÇA

Kullanılacak malzeme: Yarım kg. un, 2 yumurta, 1 su bardağı erimiş yağ (yanmamış olacak), bir o kadar da zeytin yağı, 1 1/2 çorba kaşığı yoğurt, 1 küçük kaşık karbonat, yarım limon suyu, tuz.

Yapılışı: Un tepsiye dökülür, ortası havuz gibi açılır, yumurtalar ve yağ ortasına boşaltılır. Bir güzel yoğurduktan sonra, diğer malzemeler de hamura katılır. Hamur yuvarlanır, buz dolabında bir saat kadar dinlenmeye bırakılır...

— «Ben temiz bir tülbent'e sarıyorum, dolaba öyle koyuyorum», dedi. besleme Halime hanım.

...Sonra hamur oklava ile kulak memesi kalınlığında açılır. Ağzı yuvarlak bir bardakla kesilip içine soğanlı çiy kıyma konur. Yastık gibi kapatılır. Üstüne yumurta sarısı sürüldükten sonra sıcak fırında yarım saat pişirilir.

*
* *

Halime hanım,

— «Kıyır kıyır oluyor, Hasan da çocuklar

da çok yiyorlar, ama tepsiyi iyi yağlamak gerekli», dedi.

Çaylar geldi. Kıp kırmızıydı çaylar. Börekler mis gibi koktular. Leylâ, çayları ve börekleri konuklara tuttu.

Ayşe hanım mutfığa gitti. Leylâ'ya da bir tabağa böreklerden koydu.

— «Haydi kızım, sen de çayını iç, böreklerini ye» dedi.

Leylâ çayını içti, börekleri yedi. Sonra salona gitti. Boş çay fincanlarını ve tabaklarını tepsiye koyup mutfığa getirdi. Bulaşığı yıkadı. Hava iyice kararmıştı. Salon kapısının ardından Ayşe hanıma, «gidiyorum», diye işaret etti. Ayşe hanım da başı ile «git, git». dedi. Leylâ önlüğünü çıkartıp kapının arkasına astı. Ayakkabılarını, paltosunu giydi. Başına atkısını sardı. Ardından kapıyı çekip çıktı.

Kristal avize ile aydınlatılmış büyük salonda kapıcı karılarının, gündelikçilerin, besleme ve evlatlıkların toplantısı devam ediyordu.

Besleme Halime hanım büyük penceredeki tülü yana çekip camdan dışarıya baktı.

— «Kardeş, hava da kararmış, olacak iş mi bu!» dedi.

(1973)

İÇDÜNYA

İnsanoğlu, şen bir sabah ruhunun dibindeki mağaradan çıkıp, göğüs boşluğundaki alanın eşiğinde durdun. Durdun da uzaklara baktın. Göğüs boşluğundaki alan göz alabildiğine uzanıyordu, insanoğlu.

Yere baktın, toprağı gördün. Taşları gördün. Güneş doğudan yeni yükseliyordu. Uzak-
tan akan bir suyun sesi geldi kulağına. O yana gittin. Suyu buldun, otların arasından akıyordu. Yerden taş topladın, insanoğlu. Toprağı su ile karıştırdın, güçlü bir çamur oldu. Taşları üstüste koyup aralarını çamurla sıvadın. Kendine bir kulübe yaptın. Kulübenin kapısı, penceresi vardı. Kapının önüne geçip oturdun.

Güneş yavaş yavaş yükseliyordu.

Sol yana baktın, yapı işçileri gördün. Bir fabrika yapıyordu işçiler. Sen bakarken fabrikayı bitirdiler, bacayı yükselttiler. Fabrika çalışmaya başladı. Çarklar, dişliler dönüyorlardı. Bacadan duman çıkmaya başladı. Fabrikada çalışan işçiler uzaklardan gelip içeriye giriyorlar, paydos düdüğü çalınca çıkıp uzaklar-

dan gelip içeriye giriyorlar, paydos düdüğü çalınca çıkıp uzaklara gidiyorlardı.

Sen kulübenin çevresine bir çit çevirdin. Bahçen vardı artık. Bahçene bazı tohumlar ek-tin, onları suladın. Durdun, büyümelerini bek-ledin.

Güneş biraz daha yükseldi.

Sağ yana baktın, demiryolu işçileri gör-dün. Demiryolu döşüyorlardı. Sen bakarken rayları döşediler, istasyon binasını yaptılar. İstasyon binasının yanına bir lojman yaptılar, bahçesine hatmi çiçekleri ektiler. Belirli saatlerde bir tren gelip geçmeye başladı. Uzaktan gelirken düdüğünü dinledin. Lokomo-tiften çıkan beyaz buhara baktın.

İnsanoğlu, uzaklara baktın. Denizi gör-dün. Göz alabildiğine uzanıyordu deniz. İşçiler bir rıhtım yapıyorlardı. Sen bakarken rıhtımı bitirdiler. Dökme demirden babalar vardı rıhtımda. Onlara baktın. Beyaz bir gemi belirli zamanlarda rıhtıma uğrayıp gidiyordu. İnsan-lar çıktılar gemiden.

Bahçendeki tohumlar büyüdüler, ekin ol-dular. Pazar kurulmuştu, ötede bir yerde. Ekin-lerini götürüp sattın. Paran oldu cebinde. Eli-ni cebine sokup paranı şıkırdattın. Daha çok tohumlar ektin bahçende. Büyümelerini bekle-din.

Güneş yükseliyordu, insanoğlu.

İnsanlar banka yaptılar, hastahane yaptılar, süpermarket yaptılar, pastahane yaptılar, okul yaptılar. Gece kulübü yaptılar.

Göğüs boşluğunda evler çoğaldı. Bahçelerde çiçekler, düzgün yollar vardı. Sen trenin ho-

murtusunu, fabrikanın sesini, geminin düdü-
ğünü dinledin.

Ekinlerin çoğalmıştı. Onları pazarda sat-
tıkça paran arttı. İki ırgat tuttun, bahçende
onlar çalışmaya başladılar. Ekinleri biçiyor,
pazara götürüp onlar satıyorlardı.

Sen kulübenin yerine büyük, güzel bir ev
yaptırdın. Toprağının çevresini güçlü bir du-
varla çevirdin, kapına anahtar taktırdın. Pa-
ranı bankaya yatırdın.

Köşede bir yerde karakol kurulmuştu.
İçeride, telefonun başında komiser oturuyor-
du. Toplum polisleri çevrede dolaşıyorlardı.
Geceleri bekçi ayışığında düdüğünü çalıyordu.

Hastahanede ameliyatlar yapılıyor, eğri
burun kemikleri düzeltiliyor, insanların apandi-
sitleri alınıyordu.

Göğüs boşluğunda otolar, otobüsler, du-
raklar çoğalmıştı. Dadılar parklarda çocuk ara-
baları sürüyorlardı.

Senin de özel bir oton vardı. Bahçende du-
ruyordu, insanoğlu.

Bir gün şöyle bir baktın, esmer bir kadın
hoşuna gitti. Etekliğini oynatarak yürüyor,
gözlerini sık sık açıp kapatıyor, sonra birden
süzüveriyordu. İyi bir koku geldi burnuna on-
dan.

Onu ilkin alıp pastahaneye götürdün. Gar-
son geldi. Çay istedin, pasta istedin. Kadının
gözlerine bakıp çayını içtin. o da çayını içti,
gözlerini önüne eğdi. Ağzını kâğıt peçete ile
kuruladı.

Bir hırsız çıkmıştı meydana bu arada. Gö-
ğüs boşluğundaki bir evi, bir de dükkânı gü-

pegündüz soymuştu. Polis tetikteydi. Bekçiler gece çift geziyorlardı.

Sen evinin çevresindeki duvarı daha da güçlendirdin. Kapına çift kilit taktırdın. Irgatların öğlen güneşine bakıp terlerini sildiler.

Aklın hep esmer kadındaydı, insanoğlu. Onu lokantaya götürdün, yemek yedirdin. O tabağında biraz yemek bıraktı. Sana baktı, gülümsedi.

Evine güzel eşyalar aldın. Telefon, televizyon, ütü, çamaşır makinası aldın, elektrik süpürgesi aldın. Yerdeki halıların gerçekten güzeldi.

Kadını gece kulübüne götürdün. İçki içtiniz, dans ettiniz. Kadın sana sokuldu. Sen mutlu oldun. Dükkânların camekânlarına bakıp saçını taramaya başladın. Işık çalıyordun arada.

Kadını aldın, göğüs boşluğundaki evinin içine soktun.

Kadın eve yeni eşyalar, aynalar, değişik perdeler, ufak kül tablaları, cibinlikli bir yatak, leylak rengi saten bir yorgan, üstü pomponlu pembe terlikler getirdi.

Sen işlerini büyütüyordun, insanoğlu. Anahtarların çoğalıyordu. Bankaya sık gidip geliyordun.

Karın sana iki çocuk doğurdu. Her iki kez de doğumhanenin kapısında heyecandan bayılacak gibi oldun, insanoğlu. Peşpeşe sigara içtin. Çocukların büyüdüler, okula başladılar.

Karın her gün terziye, berbere gidiyor, ev-

deki dolabındaki elbiseleri çoğalıyordu. Saçlarının rengi parlak, koyu bir siyahtı. Güneşte çok parlıyordu.

Sen de iyi giysiler diktiriyordun kendine. Pabuçların gıcırdıyordu yürürken. İki elinde iki deste anahtarın vardı. Emrinde çalışanların çoğalmıştı. Çocukların karın senden para istiyorlardı.

Sen onları yemeğe, tiyatroya, sinemaya götürüyordun. Lokantada çok bahşış bırakıyordun.

Bir süredir karınla konuşamaz olmuştun. Karın kendi dünyasından, sen kendi dünyandan birşeyler anlatıp duruyordunuz. Karın berber, konken, kulüp, terzi, kumaş, oje diyordu sana. Sen, tahvil, arsa, yatırım, senet, tapu diyordun ona.

Çocukların okula gidip geliyorlardı. Sol yanda fabrika çalışıyor, tren istasyona uğrayıp gidiyor, iskeleye beyaz gemi yanaşıp kalkıyordu.

Polisler hırsız yakalıyorlar, başka bir hırsız çıkıveriyordu bu kez.

Deniz kenarına bir de askeri kamp yapılmıştı. Subay aileleri oradan denize giriyorlardı.

Güneş yavaş yavaş alçalıyordu, insanoğlu.

Göğüs boşluğunda trafik çok yoğunlaşmıştı. Birkaç devlet dairesi de vardı çevrede. Daktilo kızlar, masa başında oturup tırnaklarına oje sürüyorlar, aralıktaki musluğun başında odacılar, çay, kahve yapıyorlar, şişman bir daktilo hanım bir pencerenin içindeki çiçe-

ği sulayıp, filizi bir yönden uzun bir atkı örüyordu ablasının kızına.

Evinin çevresindeki duvarı kale duvarı gibi yaptırmıştın, insanoğlu. Kimse giremezdi içeriye.

Karın, çocukların, araban, eşyaların güvenlik içindeydi. Karın arada saçlarını ortadan ayırıyor, ipek şantung, yılanderisi çanta, mizampli, Chanel 5, Paris, Londra, diyordu.

Çocukların, sinema, bilardo, parti, baba para bitti, yeni pantolon, akşam eve 11'de geleceğiz diskotek, diyorlardı.

İnsanoğlu, bir gün gencecik bir kız gördün sokağın köşesinde. Üzerinde beyaz bir elbise vardı. Çorapsızdı, kosa kolluydu elbisesi. Saçlarını dümdüz taramış, arkaya atmıştı. Ufak kulaklarını gördün. Gülümseyince bembeyaz dişlerini gördün.

Sana hoş bir koku geldi ondan. Gece evine gittin ama aklın hep ondaydı. Ertesi gün gene gördün onu. Arabana alıp gezdirdin. Kırık bir yerde çay içirdin ona. Sana değişik şeyler anlatıyordu. Özgürlük, çiçekler, evren, umut, içdünya, diyordu.

Akşam evde karın midene oturmuş bir yemek gibi geldi sana. Bütün gece onun ağırlığı ile kıvrandın durdun.

Güneş yavaş yavaş alçalıyordu. Göğüs boşluğundaki evrende akşam serinliği başlamıştı.

Ufak kulaklı kız bir gün sana,

«Beni al, buradan götür», dedi. Elleri ellerinin içindeydi. İçin titriyordu ona baktıkça.

Evine döndüğünde çok düşündün. Karın

saçlarını tepeye toplamış. iki yandan lüleler sarkıtmıştı kulaklarının üstüne.

İki elindeki iki deste anahtar sana dayanılmaz bir ağırlık gibi geliyor, seni yere doğru çekiyordu. Yürürken iki büklüm oluyordun. Ayakların sanki kök salıyordu evinin döşemelerine. Güçlük çekiyordun yürürken. Durmadan pencereden pencereye gidiyor, istasyondan ayrılan trenin ardından, rıhtımdan uzaklaşan geminin ardından bakıyordun.

«Sinir bunalımı geçiriyorsun», dedi karın. Sonra da, «Biliyor musun, Diorissimo parfümü en güzel, tıpkı leylak gibi kokuyor», dedi.

Bir sabah beyaz elbiseli kız, gemiye binip gideceğini söyledi sana.

«Gel benimle», dedi.

Bütün gün içdünyanda dolaştın. Düşündün durdun. Çok kalabalıklaşmıştı göğüs boşluğundaki evren. Bankalarda memureler saatlerine bakıp duruyorlar. Karakolda telefon çaldı, komiser açtı. «Alo?» dedi. İki usta bir evin damını aktarıyorlardı.

Akşam evine gittin. Anahtarların kelepçe gibi ellerine batıyorlardı. Ayakların kökleniyor, cilalı parkelerde zor yürüyordun.

Gece karın uyurken yavaşça kalktın yatağından. Sürünerek evinden çıktın. Bahçeyi geçtin. Az vardı geminin kalkmasına. Beyaz elbiseli kız, etekleri akşam rüzgarında uçuşarak bekliyordu seni rıhtımda. Bahçe kapısına geldin. Göğüs boşluğundaki içdünyanın ağırlığından boğulacak gibi oluyordun. Kan ter içinde kalmıştın. Öyle iyi bir kilit yaptırmıştın ki kapına, çok uğraştığın halde anahtarla da aç-

madın. Duvar çok güçlü ve yüksekti. Evini, aileni, eşyani iyi koruması için öyle yaptırmıştın onu.

Kendinde o duvarı aşacak gücü bulamadın. Yeniden sürünerek evine girdin. Yatako-dasına gittin. Karın leylak rengi yorgana sarılmıştı. Pembe pomponlu terlikleri yatağın ayakucunda yanyana duruyorlardı. Yorganın kenarını kaldırıp karının yanına gittin. Karının kolunun altından keskin bir ter kokusu geldi burnuna.

Rıhtımdan ayrılan geminin düdüğünü duydun.

Güneş batmıştı.

Acı içinde karanlığa baktın. Sonra uyudun.

Ertesi gün, göğüs boşluğundaki içdünyanın sokaklarında yürürken, herkes gene sana selâm verecekti.

*
* *

İnsanoğlu, insanoğlu. Sana sesleniyorum.
Duyuyor musun beni?

(1975)

BAYIM

Bana niçin öyle dikkatli dikkatli bakıyorsunuz, bayım? San­ki kafamdan geçenleri okumak istermiş gibi baktınız bana. İçim dışım birdir benim, şu anda hiç birşey dışunmüyorum, kulağım sizde bayım. Anlattıklarınızı dinliyorum. şu, burnunuzla ağzınızın birleştiği yerdeki kıvrım hoşuma gidiyor da, ondan hep ağzınıza bakıyorum. Siz anlatın, bayım. Kulağım sizde.

Bunalıyorum, diyorsunuz. Yaşantım çok tekdüze, diyorsunuz. Anlıyorum sizi. Çok iyi anlıyorum. Benim de yaşantım öyle, bayım, ben de hep aynı şeyleri yapıp duruyorum.

Yaşınızı kestirmeye çalışıyorum, bayım. Kaç yaşında varsınız ki? Pek yaşlı sayılmazsınız. Siz anlatın, anlatın. Öyle iyi anlıyorum ki sizin sıkıntılarınızı.

Ben yaşlı annemle otururum, ebe okulundan mezunum. Sıkılınca fotoroman okurum, resimli roman okurum.

Salarıma bakıyorsunuz, bayım. Kendi rengidir saçlarımın. Annemin de başında bir tel beyaz yoktur. Onun saçları da simsiyah.

Oysa o çok çekmiş, bayım. Sizin kır saçlarınız da çok hoş duruyor. Gözümü alıyor onların ak pırlıtısı.

Evet, içerim bir sigara. Arada sırada içirim, her zaman içmem. Böyle. Bir dostla konuşurken filân, şimdi de ben mi anlatayım? Bilmem ki ne anlatayım, bayım. Sizin gibi bilgili bir kişinin yanında nasıl konuşacağımı, ne diyeceğimi tam bilemiyorum.

Benim sevgilim mi? Oldu bayım, olmaz mı. Ama hiç de önemli birşey değildi. Evet, ebe okulundayken, bizim mahalleden bir çocuk. Benden az büyüktü, bayım. Saçı bir tutam altına düşerdi. Gizlice çay bahçesine filân gittiydik birkaç kez. Semaverle çay getirmişlerdi.

O mu? Şimdi berber dükkânı açtı. Hayır, bir yıl var ki gördüğüm yok onu.

Şu sizin arabanız da güzelmış, bayım. Güneşte pırl pırl yanıyor.

Nasıl, o parmağımdaki yüzük mü? Pasajdan aldım onu geçen gün. Taşı sahici gibi duruyor, değil mi? Bir kız arkadaşım var, adı Sabriye. İçtiğimiz su ayrı gitmez. Bize çok yakın evi. İşte onunla birlikte pasaja girmiştik. Orada gördüm de beğendim.

Nasıl, çıkarayım mı onu parmağımdan? Hoşunuza gitmedi mi yüzüğüm?

Ben de biliyorum ucuz birşey olduğunu bayım, parmağımı da yemyeşil boyamış. Çıkartmalıydım onu, bulaşıkları yıkarken dün gece.

Daha iyi yüzükler mi lâyük bana, dediniz bayım? Utandım birden. Al al oldu yanaklarım. Ne kadar dikkatlisiniz siz. Çoraplarıma, pa-

buçlarıma, ellerime, tırnaklarımdaki kırmızı ojeye filân nasıl da dikkatle bakıyorsunuz.

Kendim sararım saçlarımı, bayım. Doğru söylüyorum, kendim sararım her gece. Madem ki öyle dediniz, hiç kesmem saçlarımı. Zaten uzadılar epeyce, omuzlarıma vardı saçlarım.

Siz de ne güzel kokuyorsunuz bayım, bana yaklaştıkça temiz bir koku geliyor sizden. İyi cins bir sabun kokusu gibi. Kolonya da sürmüşsünüz saçlarınıza, bakın nasıl arkaya yatık duruyorlar.

Babam mı? Babam burada değil. Ben küçükken ayrılmış annemden. Pek iyi hatırlamıyorum onu. Para filân da yollamaz. Biz, ana kız, işte kendi yağımızla kavruluyoruz.

Sizin konuşmanız, davranışlarınız ne kadar başka, bayım. Hiç dostluk etmemiştim daha önce, böyle sizin gibi bir beyefendi ile. Ben daha ağzımı açmadan siz ne söyleyeceğimi anlıyorsunuz sanki. Bir tuhaf oluyorum bayım, sizinle konuşurken.

Bir çay daha içerim, olur. Siz demiyeyim, sen mi diyeyim size? Ama utanırım bayım, yeni tanıdım sizi. Çekiniyorum sen demeye.

Ah bayım, demin kazara elin elime değmişti ya, sigaramı yakarken, içim ürperiverdi.

Kravatın da ne güzelmiş bayım, gömleğin ceketin de öyle.

Hani Sabriye diye bir arkadaşım var demiştim ya, O da bir çocukla konuşuyor işte. Çocuk gece okuluna gidiyor, bayım. Sonra da askere gidecek. Sabriye bekleyecek onu.

Bu tepedeki çay bahçesi de ne güzelmiş.

Yel üfürüyor saçlarımı. Ağzımda bir kuruluk var. Alışkın değilim fazla sigaraya ben.

Boş zamanlarımda mı? Roman okurum, sonra ev işi filân yaparım. Annem ne de olsa yaşlandı, bayım, yoruluveriyor. Eskisi gibi güçlü değil.

Deniz kenarlarındaki güzel yerler mi? Balıkçı kasabalarındaki şirin moteller mi? Bilmiyorum. Hiç gitmedim öyle yerlere.

Siz sanki değişik bir dünyadan söz ediyorsunuz bana, bayım. Büyülü, güzel, hiç bilmediğim şeyleri anlatıyorsunuz bana.

Şaşırdım da siz dedim gene. Ağzım alışmış sana siz demeye bayım.

Senin evin ne güzeldir, değil mi bayım? Aydınlıktır, ferahdır, ne güzel döşelidir kim bilir? Karın nasıl senin değerini bilmiyor, anlamıyorum bayım.

Senin dediğin gibi, ellerime krem süreceğim bundan böyle, bulaşıkları yıkadıktan sonra her akşam.

Demin de kazara dizin bacağıma değdi. Masanın altında. İçim çok ürperdi gene. Sanki bayram yerindeki kayık salıncakta uçuyor gibiyim bayım. Çok konuşuyorum, neler dediğimi bilmiyorum.

Nasıl da elimi tutuverdin, bayım. Birden elini elimin üstüne koyuverdin. Şaşırdım bu işe. Ama çekemiyorum elimi. Sen çok güçlüsün bayım, çok güçlüsün sen.

Bak bayım, gökyüzüne bak. Göçmen kuşlar dönüyorlar, sürü sürü. Mutluyum ben de işte. Hiç birşey düşünemiyorum. Mutluluk budur, değil mi bayım?

Yirmi yaşımdayım, bayım. Daha önce hiç böyle olmamıştım.

Sen de çok mu sevmiştin, çok eskiden birini? İşte uçtu gitti neşem, mutluluğum. Anlat bayım ne olur anlat. İçimi kemiriyor merak. Ne biçim bir duygu bu, benim şu anda duyduğum? İçerim bir sigara daha. Midem yanıyor, bayım. Anlat güzel miydi, çok mu sevdin sen onu? Onu da böyle çay bahçesine getirmiş miydin ki? Ah bayım, keşke hiç söz etmeseydin bu kadından bana. Bir bilsen, karmakarışık oldu içim.

Ama çok eskiden miydi? Hiç düşünmüyor musun artık onu? Kimbilir nasıl sevdin onu, bayım? Kollarında kimbilir nasıl sımsıkı sıkardın onu?

Bunlar çok eski şeyler mi, bayım? Biz bugüne mi bakalım.. Doğru dediğin senin. Biliyor musun bayım, iyi ki anlattın bana o kadını. Daha değerlisin şimdi benim için bayım, ne tuhaf şey bu böyle.

Gene neşeleneyim mi? Somurtmak, üzgün durmak yaraşmıyor mu bana? Pekiyi, işte gülüyorum, bayım. Senin gözlerine bakıp duruyorum. Elimi de azıcık oynattım, elinin içinde.

Bak bayım, bak. Gene bir başka göçmen kuş sürüsü uçuyor havada. Ben de gene hiç birşey düşünemiyorum. Mutluluk dediğin budur, değil mi bayım?

Ya sen ne düşünüyorsun ki? Sen de benim gibi misin acaba? Sen de bayram yerindeki kayak salıncakta sallanır gibi misin?

Çok korkuyorum bayım, çok korkuyorum. Senden korkuyorum işte.

Olur, binelim arabaya. Gezelim biraz. Sen sonra bizim yolun başında bırakırsın beni, bayım. Kimseler görmesin bizim mahalleden. Ne dedikoducudur onlar, o kadınlar. Sen bilmezsin, bayım. Nereden bileceksin, Bütün gün perde köşesinden dışarıyı gözler onlar.

Ah bayım, ne de güzel sürüyorsun arabayı.

*
* *

Ah bayım, ah. Yemek yemez oldum günlerdir. Hep aklımda sen varsın. Sanki bir ateş yanıyor içimde. Gece gözüme uyku girmiyor, bayım. Mum gibi eriyorum.

Ah bayım, ah. Ne kadar da yaklaşmıştık birbirimize. O kısacık zamanda nasıl da bili-vermişdik birbirimizin en gizli yanlarını. Senin ellerinin sıcaklığını nasıl unuturum ben, bayım.

Otursam olmuyor, gezsem olmuyor. Ne yapacağımı bilemiyorum, bayım. Neden aramadın ki bunca zamandır beni? Neden artık gelmiyorsun o kararlaştırdığımız yere? Ben her gün gidip orada bekliyorum, bayım. Belki gelirsin diye. Yüreğim ufalanıyor sanki orada dururken. Başka arabalar geçiyor da bayım, senin araban hiç görünürde yok.

Artık roman da okuyamıyorum, bayım. Bulaşıkları yıkarken ağlayasım geliyor. Her gece düşümde görüyorum seni. Saçlarını karıştırıyorum parmaklarımla, boynundan tutup seni üstüme çekiyorum, bayım.

Neden aramıyorsun ki beni bunca zamandır, bayım? Belki de öleceğim acıdan.

Hep anlattıklarını düşünüyorum çay bahçesinde. Arabada yanında otururken, ne rahat-tım, ne mutluydum bayım. Hiç derdim yoktu o zamanlar benim. Şimdi ölsem, diyorum. Ama hep bir umut var içimde, bayım, belki gelirsin diye.

O anlattığın kadını düşünüp duruyorum, bayım. Kimbilir ne çok sevmiştin sen onu. Kollarında kimbilir nasıl sımsıkı sıkardın onu? Belki sen de onun yolunu beklerdin böyle. Ah bayım, ah.

Göçmen kuşlar gene havada. Bak bayım, bak. Gökyüzüne bak.

Mutsuzum ben de işte. Mutsuzluk dediğin budur, değil mi, bayım?

(1975)

ACININ ÖYKÜSÜ

Hastahanedeki yatağımda yatıyorum. Yüzümden ve saçlarımın arasından su gibi ter akıyor. Ben hep yatağımın yanbaşıda asılı duran serum şişesine bakıyorum. Hastalığımın adı ileus; barsak düğümlenmesi. Üç gün içinde iki kez ameliyat oldum. Kolay iyileşemeyeceğim. İki kez daha ameliyat olmam gerekiyor. Barsakların çalışmasını izleyebilmek için, karnımda iki yerden barsakların ucunu dışarıya çıkartmışlar. Onları, ben biraz iyileşince tekrar yerine koyacaklar.

Hastahaneye bir pazar sabahı getirildim. Durumum iyi değil. Çok acı çekiyorum. Burnumun bir deliğinden girip, mideme inen bir lâstik boru, yatağımın yanındaki bir pompa ile midemdeki suları çekiyor. Burnumun öteki deliğinden kalın barsağıma dek inen ucu kurşunlu bir başka boru da, barsaklarımdaki salgıları yatağın yanındaki bir kavanoza boşaltıyor.

Mideme inen tüpün adı «Levin tüpü.» Barsağıma inen ucu kurşunlu tüpün adı da «Müller-Abbot» tüpü. Bu iki tüpün adını iyi öğrendim, çünkü onları yutabilmek bana bir insanın

yapabileceği en güç şeylerden biri gibi geldi. Yutturmadan önce tüpün ucunu zeytinyağlıyorlar, ama o da pek bir işe yaramıyor.

Yanımdaki yatakta yatan yaşlı hanıma,
— Kavanozdaki sular ne renk? diye sordum.

— Koyu yeşil, dedi.

Çişim sondadan yatağın altındaki bir şişeye damlıyor. Sol kolumdaki damarlardan birine serum takılı. Serum, damla damla damarıma girdikçe beni serinletiyor, damarımla su içiyormuş gibi oluyorum. Serumdan şikâyetim yok. Ona alıştım, şişesine baktıkça oyalanıyorum. Serum takılı olan kolum kımıldamadan dursun, iğne kayıp damardan çıkmasın diye, üzerine pamuk sarılmış bir tahtaya bağlı. Karnımı, barsaklarımı, demirden bir el sanki hiç durmadan karıştırıyor. Yatakta hiç dönemiyorum. Belimden aşağısını kıpırdatamıyorum. En zor olan da hiç kıpırdayamadan acı çekmek. İsteyince ayaklarımı oynatabiliyorum. Tüplerin sürtünmesinden boğazım ve bademciklerim yara olmuş, yutkundukça çok acıyor. Ne de çok yutkunuyorum. Çok güç nefes alıyorum, nefes aldıkça tüplerden midem bulanıyor, öğürüyorum. Öğürünce tüm gövdem sarsılıyor, yaralarım çok acıyor. Midem bulanınca, ağzımdan derin nefes almamı söylüyorlar, yapıyorum, pek bir işe yaramıyor. Kötü bir düşte gibiyim. Uyanıverirmiyim ki, diye düşünüyorum arada. Ne olduğumu tam anlayamıyorum bir türlü.

Ağzım ve dudaklarım kupkuru. Ameliyat olalı beri, beş gündür, ağızdan hiç birşey veril-

medi, oysa ben, ilk ameliyattan sonra, ayılır ayılmaz çok susamıştım. Bir süre sonra su verilecek sanıyordum. Şimdi dilim pas içinde, damağıma yapışıyor. Yattığım yerde, durmaksızın iki şey düşünüyorum. Biri su içebilmek, öteki de burnumdaki tüplerin çıkması. Daha dokuz gün su içemeyeceğim ama bunu bilmiyorum.

— Bana ne zaman su verilecek, tüpler ne zaman çıkacak? diye soruyorum, durmadan.

— Barsaklar çalışmaya başlar başlamaz su verilecek. Herhalde yarın, en geç öbürgün, diyorlar. Hep inanıyorum. Su içebilmem için, niçin barsaklarımın çalışmasını beklemem gerektiğini anlayamıyorum. Barsaklarım çalışmadan bir yudum su ya da başka birşey içsem, bir lokma birşey yesem, barsaklarımın felç olacağını bilmiyorum. Tüpler de o zaman çıkacakmış.

Böyleyken dakikalar hiç geçmiyor. Arada tüpler tıkanıyor, nefes alamayıp öğürmeye başlıyorum. Doktor geliyor, enjektörle tüplerde biriken safraları çekiyor. Biraz rahatlıyorum. Rahat nefes almaya başlayınca da susuzluğumu daha çok duyuyorum. Başlıyorum buz gibi vişne suları, şeftali suları düşünmeye. Odamın kapısının yanında bir musluk var. Kulağım hep damlayan suyun sesinde. Odaya her giren, niçin oradan kana kana su içmiyor, ya da insanlar niçin ellerinde meyva suyu veya gazoz şişeleriyle dolaşmıyorlar, bir türlü anlamıyorum. Yoldaki büfenin birinden bir şişe vişne suyu alıp, oracıkta hepsini içivermek dünyanın en güzel şeyiymiş gibi geliyor bana. Dur-

madan yol köşelerindeki büfeleri, şişe şişe meyva sularını düşünüyorum. Yol kenarlarına kamyonlar yanaşıyor, kasa kasa meyva suyu yüklü kamyonlar. Ben hep onları düşünüyorum. (Sonradan gördüm, araba kazasında karaciğeri parçalanmış bir kız da, soğuk kırmızı karpuz ve Ankara gazozu istiyordu. Yedinci gün öldü.

Ağzımı karbonatlı pamukla siliyorlar. Belli etmeden pamuğun ucunu emiyorum, ağzım köpürüyor.

Hastaneye geldiğimden bu yana hiç uyumadım. Şöyle bir yan dönsem uyuyacakmışım gibi geliyor. Yatışımı bir değiştirebilsem. Sırtımın yan tarafına bir yastık koyuyorlar. Birden çok rahat ediyorum. İki dakika sonra o da batmaya başlıyor sırtıma. Ağrılarım dayanılmazlaşıyor. Bu kez yastığı öbür yanıma koyduruyorum, gene biraz rahat ediyorum. Sonra tüpler tıkanıyor. Tekrar enjektörle safrayı çekiyorlar, boruları yıkıyorlar.

Çişim geliyor. Tutuyorum çişimi. Sonda ile çiş yapmak zor. Bir yerim patlayacakmış gibi geliyor bana. Hemşireye söylüyorum.

— Yatak ıslanacakmış gibi geliyor bana, diyorum.

— Saliver çişini, anam. Sonda takılı, birşeycik olmaz, diyor.

Sol kolum şişmeye başladı. Damarımda da yanma var. Serum o koldan çıkartıp sağ kola takacaklar. «Damarcı» geldi. Damarcı erkek bir hastabakıcı. Şimdi gelen kara Hüseyin. Bir de sarı Hüseyin var. İkisi de damarı hemen buluyorlar.

Kara Hüseyin damarı arıyor. Lastik bir boru ile kolumun üst kısmını sıktı. Damarlarım çok güç bulunuyor. Serum şişesini yatağın öteki yanına geçirdiler. Ben de başımı o yana çevirmek istiyorum. Onun için pompa ve kavanozun da o yana gitmesi gerekli. Söyledim, götürdüler. Başımı çevirdim, seruma bakıyorum. Serum su gibi. Bir sıçrasam da şunu yakalayp kana kana içsem. Yastığı sol yanıma koydurdum, az bir zaman için rahatım. Sol kolum, damardaki iğneden çok şişmiş, üzerine kurşunlu suya batırılmış pamuk kondu.

Gene gece oldu. Odanın lambasını yaktılar. Geceyi hiç sevmiyordum. Gece hiç geçmiyor. Gelen giden az. Sabaha dek öyle yatıyorum.

Bir bayram günü bacağının tekini tank ezmiş bir kız var, ortopedinin koğuşunda. Gece olunca tekerlekli iskemleyle koridorda gezdiriyorlar onu. Bacağını kesmişler. Koridorda dolaştırılırken bağılıyor, ağlıyor. Ben, geceleri onun sesini duymak hiç istemiyorum.

Dışarıyı, koridoru göremedim gelirken. Sedyede yatıyordum. Acaba nasıl bir yer diye merak ediyorum.

Sabah erkenden su dağıtılıyor. Herkes sürahisini dolduruyor. Ben su seslerini dinliyorum. Su içmeye başlayınca başa da öyle bir sürahi verilecek. İyileşince, eve de öyle kapaklı bir sürahi alacağım. Çok hoşuma gidiyor o sürahiler. Daha önce kendime neden öyle bir sürahi almamışım, şaşıyorum.

Saçlarım ter içinde, yastığa yapışıyor. Bir pamukla yüzümü siliyorlar. Bana durmaksızın

iğne yapılıyor. Vitamin iğneleri, ağrıyı azaltmak, beni uyutmak için iğneler. Hiç birinin etkisi olmuyor. Gececi hemşire,

— Ağrın çok, bunlar hafif geliyor. Kuvvetlisi de barsakların çahşmasını geciktirir. Ondan yapılmıyor, dedi.

Ben avuçlarımı sımsıkı sıkıyorum.

Kapı açıldı hemşire gene geldi.

— Doktor söyledi sana şimdi bir penthatol iğnesi yapacağım. Dinlenmen gerekiyor, geldiğinden beri hiç uyuyamadın. Bu iğneyi yapınca ağrıların hemen geçecek, bu gece rahat uyuyacaksın, dedi. Damarı bulup, iğneyi yaptı.

O daha iğneyi damarımdan çıkartmadan tüm gövdeyi bir ılıkılık kapladı. Boğazımdaki tüplerin sürtünmesini duymaz oldum. Rahat nefes almaya başladım. İdrar sondasının yakması azalıp geçti. Karnımdaki dayanılmaz acı hafifledi. Hemşire'ye bakıp güldüm. Güzel kızmış, Sevim hemşire.

Sımsıkı kapalı tuttuğum avucumu yavaş yavaş açıp dümdüz yaptım.

Bir de baktım, avucumun ortasındaki meydanda birisi koşuyor. Kim diye merak ettim, ben de peşinden koşmaya başladım. O benim ayak seslerimi duyunca ardına baktı. Sokak lambasının ışığında yüzünü gördüm. İlk okuldayken, iki sıra arkamda oturan, sütçünün oğlu Osman Nuri'ymiş.

— Osman Nuri dur, Osman Nuri dur beni bekle, diye seslendim.

Sesimi duyunca, durup bekledi.

— Osman Nuri, böyle nereye koşuyorsun? diye sordum.

— Başöğretmen vapurla İstanbul'dan geliyor, onu karşılamaya gidiyorum, dedi.

Çevreme bakıyorum, hiç bilmediğim yerlerdeyiz.

Burası neresi, Osman Nuri? diye sordum.

— Burası Afyon, dedi Osman Nuri.

Ben tam Afyon'a vapur nasıl gelecek diye düşünüyordum ki, Osman Nuri,

— İşte iskeleye geldik. Vapur daha yanaşmamış, dedi.

Baktım, beyaz bir vapur, serumun kenarına yanaşıyor. Vapur bir geri yaptı, sorum tüm köpürdü. Halatlar atıldı, iskeleler uzatıldı, yolcular inmeye başladılar. Başöğretmen hep açık renk takım elbise giyer, ben açık renk elbiselilere bakıyorum. İyi bilmişim, onu Osman Nuri'den önce ben gördüm. Açık mavi renk takım elbise giymiş. Hemen yanına gidip elini öptük.

— Sağolun, çocuklar, dedi.

Başöğretmenin elinde bavulu vardı. Osman Nuri onu aldı. Başöğretmen,

— Ben bu gece Afyon lisesinde kalacağım, bana orada yatacak yer hazırlayacaklardır, dedi.

Vapurdan, başöğretmenin ardından, siyah giysili, soluk yüzlü, zayıf bir adam indi. Durmadan bana bakıyor. Bana da onu bir yerden tanırmışım gibi geliyor ya ,düşünüyorum, düşünüyorum, bir türlü nereden tanıdığımı çıkartamıyorum. Biz, başöğretmenle Afyon li-

sesine giderken o da biraz uzaktan arkamızdan geliyor.

Başöğretmen Osman Nuri'ye döndü.

— Matematiğe çalışmıyor musun, oğlum, ondalık kesirleri iyi öğrendin mi bari? diye sordu.

Osman Nuri,

— Öğrendim efendim, dedi.

Başöğretmen bana döndü,

— Sen de işlemlerin sağlamasını yapmayı öğrendin mi? diye sordu.

— Öğrendim, başöğretmenim. Tersten sağlamayı da yapabiliyorum, dedim.

Başöğretmen, — Öyleyse çok iyi, dedi.

Yürüye yürüye Afyon lisesine gelmişiz. Bahçe kapısında başöğretmen,

— Siz buradan dönün artık, çocuklar. Beni karşıladığınız için çok teşekkür ederim. dedi. Elini öptük, bahçe kapısından içeriye girdi. Osman Nuri ile ardımızı dönüp, yürümeğe başladık. Osman Nuri yalnız kalınca, parmağını burnuna sokup karıştırmaya başladı. Okuldayken de böyle yapardı.

— Osman Nuri, çek parmağını burnundan, diye bağırdım. Hemen çekti.

— Farkında olmadan yapıyorum, dedi.

Baktım, siyah giysili adam gene ardımızdan geliyor. Bir de sigara yakmış. Çevre de çok karanlık. Sokak lambaları seyrek.

Osman Nuri,

— Başöğretmen Afyon'a niçin sık sık geliyor biliyor musun? diye sordu.

— Bilmiyorum, dedim.

— Başöğretmenin sevgilisi var burada, işte onu görmek için geliyor dedi.

Başöğretmen gözlüklü, beyaz saçlı, kendi halinde bir adamdır. Evli, çocukları var. Ben Osman Nuri'nin dediğine pek inanmadım.

— Yok canım, sen de, dedim.

— Sen öyle bil, dedi, Osman Nuri. — Bek gibi bir kadın, kızıl saçlı, uzun boylu. Başöğretmen onu görmeden yapamıyor. dedi.

Hızlı yürüdük de ondan mı bilmem. benim kasığıma hafif bir ağrı girdi. Osman Nuri'nin söylediklerini düşünüyordum. Başöğretmeni kızıl saçlı, uzun boylu, çok güzel bir kadınla yatakta düşünüyorum, nedense çok tuhaf geliyor bana.

— Başöğretmen onsuz yaşayamıyor, dedi, Osman Nuri.

— Nereye gidiyoruz, Osman Nuri? diye sordum.

— Bizim eve gidelim, biraz bir şey yeriz. Sen sonra istediğin yere gidersin, dedi.

— Olur, dedim.

Afyon'da çok sevdiğim bir dostum oturuyor. Osman Nuri'lerden sonra, belki gider onu görürüm, diye düşündüm. Adresini biliyorum. Bu sevdiğim dostumu görmeyeli çok oldu ya, gene de onu düşününce çok heyecanlanıyorum. Yolda yürürken onu göreceğim diye içimi bir sevinç kapladı.

Osman Nuri'lerin evine geldik. Burası Osman Nuri'nin amcasının eviymiş. Kapıyı yengesi açtı. — Buyurun, buyurun dedi. Ayakkabılarımızı çıkartıp, içeriye girdik. Osman Nu-

ri'den ayak kokusu yayıldı girdiğimiz sofaya. Okuldayken de ayakları kokardı.

Ben öyle bir susamıştım ki, susuzluktan ciğerim yanıyor. Bir bardak su istedim. Osman Nuri'nin yengesi tabak içinde bir bardak soğuk su getirdi. Tabağın üzerinde dantelli küçük örtüsü de vardı. Suyu içtim ya, susuzluğum hiç geçmedi. Sanki hiç içmemiş gibiyim. Ayıp olur diye bir bardak su daha isteyemedim. Bir kenara oturduk. Osman Nuri gene parmağını burnuna sokmuş, karıştırıp duruyor. Birden miğdem çok bulandı, derin bir nefes aldım. Osman Nuri'ye işaret ettim, gördü. Yavaş sesle,

— Bende oksiyür var, yani kılkurdu. Oksiyür barsakta üç günde bir yumurtluyor kılkurtları yumurtadan çıkınca da benim burnum böyle çok kaşınıyor. İşte ondan kaşıyorum. Bugün yarın ilâç içip düşüreceğim, dedi. Sonra gitti, ellerini yıkadı. Ben Osman Nuri'yi dinledikçe şaşıyorum. O böyle, oksiyürü filân hiç bilmezdi. Hiçbirimiz bilmezdik. Osman Nuri dördüncü sınıftaki en durgun öğrenciydi. Arkada oturur, hiç konuşmazdı. Uyurdu çoğunluk. Demek ki oksiyürü filân sonradan iyice öğrenmiş.

Ben de gidip ellerimi yıkadım, musluktan su da içtim.

Osman Nuri'nin yengesi çok güzel yemekler yapmış ya, benim karnım pek aç değil. Hep su içiyorum. Bir kez İzmir'de, yaz sıcağında böyle olmuşum. Çok terliyordum, ne kadar da su içsem kanamıyordum bir türlü. İşte şimdi de öyle olmuşum. Aklım arkadaşım da. Bir an önce gidip onu görsem, diyorum.

O bana biraz küsmüştü. Kalbini kırmıştım onun. Bakalım geçmiş mi dargınlığı diye merak ediyorum.

Yemekten kalkınca, Osman Nuri'ye ve yengesine çok teşekkür ettim,

— Fazla geç olmadan ben gideyim, dedim.

— Bir de kahve iç de, öyle gidersin, dediler. Bir de kahve içtim. Kahvenin üstüne de Afyon'un kaymaklı lokumundan yedim. Zaten kaymaklı lokumu çok severim, Osman Nuri'nin yengesi ısrar etti, kırmadım onu, iki tane yedim. Sağ kolum biraz sızlıyor. Ben bu gün çok yorulmuşum.

Kapıdan çıkarken, Osman Nuri'nin yengesi,

— Sizi çok sevdim, gene beklerim, dedi.

Osman Nuri,

— Şimdi eczaneler kapanmıştır, o dediğim ilâcı yarın mutlaka alacağım. Oksiyür için, Combantrin veya mintezol almak gerekli. İkisinden birini alacağım, dedi.

— İstasyon caddesine nereden gidilir? diye sordum.

— Sola sap, dümdüz yürü, dediler.

Yolun karşı yanında, siyah giysili adam beni bekliyormuş. Beni görünce, küçülmüş sigarasını yere attı. Ben yürüdükçe o da ardımdan geliyor. Çok hızlı yürüyorum. Kasıgımdaki ağrı çoğaldı. Baktım ki, yeniden avucumun ortasındaki meydana gelmişim. Sağ tarafta serum yavaş yavaş dalgalanıyor. Başöğretmeni. getiren vapur iskelede, gece için demir atmış olacak. Başparmağımın olduğu yana baktım, İstasyon caddesi yazıyor. Başparma-

ğıma saptım. Ardımdaki adam çok hızlandı. Neredeyse bana yetişecek. Koşmaya başladım.

Yolun kenarından birisi seslendi bana. Baktım, hastahanede yanımdaki yatakta yatan teyze. Hani kavonozdaki suların rengini sorduğum.

— Nasılsın yavrum, diye hatırımlı sordu.

— İyiyim, teyzeciğim. Sizi birden tanıyamadım, dedim.

— Yavrum, sen beni hep bakımsız gördün. Yatarken başımda tülbendim vardı, gece dişlerimi çıkartıyordum, ondan tanımamışsındır beni. Oysa ben gençken çok güzeldim. Çok kişiyi peşimden koşturdum. Bir Şahin vardı, sarışın, ince bıyıklı. Bana deli gibi âşık olmuştu. Çok yalvardı, onunla evlenmem için. Ben çok gençtim, yavrum. Güzelliğim hiç solmayacak sanıyordum. Hem de çok üstüme düştüğü için sevemedim onu. Acısından ölecekti. Ben de Cezmi'yle evlendim işte. Bazen böyle, akşam-üstleri düşünür dururum, acaba Şahin'le evlenseydim, nasıl olurdu yaşamım diye, dedi. Gözü daldı, karanlığa bakmaya başladı.

Ben teyzeyle konuşurken, siyah giysili adam, karanlık bir köşeye geri çekilmişti. Teyze ona mı bakıyor diye ardıma baktım. O benim baktığımı görünce, yolun ortasına çıkıverdi. Çukura kaçmış, kirpiksiz gözlerini gördüm. Saçlarını yandan ayırıp, ıslak taramıştı. Yeniden koşmaya başladım.

Koşarken evlerin numaralarına da bakıyorum. Işıklı bir penceresinin perdesinin aralığından başöğretmeni gördüm. Karyolanın başında soyunuyordu. Yatakta yatan kadının

arkası dönüktü. Yüzünü göremedim. Başöğretmen fanilasını çıkarttı, karyolanın ayakucuna özenle astı. Çok düzenli adamdır başöğretmen. Orta Asya'dan göç haritasını da kara tahtanın üstüne böyle özenli asardı.

Koşarken düşünüyorum, demek biz gittikten sonra, kalkmış sevdiğinin evine gelmiş. Okulda, yıkanıp dinlenmiştir önce.

Benim aradığım ev yolun sol tarafında olacak. Numarası öyle.

Aradığım evi birden buluverdim. Nefes nefese kalmışım, kasığım ve kolum çok ağrıyor. Dostum kapıyı açınca ona ne diyeceğim, ya hâlâ küs ise bana ne yaparım, diye düşünüyorum. Siyah giysili adam neredeyse yakalayacak beni. Alt katta ışık var, kapıyı çalmaya başladım. Arkadaşım kapıyı açiverdi. Çabucak içeriye girdim, kapıyı kapattım.

— Ardımdan birisi kovalıyordu, onun için böyle giriverdim içeriye, dedim.

Gürültüyle nefes alıyorum, ter içinde kalmışım. Dostum beni görünce şaşırdı, kaldı. Gördüğüne inanmamış gibi bakıyor. Onu görünce içim öyle bir rahat etti ki!

— İyi ki geldin. Çok yorulmuşsun, rengin de sapsarı olmuş, dedi.

Kolumdan tuttu, beni içerdeki odaya götürdü. Burası onun odası, girer girmez anladım. Sedirin üstüne oturdum. Arkama yastık koydu, kendi de geçip karşıma oturdu. Onun yanında olduğum için öyle mutluyum ki. Yaşadığı yeri ilk kez görüyorum. Perdesi yeşil üstüne kırmızı horozluydu. çok hoşuma gitti.

— Perden çok güzel, dedim.

Bir köşede kitapları duruyor, onlara sonra bakarım. Dostumu iyi gördüm. Ağzına burnuna, gözlerine iyice bakıyorum, değişen birşey var mı diye. O da bana bakıyor. Aklıma susuzluğum geldi.

— Aman su nerede var, ben bir su içsem, dedim. Dostum bir sürahi ile bardak getirdi. Bir de baktım, o benim sevdiğim kapaklı sürahilerdenmiş. Üst üste iki bardak su içtim. büsbütün terledim. Boğazım da çok ağrımaya başladı. O bana baktıkça, saçım başım nasıldır kimbilir, diye düşünüyorum. Bir ayna olsa da baksam. Bir türlü ayna gibi birşey göremiyorum.

— Ayna nerde var, diye sordum, güldü. Beni sofaya götürdü. Duvarda ayna varmış. Eve girdiğimde oradan geçtik ya, hiç dikkat etmemişim. Yüzüme baktım, elimle saçlarımı düzelttim. İçim rahat etti, onun yanına gittim. O hem sigarasını içiyor, hem durmadan bana bakıyor. Ona bir çırpıda herbirşeyi Osman Nuri'yi, yengesini, başöğretmeni, sevgilisini, yol-daki teyzeyi, siyah giysili adamı anlatmak istiyorum.

— Burada yalnız mı oturuyorsun, diye sordum.

— Evet, dedi.

— Pekiyi sana kim yemek pişiriyor, diye sordum.

— Kimse pişirmiyor, dışarıda yiyorum, dedi.

— Öyleyse gelmişken ben sana yemek pişireyim. Evde birşeyler var mı? diye sordum. Güldü,

— Yalnız patates var. Ama benim karnım tok. Sen otur, dinlen Geldin ya, yeter bana, dedi.

Ben onu dinlemedim. Kalktım, sofaya çıktım. Bir kapı açtım, mutfakmış, Dolapta bir tava ile biraz yağ buldum. Patatesler kese kağıdının içindeymişler. Çabucak soyup doğradım. Ben onları soyarken, tavadaki yağ kızmış, çatırdamaya başladı. Tuzlayıp, atıverdim patatesleri içine. Cazzz... diye bir ses çıktı. Geriye kaçtım. Dostum beni kapıdan seyrediyormuş, çok güldü bu işe.. Salata da yapacağım ya, doğru söylemiş, evde hiç birşey yok.

— Ne yapalım, bunları böyle kuru kuru yiyeceğiz, dedim.

Onun karnı acıkmış, patatesleri çabuk çabuk yiyor. Otururken, her yanım ağırlaşmaya başladı.

— Dinle beni, dedim.

— Dinliyorum, dedi.

— Sen hiç Levin tüpü diye birşey duydun mu? diye sordum.

— Duymadım, dedi.

— Pekiyi, ya Müller-Abbot tüpü diye birşey duymuş muydun? diye sordum.

Onu da hiç duymamış.

Çok canım acımaya başladı. —Hiç iyi değilim, şu sedire uzanayım, dedim.

Koştı, yanıma geldi. Üstümü örttü. Benim ağrılarım gittikçe çoğalıyor. Dostum çok meraklandı. —Sana ne oldu böyle, deyip duruyor, Elimi yüzümü kolonya ile ovuyor.

Perdenin ardından siyahlı adamı gördüm.

Eliyle bana «gel», diye işaret ediyor. Dostuma baktım, o yalnızca bana bakıyor.

— Beni hastahaneye götürebilir misin? diye sordum.

— Hemen götüreyim, dedi. Ona dayandım, ışıkları söndürüp dışarıya çıktık. Ben çok zor yürüyorum. Siyah giysili adam tam arkamda.

— Seni ben götüreyim, o zaman canın acımaz, diyor.

Dostumun elini sımsıkı tutuyorum. Garajlara gelmişiz bile, orada bir cankurtaran arabası var. Dostum beni arkaya yatırdı. Kapıları sıkı kapat, dedim.

— Sen korkma, kapatırım, dedi. Direksiyona geçti. Cankurtaran arabasının sireni çalmaya başladı.

Başöğretmenin sevgilisi hemşireymiş. Bir de baktım cankurtaran arabasının içinde, yanıbaşında oturuyor. Uzanıp elimi tuttu. Koyu kıızıl saçları omuzlarına dökülmüş, çok güzeldi.

Avucumun ortasındaki meydandan çok hızlı geçtik. Siyahlı adam da cankurtaran arabasının arka kapısına asılmış, o da bizimle geliyor.

Avucumu sımsıkı kapattım.

(1973)

MUTLULUK

Hastahanedeki yatağında yatıyorum. Gözüm kapıda. Sabırsızlanıp duruyorum. Bana bu gün, ondört günden bu yana, ilk kez içecek bir şey verilecek.

İdrar sondası burnumdaki tüpler ve kolumdaki serum çıkartıldı. Öyle rahat nefes alıyorum ki. Tüpler yara yapmış, boğazım biraz acıyor ya, onu hiç duymuyorum bile. Derin sudan çıkmış gibi durmadan nefes alıyorum.

Sevim hemşire önüme bir kap tuttu. İçine tükürdüm.

İdrar sondasının ve burnumdaki tüplerin boşaldığı kavanozları yıkayıp yatağın altına ittiler. Canım isteyince yan dönüp, tek kolumu yastığımın altına sokabiliyorum. Baş ucumdaki masanın üstünde çiçeklerim duruyor. Onların yanında saatim var. Çekmecenin içine, tarağımı fırçamı, sabun ve aynayı koydular. Arada aynayı isteyip yüzüme bakıyorum.

Sevim hemşire her sabah saçlarımı fırçalıyor. Sonra karyolanın başını biraz yükseltiyor, bir elbezini sabunlayıp elimi, yüzümü siliyor, boynuma ve kollarıma kolonya sürüyor.

Doktor pansumana gelinceye dek öylece yatıyorum.

Bugün artık içecek birşey verecekmiş, bir türlü inanamıyorum. Doktor bir gelse, bir de ondan duysam inanacağım.

Doktor geldi.

— «Doktor bey, bana bugün su verilecek mi?» diye sordum. Doktor — «Barsaklar yeni çalıştı. Su gaz yapar, onun yerine şekersiz çay içeceksin,» dedi.

Öyle bir sevindim ki... Bir tepsi üstünde bardak bardak çaylar geliyor gözümün önüne.

— «Hemen şimdi içebilir miyim?» diye sordum.

Doktor — «Saatte bir çay kaşığı içebilirsiniz», dedi.

Birşey içmenin düşünüyordum, öyle çok kurdum ki, bir kaşık soğuk çayın boğazımdan aşağıya gideceğini düşündükçe sevinçten ne yapacağımı bilemiyorum. Sevim hemşire çay yapmaya gitti. Saatimi iyi görebileceğim bir yere koydurdum. Çayın yapılması da ne uzun sürermiş. Başucumdaki zili, kayıp da düşmesin diye flasterle yastığımın yanına yapıştırmışlar. Onu çaldım. Sevim hemşire geldi.

— «Sevim hemşire, daha olmadı mı çay?» diye sordum .

— «Su yeni kaynadı. Şimdi olacak, sen merak etme», dedi.

Odama temizleyip havalandırdılar. Tavan-
daki beyaz karpuz lambaya bakıyorum. Gece
olunca, ölü bir ışıkla dolduruyor odayı. Ben ev-
den başka lamba getirttim. Geceleri masanın

üstünde o yanıyor. Karşımdaki çelik dolabın tüm ayrıntılarına bakıyorum. Çelik dolabın üstünde, sarı bir zarfın içinde, röntgen filimlerim var. Dolabın içinde, hastahaneye getirildiğim gün üstümde olan yeşil elbisem asılı. Beyaz ayakkabılarım da dolabın içinde, yanyana duruyorlar. Dolabın kapağını açtıklarında onları görüyorum.

Bir süredir bu tek kişilik odada yatıyorum. Duvardaki takvime yeni görüyormuşum gibi iyice bakıyorum. Mayısın altısına kadar çizilmiş. Oysa, şimdi Hazirandayız. Takvimin yanında, Manavgat şelâlesinin camlanmış renkli resmi var. Ona da iyice bakıyorum. Ortada ayna asılı. Karşı duvara dayalı refakatçi yatağının pikesine de baştan aşağıya baktım, sonra zili çaldım. Bekliyorum, gelen giden yok. Sevim hemşire koğuşlara gitmiş olacak. Ne yapacağımı bilemiyorum. Unuttular beni. İstediginde su içebilen insanlar anlayamazlar ki benim durumumu. Oysa şimdiye dek bir kaşık çayı içmiş olacaktım.

Sevim hemşire geldi. Elinde kocaman bir bardak dolusu açık çay var. Gözlerimi ayırmıyorum, bardaktan.

— «İşte çayın hazır. Soğuttum, limon da sıktım. İçinde yarım şeker var», dedi.

Kurumuş ağzıma verilecek çaya kendimi hazırlıyorum. Çay geldi ya, o bir kaşığı içmek uzun sürsün, hemen bitivermesin istiyorum. Sevim hemşire yatağımın başını biraz kaldırdı, bir çay kaşığı çayı ağzıma verdi.

Soğuk, limonlu, çok az şekerli çay ne güzel şeymiş. Hiç bilmiyordum. Şaşırdım, kaldım.

İyileşince evde her sabah bundan içeceğim. Aynısını; soğuk, içine limon sıkılmış, yarım şekerli. Şimdiye dek böyle güzel tadı olan bir başka şey anımsamıyorum. Çayı hemen yutmayıp, iyice ağızımda dolaştırdım. Dilim; kurumuş toprak gibi emiyor çayı. Kalanı yuttum.

Sevim hemşire,

— «Bir saat sonra gelip bir kaşık daha vereceğim», dedi.

Saate baktım, dokuza çeyrek var. Hafifçe yan dönüp kolumu yastığımın altına soktum. Ağızımda çayın tadı, çayın ıslaklığı var. Öyle bir güzel ki. Hep o bir yudum çay ağızımdayken nasıldı, onu düşünüyorum. Beş dakika geçivermiş bile. Saat dokuza on var. Saat ona çeyrek kala bir kaşık çay daha içeceğim. Yine aynı şeyleri duyacağım. Bunu düşünüp duruyorum. Vazodaki çiçeklere baktım. Yan yatmaktan canım acımaya başladı. Tekrar sırt üstü yattım. Böyleyken de görebiliyorum saati. Saate bakmamak daha iyi. Hiç bakmıyacağım saate. Başımı duvara çevirdim.

Evliye Çelebi ilkökulu beşinci sınıftaki sıramda oturuyorum. Yanımda Gülay Üçdal oturuyor O, yaldız biriktiriyor, ve Kasımpaşa'daki evlerinde misafir kalan bir akraba çocuğuna âşık. Bende de bazı güzel çukolata yaldızları var. Bir tane sarı üstüne kırmızı kirazlı yaldız var ki, içinde likörlü çukolata sarılıydı. Ondan kimsede yok. Öndeki sırada Osman'la onun yanında Jülyen diye bir Yahudi kızı oturuyor. Bir arkamdaki sırada Muzaffer Gür var. Muzaffer Gür'ün saçları sarı, bir numara traş edilmiş. Burnunun bir deliğinden ağızına dek

bir sümük uzanıyor hep. Derse kalkınca, sümüğü burnunun içine geri çekiyor. Ama tam dersi anlatırken sümük tekrar çözülüp dudağının üstüne iniyor.

Yaşar öğretmen kızdı Muzaffer Gür'e.

— «Burnunu sil oğlum. Bir daha böyle görmeyeyim», dedi. Muzaffer'in kulağından tutup başını kara tahtaya vurdu.

Ben, öndeki sırada oturan Osman'ı seviyorum.

Bu okula dördüncü sınıfta geldim. Jülyen'se Osman'ın eski sevgilisi. Osman'la Jülyen, üçüncü sınıftan bu yana arkadaşmışlar. Osman şimdi, ikimizi de seviyor.

Duvarda benim karton üstüne çizdiğim Fatih Sultan Mehmet resmi asılı. Kartonun üstünü yağlı boya ile boyayınca kenardan yağlar çıktı ama, yan gözle bakıyorum. uzaktan hiç belli değil. En arkada Selâhattin ve Recep Gök-göz diye iki büyük çocuk oturuyor. Onlar sigara içiyorlarmış.

Son dersteyiz. Herkesin kulağı zilde. Zil çaldı. Defter kalemleri çantalarımıza doldurup dışarıya fırladık.

Jülyen'in saçları upuzun, iki örgülü. Yaz kış tulum giyiyor.

Osman — «Bacakları sıska da ondan tulum giyiyor. Ama saçları çok güzel. Saçlarına bayılıyorum», dedi.

Üçümüz de Şişhane yokuşunda bir yerde oturuyoruz.

Saate baktım, dokuzu yirmi geçiyor. Tekrar gözümü kapattım, karşıma Asiye çıkıver-

di. Asiye'yi görünce sevindim. Ben ondokuz yaşındayım. Asiye onaltı. Anneannemin Yüksel Caddesine bakan evindeyiz. Asiye benim odamın kapısında duruyor. Kahverengi paltosunu giymiş. Uzun saçlarını paltosunun üstüne yaymış.

— «Gel, çıkıp biraz yürüyelim», dedi.

— «Olur Asiye», dedim. Anneannem bir yere gitmiş. Evde ikimiz kalmışız. Ben de paltomu giydim. Hava neredeyse kararacak. Asiye anahtarı aldı, cebine koydu, dışarıya çıktık. Kızılay'a yürüyoruz. Hava çok soğuk. Kasım ayındayız. Benim eldivenlerim elimde. Asiye'nin elleri çok üşüyor. Ellerini paltosunun cebine soktu.

Asiye, küçüklüğünden bu yana anneannemle oturuyor. Babasının adı Kürt Hacı. İki ablası, iki de ağabeyisi var. Asiye en çok, askerden yeni gelen küçük ağabeyisini seviyor.

— «Abim bir kıza âşık ama kızı vermiyorlar. Abim zayıfladı, iğne ipliğe döndü», dedi.

Büyük ağabeyisi Ulus'taki Gazoz fabrikasında çalışıyor. Asiye Mimar Kemal Ortaokulu'na gidiyor. İkimizin de odalarımızın duvarı, mecmuadan kesilmiş resimlerle dolu.

İkimiz de çok üşüyoruz.

— «Artık eve dönelim Asiye, yoksa hasta olacağız», dedim.

Hızlı hızlı yürümeğe başladık. Bana kar yağacakmış gibi geliyor. Öyle bir soğuk var havada. Kapiya geldik. Asiye cebinde aranıp, duruyor. Sonunda,

— «Abla, cebim delikmiş, anahtar düşmüş,» dedi.

— «İyi bak, paltonun astarına gitmiş olmasın», dedim.

— «İyice baktım, delikten düşmüş olacak», dedi.

Evde kimse yok. Yine sokağa çıktık. İnkılâp Sokak'tan aşağıya yürüyoruz. Ben Asiye'ye kızdım ya, belli etmiyorum.

— «Bir yere girip oturalım», dedim. Cebime bakıyorum yanıma para almamışım. Asiye'nin sağlam cebinden yüz ellibeş kuruş para çıktı. Yürüye yürüye Sakarya Caddesi'ne gelmişiz. Tam köşede bir pastahane gördüm.

— «Şuraya girelim, Asiye», dedim.

Pastahanenin içi karanlık ama sıcak. Dondurma bisküvisi ve sigara dumanı kokuyor. Köşede bucakta okullu sevgililer oturmuş, birbirlerine iyice sokulmuşlar, fısır fısır birşeyler konuşuyorlar. Biz paltolarımızı çıkartmadık. Gelen garsona iki çay söyledim. Yavaş yavaş ısınıyoruz. Karşımızdaki masada bir kızla bir oğlan oturuyorlar. Baktım, onlar da yalnız çay içiyorlar. Oğlan kızın elini tutmuş, masanın kenarından görünüyor. Durmadan kıza birşeyler anlatıyor. Kız da gülüyor.

Asiye — «Şu kızın ayakkabılarına bak abla, ne garip» dedi yavaşça kulağıma. Kızın ayakkabılarına baktım; bilekten bağlı, siyah deriden. Çirkin duruyor. Garson çaylarımızı getirdi. Yavaş yavaş içtik. İyice ısınmışız. Paramız yetmeyecek. Asiye çok heyecanlanıyor. Birşeyler belli edecek diye kızdım.

— «Korkma be», dedim. Hesabı istedim.

Eski pantolonlu garson hesabı getirdi. Kâğıda bakmadan, yüzellibeş kuruşu tabağın içine bırakıp oradan çabucak çıktık. Köşeyi dönüp koşmaya başladık. Eve vardığımızda, bir de baktık ki, ter içinde kalmışız.

Saate baktım, ona yirmi var. Şimdi gelir Sevim hemşire. Gözümü kapadım.

Asiye — «Abla, bu akşam radyoda piyes var, dinleyelim», dedi.

— «Olur dinleyelim Asiye», dedim. Anneannemin odasına girdim. Konsolun üstündeki resimleri düzelttim. Duvardaki boy aynasında şöyle bir kendime baktım. Bir de dönüp yandan baktım. Yine yaz gelmiş. Pencerenin içindeki çiçeklerim büyüyüp açmışlar. Kapıcı Mustafa efendi pencerenin önünde birisiyle konuşuyor.

Saate baktım. Ona çeyrek var. Şimdi kapı açılır, Sevim hemşire gelir. Ya unuttu ise bana bir kaşık çay vereceğini. Yataktan kalkamıyorum ki. Zili çalarım. Zil aklıma gelince ferahlayıverdim.

Kapı açıldı. Sevim hemşire geldi. Unutmamış.

— «Nasılsın bakalım, bak bir saat çabucak geçti», dedi. Yatağın başını biraz kaldırdı, bir kaşık çayı ağzıma verdi. Çayı iyice ağzımda dolaştırdım, öyle yuttum.

Sevim hemşire,

— «Onbire çeyrek kala gene vereceğim», dedi. Kapıyı kapatıp gitti.

Duvara döndüm. Sıra arkadaşım Gülây Üçdal ile Kasımpaşa sırtlarından aşağıya ini-

yoruz. İndiğimiz yer çok dik. Gülây benden çabuk iniyor. O önde. Ben taşlara basarken dikkat ediyorum. Yüksekten korkuyorum biraz. Ellerimize, önlüklerimize okul kokusu sinmiş. İkimizin de çantalarımızın içindeki defterlerin sayfa uçları kıvrılmış. Bu nedense hep böyle oluyor. Kıvrılmasın diye tel raptiye takıyoruz ya, yine de oluyor.

Bakıyorum benim ellerim çok kirli. Sağ elimin orta parmağı mürekkep içinde. Gülây'ın da boynunda sicimle hiç işe yaramaz gibi görünen bir silgi asılı. Sonunda aşağıya inebildik. Şimdi Kasımpaşa'nın tam ortasındayız. Uzaktan, babamın askerliğini yaptığı Okmeydanı görünüyor. Gülây'ların evine gidiyoruz. Gülây'ın âşık olduğu, misafir akraba çocuğunu göreceğim. O bizden büyükmüş. Onüç yaşındaymış. Gülây öyle diyor.

Gülay,

— «Bizim ev tehlikeliymiş, yıkılacakmış. Öyle söylediler». dedi. Kasımpaşa'nın yolları bir başka türlü. Patates gibi. Toprak katılaşmış üstünde yürünmekten. Ufak çukurları, tümsekleri geçiyoruz. Etraf helâ kokuyor, lağım kokuyor. Evlerden sokağa sabunlu sular dökmüşler, yol yol. Gülây, herbirinin üstünden atlarken.

— «Destur!» diyor.

Gülay'ın arkadaşı ayakkabılarını çıkartmış, çoraplı ayakları ile eşğin iç tarafında duruyordu. Bizi görünce güldü. Gülây'la ben ayakkabılarımızı kapının önünde çıkartıp, evden gelen karmaşık, yoğun kokunun içine girdik.

Kapı açıldı. Doktor, yanında hastabakıcı Reşide Hanımla içeriye girdi. Koridordan gelen pansuman arabasının şangırtısını duyuyordum. Pansumancı Celâl de geldi, kapıyı kapattılar.

Doktor,

— «Nasıl, saatte bir kaşık çay içiyor musun?» diye sordu.

— «İçiyorum», dedim.

— «Onun yerine istersen, bir kaşık tuzlu ayran da içebilirsin», dedi.

— «Ama ayran çok tuzlu olacak, yoksa gaz yapar», dedi.

Tuzlu ayran ne güzel. Çaydan daha güzel belki de. Sevim hemşireye söylüyeyim de tuzlu ayran yapsın bana. Karnımdaki flasterleri çekip çıkarırken öyle bir canım acıyor ki. Karnımdan giren bir tüple barsakların içini yıkıyorlar. Tüpün ucu, Reşide hanımın elinde, yüksekte tuttuğu, ılık su dolu bir kabın içinde. Bunu hiç sevmiyorum. Suyun basıncını duymak can acısından da kötü geliyor bana. Yatak ıslandı, su içinde kaldı. Reşide hanım, pamuklarla beni kurulamaya çalışıyor.

— «Üzülme gülüm. Eskisinden iyi olacaksın. Karnın dümdüz olacak bak görürsün», deyip duruyor. Doktora duyurmadan, yavaşça kulağıma bir şarkı mırıldanıyor.

...«A benim kara dudum,

Ben seni nasıl unudurum...»

Yatağın su içinde kalmasına kızıyorum. Tüpü çekip çıkardılar. Reşide hanım karnımı kuruladı. Doktor, ucunda gazlı bez olan bir pense ile yaraları temizledi. İltihap olan yere

rifocin koydular. Diğer yerlere iodoform serp-tiler. Flaster yerlerini eterle temizlediler. Eter buz gibi, karnıma deyince irkiliyorum. Koku-suna alıştım artık. Karnımı tekrar sardılar. Kapıdan en son Reşide hanım çıktı. Dudağın-da benim için bir mırıltı:

... «Bir rüzgâr ayırdı bizi...»

Sevim hemşire geldi, çarşafları değiştirdi. Saat onbir olmuş. Ben pansumanın acısından çayı unutmuşum. Bir kaşık çayımı içtim. Şim-di çok rahatım. Sevim hemşire,

— «Onikide sana bir kaşık tuzlu ayran ve-receğim», dedi.

Baktım ki Asiye beni dürtüp duruyor.

— «Ne var, ne oluyor Asiye? dedim.

— «Uyan abla, saat sekiz oldu, işe geç ka-lacaksın», dedi. Sabahları öyle bir zor geliyor ki uyanmak bana. Sanki yeni yatmışım gibi. Erken kalkmaya daha alışamadım. Fırladım, kalktım. yüzümü yıkadım. Uykum açıldı, key-fim geldi. Çabucak giyindim. Anneannem,

— «Kahvaltını yemeden gitme sakın evlâ-dım», dedi.

— «Vakit yok anneanne. Geç kaldım. Ya-nıma alayım», dedim. İki dilim tereyağlı ekme-ği birbirine yapıştırdım. Ortasında kaşar peyni-ri var. Yolda yerim. Kısa yoldan, hızlı hızlı, çalıştığım devlet dairesine geldim. İmza defte-ri henüz kalkmamış. Ezik sivrisinek gibi bir imza attım. Personel müdürü,

— «Haydi, bu günü de atlattın», dedi.

Yukarıya odama çıktım. Arkadaşlarım benden önce gelmişler. «İmza attın mı?» diye sordular. «Attım», dedim. Sevindiler. Karşım-

daki masada Feriha Topçu oturuyor. Onun masasına bitişik masada daktilo Sabahat hanım var. Ben, tozbezimle masamın üstünü sil-dim. Sigara paketimi, kibritimi çıkarttım. Zili çaldım. Sefer geldi.

— «Sefer çay getir», dedim.

— «Olur ablam», dedi Sefer. Ben çok çay kahve içtiğim için Sefer beni sever. Sefer Gü-dül'lü. Eskişehirspor'u tutuyor. Benim saatimin kayışı kırmızı siyah çizgili. Sefer,

— «Ablam sen de bizdensin», diyor. Benim kahvemi koyu yapıyor. Ben Beşiktaşlıyım ya, sesimi çıkartmıyorum.

Feriha Topçu, evraka bakıyor.

— «Dün doktor'a gittik. Aldırmak için. Üç aylıkmış, almadı doktor. Ne olacak bilmi-yorum. Birine zor bakıyorum. Burhan'ın anne-si de para vermiyor artık», dedi.

Daktilo Sabahat hanım kızdı.

— «Üç aylık olana kadar aklın neredey-di?» dedi.

Çayım gelmeden bir saçımı tarayayım dedim. Kalktım helâya gittim.

Burası helâ değil de banyo. Sol yanda bir küvet var. İçi tozlu, eski klasörlerle dolu. Aynanın üstünde siyah lekeler var. Saçımı taram, odama döndüm.

— «Seni genel müdür çağırttı», dediler. Heyecanlandım birden. Genel müdür beni sabah sabah niçin çağırır ki. İki gün üst üste geç kaldıydım, ondan çağırıyordur.

Genel müdür beni, bir çeviri vermek için çağırmış. İçim rahat etti. Ben yokken çayım gelmiş. Bir yandan çayımı içiyorum, bir yan-

dan da çeviriye bakıyorum. Oldukça uzunmuş.

Feriha Topçu,

— «Buraya gelirken o kadar yol yürüyorum ki, elim ayağım kesiliyor, şu iskemleye oturunca bir uyku basıyor, hiç birşey yapacak halim kalmıyor. Burhanın annesinden nefret ediyorum. Aptal karı. Hakikaten aptal. Zaten çocukluğunda menenjit geçirmiş», dedi.

Saate baktım, onikiye üç var. Kapı açıldı. Sevim hemşire girdi. Elinde bir bardak üstü köpüklü ayran var. Ayranı görünce ağzım sulandı. Sevim hemşire yatağın başını kaldırdı, bana bir kaşık tuzlu ayran verdi. Tuzlu ayran çok güzelmış. Çaydan da güzel. Ben artık hep bundan içerim. Çay istemem. Ayranı yuttuktan sonra dudaklarımı yaladım. Sevim hemşire,

— «Yarın, yarım saatte bir kaşık içebileceksin», dedi.

Yeniden başımı duvara çevirdim. Duvarın açık yeşiline bakıyorum.

Reşide hanım anlatıyor:

Nasılsın, iyi misin gülüm? Bak eskisinden daha iyi olacaksın. Karnın dümdüz olacak. Hiç birşeyin kalmayacak. Kalkıp yürüyeceksin.

İlk kocam çok şişmandı. Fıtık ameliyatından öldü. Sonra bir genç kocaya vardım ya, ondan da ayrıldım. Hep paramı yerdı. Dışkapıda evim. Bir oda, bir mutfak. Alt kat. Gece nöbetine gelirken, yastığımı yatağın içine koyuyorum, üstüne de yorgani örtüyorum ki yatakta biri yatıyor sansınlar. Bayan koğuşunda yatan bir hastanın annesi bana külotlu çorap almış.

— «Al Reşide hanım. Sana aldım bunu»,

dedi. Giydim ya, olmadı bana. Bir numaraymış. Sardım. Gidip değiştireceğim.

Ben de eskiden bir ameliyat oldum. Neydi bilmiyorum. İkinci hariciyenin hocası ameliyat etti beni.

— «Reşide hanımı ben ameliyat edicem», demiş hoca. O ameliyat etti beni. Karnımda bir kıl vardı, bir kıl vardı. Ameliyattan sonra hepsi döküldü.

Ya, işte böyle gülüm. Ben bir koğuşları dolanayım da gene gelirim senin yanına.

Sevim hemşire anlatıyor:

Konya'nın kazasında otururduk. Eve hep kadın getirirdi. O yüzden ayrıldım.

Gececi Süleyman anlatıyor:

Karım hiç sokulmaz bana. Oysa aldığım da da duldu. Yine de hiç sokulmaz bana. Çirkin adamım diye mi nedir. Benim de ilk sevdiğim o değil. Bizim köyden bir kızı sevdim. Öyle bir güzeldi ki. Babası, anası bir türlü vermezler kızı bana. Kaçırdım kızı. Dağlara çıktık. Benim elimde tüfek. Hep koğuklarda saklanıyoruz. Mağaralarda saklanıyoruz. Peşimizde jandarma. Çok seviyordum onu. O da hep soku-lurdu bana, öyle uyurdu. Oralarda şakır şakır sular akıyordu, buz gibi. Sulara girip yıkanırdı. Üşütmüş hastalandı. Ağrıdan çok kıvrandı. Koğukta duramadık. Köye götürdüm. Teslim oldum. Anası babası affettiler bizi, evlendik. Ama hiç iyileşemedi. Evlendikten bir yıl sonra öldü. Ben de onu hiç unutmam.

GECE:

Gece olmuş. Başucumdaki lambayı yere koymuşlar. Ben yatağımdan aşağıya iniverdim. Karyolanın yanında basamak var. Ona basıp indim. Terliklerimi buldum. giydim. Baktım, karyolamın altında sürgüm duruyor. Üstünde adım yazılı.

Koridora çıktım. Odaların bazılarının kapıları aralık. Bir inilti duydum. Birisi uykusunda içini çekti. Tekerlekli iskemleyi koridorun sonuna koymuşlar. Yarın sabah, benzin bidonu parlayınca, orası burası yanan adam, ona binip koridorda gezecek.

Nöbetçi doktor odasının kapısı kapalı. Orayı geçtim. Ameliyathaneye bakıyorum, kapının aralığından. Bir adamın apandisitini almışlar. Ameliyat bitmiş, yarayı dikeyiyorlar. Doktorlar yeşil giyinmişler.

Yarayı diken doktor,

— «Katgüt», dedi. Verdiler. Tekerlekli sedye hazır.

Yavaşça merdivenlerden aşağıya inip dışarıya çıktım. Gülây Üçdal, Asiye, Muzaffer Gür, Osman, Jülyen, Feriha Topçu ve Sefer merdivenlerde oturmuşlar beni bekliyorlarmış. Sevindim onları görünce.

Dışarıda hava ılık. Çiçek kokuyor, yaz kokuyor.

— «Bana bir su verin be!» dedim. Seferin arka cebinde matra varmış. Çıkarıverdi.

— «Al ablam, senin için getirdiydim,» dedi. Aldım. başıma diktim. Kana kana içtim. Baktım matranın keçesini azıcık güve yemiş.

Asiye,

— «Allahışkına abla, bir nabzını sayayım, dedi. Tuttu bileğimi, nabzımı saydı.

— «İyi, normalmiş», dedi.

Öyle bir mutluyum ki. Asiye, Gülây ve ben el ele tutuşmuşuz. Ardımızda Osman'la Jülyen geliyorlar. Sefer, Muzaffer Gür ve Feriha Topçu onların ardındalar. Hastahaneyi geride bıraktık, kente doğru gidiyoruz. Aralarında en hızlı ben koşuyorum. Dudaklarımda eski bir türkü:

«Şuradan bir atlı geçti,

Yâreme bastı geçti...»

...

1973

DURSEN HANIM HEP AKLIMDASIN

Dursen hanım, hiç çıkmıyorsun aklımdan. Düşünüp duruyorum seni.

Ben şimdi büyük kentin ortasındaım. Ana caddenin üstündeki bir apartımanın ikinci katındaım. Sabiha diye bir kadın manikür, pedikür, ağda salonu işletiyor. Ben işte oradayım. Oturmuşum bir koltuğa, sıram gelsin diye bekliyorum. Birazdan, işim bitince inirim merdivenlerden aşağıya, ana caddedeki insanların arasına karışır giderim.

Dursen hanım, sen Marmaris'te kocan Poyraz kaptanın yeni yaptırdığı üç katlı beton evin alt katında oturursun. Üst katları oda oda kiraya verirsiniz turistlere. Kocan Poyraz kaptan, İzmir'den, Muğla'dan gelen otobüslerin yolcu boşalttığı köşebaşına gider, boş odalara müşteri bulur.

Ne güzeldir Marmaris, cennet gibidir. Çam ormanları mor tepelerden denize inerler.

Dursen hanım, hep aklımdasın. Sen hiç uyumazsın geceleri. Geceler uzundur senin için. Bir sıkıntı gelir içine, yüreğin sıkışır, boğuluyorum sanırsın, soluk soluğa yatarsın yatağında, yüreğin atar da atar. Bir ara balkona

fırlar, nefes alabilmek için dolanıp durursun.

Orta kattaki buzdolabı sinir ilâcı dolu, Dursen hanım. Yedi sekiz ayrı sinir ilâcı gördüm ben, tepsideki kıyma ile buğulu mor üzüm-lerin arasında.

Doktor doktor gezmişsiniz, Muğla'ya, İzmir'e gitmişsiniz, tek bu senin derdine bir çare bulunsun diye. «Sinirsel, ruhsal,» demiş doktorlar senin derdine. «Kalbi sapasağlam, tansiyonu normal, solunum yollarında hiç bir şey yok,» demişler. Ama gel gör ki, bir yüreğin sıkışır, bir çarpıntın tutar ki, yattığın karyola sallanır. O zaman gözlerine korku dolar Dursen hanım. Karyolanın yanbaşıda damlan durur. Yarım fincan suya otuz damla damlatır alırsın ama o da pek yararlı olmaz. Bazen üç dört saat sürer yüreğinin hızlı çarpması.

Kapalı yerlerde hiç duramazsın sen Dursen hanım. Bir sıkıntı gelir içine, yüreğine çörekleniverir.

— Aman boğazıma bir yumruk tıkanı gene. Nefes alamıyorum, dersin, olduğun yerden fırlar, açık havaya çıkarsın.

Sen bu manikür, pedikür, ağda salonunda da fazla duramazdın, Dursen hanım. Oysa burası geniş, ferah bir apartıman katı. Bekleme odasında iki kadın oturuyoruz. Benim sıram yanımdaki kadından sonra. Yanımdaki kadına bakıyorum, yaşı geçkince biraz. Ama çok bakımlı kadın, Dursen hanım, çok bakımlı kadın.

Bekleme odası ağda salonundan bir perdeyle ayrılmış. İçerde ağdacı kızlar, Kader'le Suzan, müşterilere ağda yapıyorlar. Arada, de-

riden çabucak çekilen ağdanın sesi geliyor kulağıma. Müşterilerin el ve ayak tırnaklarını ağda salonunun sahibi Sabiha yapıyor.

Sabiha'nın içerde işi bitmiş, elinde manikür takımı bizim oturduğumuz yere geldi. Başladı sırası benden önce olan kadının tırnaklarını törpülemeye.

— Kader, diye seslendi içeriye, Kader, bir leğen sıcak su getir.

Kader bir leğen sıcak su getirdi. Yanımdaki kadın çoraplarını çıkardı, ayaklarını sabunlu suya soktu.

— Sizi iyi gördüm, Nermin hanım, dedi Sabiha. İyisiniz maşallah. Kilo verdiniz ya, size çok yakıştı.

— Daha iyiceyim, dedi Nermin hanım.

— Bakın şu ojenin rengi ne güzel. Tanı koyu kiremit. Bundan süreyim size, dedi Sabiha.

Nermin hanım baktı ojeye.

— Yok, Sabiha. Beğenmedim onu. Bu akşam giyeceğim elbiseye o renk zaten uymaz. Sen bana gene pembe sedekten sür, dedi.

Sabiha pembe sedek ojeyi eline aldı, salladı, içeriye seslendi.

— Kader, Nermin hanımın ayağını taşıla kızım.

Kader geldi, Nermin hanımın sıcak suyun içindeki ayaklarını taşlamaya başladı.

— Ne güzel, hamur gibi olmuştur ayaklarınız. Sıcak su çok dinlendirir, dedi Sabiha.

Nermin hanım,

— Aman Kader, yavaş taşıla, yavaş. Kü-

çük parmağımın yan tarafındaki nasır acıyor, dedi.

Ben o koyu kiremit renkli ojeden sürdüreceğim tırnaklarıma, Dursen hanım. Ben de onu beğendim işte.

Kocan Poyraz kaptanın bir de teknesi vardır. Onun da adı Poyraz. Kocaman mavi tenteli bir tekne. Motoru var, belki onbeş beygir gücünde. Poyraz kaptan her sabah müşteri doldurur tekneye, kıyı kıyı giderken de, motorun başında ayağa kalkıp seslenir bir yandan,

— Haydi Cennet adasına, Turunca, Günlük ormanlarına, mağaraya gider. Dönüşte Martı motel, Tatil köyü... diye bağırır.

Poyraz kaptan çok konuşkan adamdır, çok. Tekne mavili yeşilli suları yarıp giderken o konuşur durur.

— Yeni yaptırdım üç katlı evi, der. Bunca yıl uğraştım, didindim, geçen yıl yaptırdım evi. Karım, çocuklarım rahat etsinler diye, der. Teknede turistler, mayolu kızlar, yetişkin çocuklarını tatile getirmiş orta yaşlı insanlar yanyana otururlar. Mayolu kızlar birbirlerinin sırtına güneş yağı sürüp dururlar, teknenin burnuna oturup, rüzgâra karşı sigara içerler.

Ne güzeldir Marmaris, Dursen hanım. Tekne, üstü çam ormanları ile kaplı tepelerin arasından geçer, gider.

Orta kattaki büyük odada Poyraz kaptanın bahriyeli üniforması ile çekilmiş eski bir resmi asılıdır. Şapkasını az yana eğmiş, hiç gülmeden bakar durur Poyraz kaptan, o odada her gece sevişen çiftlere.

Dursen hanım, hava kararmaya yüz tutunca başlar senin yüreğin sıkışmaya. Önündeki upuzun geceden korkarsın sen. Başlar çarpıntın yavaştan gelmeye. Daha derin soluklar alırsın. Elini götürür tam yüreğinin üstüne koyarsın. Başlarsın balkonda dolanmaya. Büyük kızın Serpil, Pratik Kız Sanat okuluna gider. Çok güçlü kızdır o. Evde senin yapmadığın işleri o yapar, bitirir. Kardeşlerine bakar, çarşafı yıkar seninle beraber.

— Halasına çekmiş o, dersin.

Güneş batınca Poyraz kaptan gelir. Tekneyi iskeledeki halkaya bağlar. Yolcular yavaş yavaş çıkarlar. Üstlerinde, güneşin, temiz havanın verdiği tatlı bir yorgunluk vardır. Burunları, bacakları, kolları güneşten kıpkırmızı olmuştur. Marmaris'in içine dağılır, giderler. Poyraz kaptan paraları koyar cebine, eve gelir.

— Sıkıntım tuttu gene, dersin.

— Birşeyin yok senin, Dursen. Doktorlar öyle demediler mi? Hiç birşeyin yok senin. Evhamdan oluyor bütün bunlar. Düşünme şu sıkıntıyı artık. Bak, cennet gibi yerdesin. Yeni ev de yaptırdım, artık rahat edesin diye. Ne sıkıntısı. Bırak bunları. Bütün odalar da doldu, işler iyi maşallah, der Poyraz kaptan.

Senin gözlerine bir umutsuzluk dolar, Dursen hanım. Birkaç gün artık hiç söz etmezsin derdinden. Gece yattığında, yüreğinin çarpıntısından karyolan sarsılır durur. Orta kattaki büyük odadaki iki kişilik yatakta, İzmir otobüsü ile iki gün önce gelen, Hollandalı Theo ile sevgilisi Monika sevişirler. Poy-

raz kaptanın bahriyeli resmi onlara bakar, durur. Şapkası azıcık yana doğru eğilmiş, alınının sağ köşesinde eski bir yaranın izi..

Gün ağarırken rahatlarsın biraz, gözlerin kapanıverir. Bir kuyuya düşer gibi dalarsın uykuya.

Benim de sıram geldi, manikür salonunda. Sabiha taburesini benim yanıma çekti.

— Kader, diye seslendi içeriye. Kader bir leğen sıcak su getir.

Kader bir leğen sıcak su getirdi. Ayaklarımı sıcak suya soktum.

— Nasılsınız, iyi misiniz? Dedi Sabiha. İyisiniz maşallah, iyi gördüm sizi, dedi.

Sonra döndü, içeriye seslendi,

— Kader, hanımın ayağını taşla kızım.

Kader'e bakıyorum, onbeş yaşında vardır belki. Birgün yalnızken şöyle demişti bana,

— Babam öldü. Ortaokuldan ayrıldım. İşte meslek de buldum. Yani burada ayak taşlarım, ağda yaparım. İşim az değil, günde otuz ayak taşıdığım olur. Su, havlu getirir götürürüm. Ağdayı bazen ben pişiririm, bazen Suzan pişirir. Taşlama işi olmayınca, müşterinin bir bacağına Suzan ağda yapar, bir bacağına ben ağda yaparım. Daha çabuk biter. Ağda ya daha çok gelirler. En zoru karışık tüylü bacaklardır. Meselâ, tüylerin bir kısmı sağa yatık çıkmıştır, bir kısmı sola yatık çıkmıştır. İşte o bacağın ağdası zordur. Yapıştırırsın, yapıştırırsın, tüylerin bir kısmını alır ağda. Geçen bayram Ayaş'a içmelere gittik. Minibüsle gidiliyor. Kadın hastalıklarına çok iyi geliyormuş bu içmeler. Annemle, ablamla gittik.

Ablamın hastalığı var. Her ay çok sancılanıyor. O duymuş Ayaş içmelerini. İçmelerde iki ayrı musluk var, birinden kadınlar içiyor, birinden erkekler, demişti.

Bir gün Poyraz kaptan'ın teknesine binmiş gidiyorduk. Günlük ormanlarına. Dursen hanım, sen de vardın o gün. Teknenin kenarından elini suya sokuyordun. Beş tane de esnaf kılıklı adam vardı teknede. İlkin giyimli oturuyorlardı, sonra atletle, mayoyla kaldılar. Hiç yanmamışlardı. Yalnızca burunlarının üstü kızarmıştı.

Günlük ormanlarında et kızarttık, yedik. Denize girdik. Esnaf kılıklı adamlar Poyraz kaptanla içki içtiler. Rakı içiyorlardı, rakı.

Akşamüstü dönerken, adamlar coştular, teknenin içinde başladılar karşılıklı geçip oynamaya. Ne neşeli adamlardı onlar.

Anlattılar; Afyon'lu marangozlarmış. Motosikletle gelmişler Marmaris'e. Başı kel olan çok güzel söyleyip oynuyordu. Kızılımsı saçlı, zayıf olanı diyordu ki,

— Çok korktuk gelirken. Motorun üstündeyiz, hava karardı. Yanımızdan vınn! diye otobüsler geçiyor. Kamyonlar geçiyor. Marmaris'in ışıklarını görünce, «Yarabbim şükür!» diye bağırdık, diyordu. Hollandalı Theo ile sevgilisi Monika da vardı teknede. Marangozlar onları da kaldırıp oynattılar. Gelen geçen teknelerden bizim tekneye bakıp gülüyorlardı.

Bağırıyordu, Poyraz kaptan,

— Aslan gibi delikanlı, Theo. Katır gibi karıyı almış yanına, parasını yiyor. Aslan

Theo. Bu karı en az beş yaş büyük ondan. Öyle değil mi, Theo? Hey gidi Monika, hey. Hey hey hey...

Hepimiz gülüyorduk. Monika ile Theo da birşey anlamadan gülüyorlardı.

Ben Kader'in ayaklarına baktım. Kader de ayaklarına kırmızı oje sürmüş, koyu vişne çürüğü, pıhtılaşmış kan gibi bir oje.

Benim de işim bitti, Dursen hanım. Çıktım, manikür, pedikür ve ağda salonundan. Aşağıya indim, caddedeki kalabalığın arasına karıştım.

İşte böyle Dursen hanım, işte böyle.

Başka kadınlar da başka başka yerlerden çıkıp, benim karıştığım kalabalığa karışıyorlar. Çoğumuzun ayağının baş parmağı sivri ve kırmızı ojeli. Bazılarımızın bacakları pamuk gibi, bazılarımızın bacakları jiletlenmiş. Kimimizin ki de tüylü. Ezik bir ordu gibi kent dördört bir yanına dağıldık.

Dursen hanım, akşam oluyor ya, hep akımdasın.

1975

BİR SİNEK MASALI

Evliya Çelebi ilkokulunun dört B sınıfında, sinekçe konuşabilen tek öğrenci, Şükriyanım teyzenin torunudur. Şükriyanım teyzenin torunu sinekçeyi ana dili gibi konuşur. Bir zamanlar defterinin arkasına sinekçe şiirler bile yazmıştı. Ama sonradan o sayfayı yırtmış.

Şükriyanım teyzenin torunu, sene başında pencerenin yanında oturuyordu. Fakat camdaki sineklerle olur olmaz konuştu. Yerini değiştirdiler, Ventura'nın yanına oturtular.

Şükriyanım teyzenin torunu iki gün kimse ile tek kelime konuşmadı, yalnızca ikinci gün okuma dersinde öksürüğü tuttu, aralıksız otuz iki saniye öksürdü.

Sonraki gün okula bordo tulumunu giyip geldi. Önce, hırmızı bir kalemtraşla bütün kalemlerini yonttu, sonra Ventura'ya;

— «Senin saçların niçin bu kadar kısa?» diye sordu.

Ventura,

— «Sana ne», dedi.

Şükriyanım teyzenin torunu,

— «Kulağın çıkıyor da ondan söyledim,» dedi.

Ventura,

— «Çıkarsa çıksın,» dedi.

Şükriyanım teyzenin torunu arkasını döndü. Tabiat Bilgisi defterine bir böbrek resmi çizdi.

Gün geçtikçe derslere olan ilgisini daha fazla kaybediyordu, Şükriyanım teyzenin torunu... Bir gün öğretmen coğrafya dersine kaldırdı.

Şükriyanım teyzenin torunu elini haritanın üstüne bastırdı;

— «Burası Mısır,» dedi.

— «Mısır'da heryan sinekle doludur,» dedi.

— «Ve asıl Kahire'de çok sinek vardır,» dedi, Şükriyanım teyzenin torunu, bir süre düşündükten sonra.

Öğretmen;

— «Mısır'ın halkı hangi soydandır?» diye sordu.

Şükriyanım teyzenin torunu;

— «Mısır'ın halkı sinektir,» dedi.

Ventura evine giderken, Maliye Şubesinin önünde top oynayan oğlanlar, ardından bağır-dılar. Şükriyanım teyzenin torunu, turşucunun camından Ventura'ya baktı.

Eve gider gitmez, balkondaki asmanın bütün filizlerini kopardı. Çiğneyip köşeye tükürdü.

Şükriyanım teyze;

— «Bunları kim kopardı?» diye sordu.

— «Ben yapmadım, babaanne» dedi.

Şükriyanım teyzenin torunu, okula iki hafta, bordo tulumunu giyerek geldi. Bir kez Ai-

le Bilgisi dersine kalktı. Öğretmenin bütün sorduklarına sinekçe cevap verdi. Bir aldı.

Her pazar gecesi, Şükriyanım teyzenin torununun bacakları sabunlu su ile siliniyor. Ama Şükriyanım teyzenin torununun bacakları yine de kapkara. Derisi esmer onun.

Şükriyanım teyzenin torunu, Pazartesi günü okula gelirken, köşede Nuriye'nin babasını gördü. Nuriye'nin babası, ağzını açıp sivri dişlerini gösterdi. Şükriyanım teyzenin torunu, koşa koşa okulun bahçesine girdi, başka çocukların arasına karıştı.

Nuriye'nin babası, öğle tatiline dek, okulun kapısının önünde bekledi, arada sırada ayaklarını yere sürtüp toz kaldırdı.

Şükriyanım teyzenin torunu, onikiye on kala. pencereden dışarıya baktı. Nuriye'nin babası yolun kenarına oturmuştu.

Sınıftan herkes çıktıktan sonra, Şükriyanım teyzenin torunu çantasından bir dilim reçelli ekmek çıkardı, reçeli yaladı, ekmeği sobanın içine attı.

Nuriye'nin babası yarım saat daha bekledi. Sonra kalktı, muhallebiciye gitti.

Şükriyanım teyzenin torunu, öğleden sonra, defterinin arkasına sinekçe birşeyler yazdı. Sonra Ventura'ya dönüp, sinekçe;

— «Seni seviyorum, Ventura,» dedi.

Ventura sinekçe bilmez. Onun için Şükriyanım teyzenin torununun dediğini anlamadı. Onu, duvardaki bir sinekle konuşuyor sandı.

Şükriyanım teyzenin torunu, eve arka yoldan, koşarak gitti. Yemekte, babaannesinin

kızarttığı köfteleri yemedi, yalnızca yatmadan önce bir bardak su içti.

Düşünde biraz Ventura'yı gördü. Biraz da Nuriye'nin babasını gördü. Sabahleyin hepsini unuttu.

Öğlende Nuriye'nin babası yeniden okulun önüne geldi. Helvacı'dan bir koz helvası alıp Şükriyanım teyzenin torununa gösterdi.

Şükriyanım teyzenin torununun korkudan ağzı kurudu.

Matematik dersinde Muzaffer Gür tahtaya kalktı. Dokuz yüz doksan beş'i üçe böldü. Ama virgülü bir türlü doğru koyamadı.

— «Virgülden başka herşeyi çalışmış-tım», dedi.

Gece, Şükriyanım teyzenin torununun bacakları silindi. Ertesi gün okula kısa pantolonla gitti.

Ventura;

— «Ne tuhaf bacakların var senin,» dedi.

Şükriyanım teyzenin torunu utandı. Zayıf ve kara bacaklarını sıranın altına soktu.

Öğlende. sınıftan herkes çıktıktan sonra, Nuriye'nin babası, bir filit pompası ile içeriye girdi, Şükriyanım teyzenin torunu kapının ardına saklanmıştı.

Nuriye'nin babası, Şükriyanım teyzenin torununun üstüne filit sıktı. Şükriyanım teyzenin torunu, elleriyle ağzını burnunu kapattı. Nuriye'nin babası, pompada filit bitene kadar sıktı. Sonra gidip ellerini yıkadı.

O gün, öğleden sonra ders yapılmadı. Herkes evine gitti. Odacı sınıfın bütün pence-

relerini açtı. Onyedi sinek ölmüştü. Onları süpürüp, çöp tenekesine attı.

Şükriyanım teyze, bir atsineğine, torununun defterinin arkasındaki yazıları okusun diye para verdi.

At sineği gözlüklerini taktı. Bütün yazıları okudu. Ama kimse birşey anlamadı.

At sineği parasını aldı. Gözlüklerini çıkartıp cebine koydu. Uçtu, gitti.

1960

DÜŞÇÜ İSMET

Arkadaşım düşçü İsmetle yan sokağın birinde yürüyoruz. Mayıs ayına yeni girdik bir de yağmur yağdı, hertaraf yemyeşil. Düşçü İsmet'in işi gücü düş kurmak. Öyle güzel düşler kurar, kurduğu düşleri öyle bir anlatır ki, duysan bayılırsın.

Düşçü İsmet cebinden bir kağıt çıkarttı, bana verdi.

— «Al oku» dedi:

Aldım, okudum.

İDRAR TAHLİL RAPORU

Tarihi: 2.5.1973

No: 571

Hasta: Bay İsmet Koyuncu

Gönderilen Miktar: 140 C.C.

Görünüm: Hafif bulanık

Koku: Özel

Reaksiyon: Alkalen

Densite: 1017

Tortu: Az var

Protid: (—) Menfi

Bence — Jones: (—) Menfi

Bilirubin: (—) Menfi

Ürobilinojen: Normal

Sodyum Klorür: 11,096 Gr./LT.

Mikroskop tetkiki: Her sahada 10 - 12 Lökosit, 8 - 10 Skuamöz epitel Hücresi, 1 - 2 Kalsiyum Oksalat Kristali, tek tük Eritrosit ve Amorf Fosfat Kristalleri görüldü.

— «Bu da nereden çıktı, İsmet?» diye sordum.

— Üç gün üst üste göz kapaklarım şişti. Böbrektendir, bir idrar tahlili yaptırayım dedim. İşte idrar yollarında iltihap çıktı. Belki de böbrek iltihabıdır,» dedi.

Düşü İsmet'in göz kapaklarına baktım. Doğru demiş, göz kapakları biraz şiş.

— «İdrar yolları deyince bir çok şey giriyor işin içine İsmet, meraklanma böbreklerinde birşey yoktur,» dedim.

Düşü İsmet'in hiç keyfi yok bugün, yürürken hep önüne bakıyor. Oysa yolun kenarındaki atkestaneleri pembe pembe çiçek açmışlar. Düşününün hakkı da yok değil, Böbrek iltihabı kötü şey.

— «Bu raporu doktora götürüp göstereyim. Doktor sana bir antibiyotik verir. Hiçbirşeyin kalmaz,» dedim.

— «Evet, öyle yapmalı,» dedi. Kağıdı aldı, tekrar cebine koydu.

Yürüye yürüye Kurtuluş parkına gelmişiz. Düşü, köşedeki gazeteciden bir gazete aldı. Parka girip gölge bir yere oturduk. Ben yorulmuşum, arkama dayandım. Düşü gazeteyi biraz okudu sonra bana uzattı.

— «Şurayı okusana,» dedi. Gazeteyi aldım, gösterdiği yeri okudum.

«DELİ GİBİ KISKANDIĞI GÜZEL SEVGİLİSİNİ DELİK DEŞİK ETTİ.

Garson Fehmi, sevgilisi Cemile'yi, kiskançlık yüzünden öldürdü...»

Altta iki resim:

Öldürülen Cemile — Kalın kaşlı, güzel bir kız,
Öldüren garson Fehmi — Bir adam.

Düşü İsmet, öldürülen kızın ve onu öldüren adamın resimlerine uzun uzun baktı,

— «Güzel kadınmış,» dedi.

— «Kadının galiba başka bir adamla ilişkisi varmış, ama onun resmini koymamışlar,» dedi.

— «Kimbilir ilk başta birbirlerini ne çok seviyorlardı,» dedi.

Güneş bir bulutun arkasına girdi, etrafın bir an rengi kaçtı. Düşü İsmet kolumu tuttu,

— «Bak, karşıya bak,» dedi. Gösterdiği yana baktım. Oturduğumuz yere doğru iki kişi geliyor.

Düşü İsmet — «İyi bak, iyi bak,» dedi bana.

İyi baktım. Bunlar garson Fehmi ile sevgilisi Cemile. Kolkola girmişler, birbirlerinin gözlerine, ağzına bakıyorlar. Cemile gerçekten güzelmış. Saçları ve kaşları simsiyah, teni de dupduru. Çok büyük, kırmızı güzel bir ağzı var. Fehmi'ye yavaş sesle hep birşeyler anlatıyor. Öyle bir heyecanlandım ki yerimde zor duruyorum. Düşüye baktım. O da çok heye-

canlanmış. Garson Fehmi ile Cemile'den gözlerini ayırmıyor.

Cemile uçuk pembe bir elbise giymiş. Yakasının iki kanadı beyaz. Belini de beyaz bir kemerle sıkmış. Ayakları çorapsız. Öyle bir hoş ki...

Garson Fehmi esmer, saçları dümdüz, gözleri zeytin gibi. İnce ince gülüyor. Gömleğinin yakasını açmış, kollarını da kıvrımış. Sol kolunda saat var.

Önümüzden geçtiler, garson Fehmi bizim taraftaydı. Önümden geçerken ondan hafif bir ter kokusu geldi burnuma, Düşçü'ye bakıyorum. O gözlerini Cemile'den ayırmıyor. Biz de kalktık, arkalarından yürümeye başladık.

Cemile yavaş sesle Fehmi'nin kulağına birşeyler anlatıyor. İkisi de gülüyorlar. Parktan çıkıp caddenin kenarına geldiler, karşıya geçtiler.

İsmet'le ben hemen karşıya geçemedik. Onlarla bizim aramıza birçok araba girdi, otobüs girdi. Yolun kenarında durup bekledik. Karşıya geçtiğimizde Cemile ile Fehmi'yi göremedik. Kalabalığa karışıp gitmişler. Düşçü'nün çok canı sıkıldı.

— Biraz hızlı yürüseydik biz de onlarla geçecektik karşıya. Yazık oldu, kaybettik onları işte» dedi.

Cebeciye doğru yürüyoruz. Düşçü İsmet arada elini sağ böbreğinin üstüne bastırıyor. Birden yan yoldan karşımıza anneannemin arkadaşı Zehra hanım çıkıverdi. Bana — «Nasılsın, iyi misin. yavrum. Anneannen nasıl?» diye sordu.

— «Anneannem çok iyi,» dedim. -

— «Ona benden çok selâm söyle,» dedi. İsmet'e de şöyle bir baktı. Dönüp Kızılay tarafına gitti.

•

İstanbul'dan kalktım geldim Fehmi'nin yanısıra. Kız gitme dedi, Saime, kal burada. Adın çıkar kız, hem ne yapacaksın oralarda. Ne yapacağım, yaşayacağım onunla. Onun odasında oturacağım. onunla gezeceğim, karşısında yemek yiyeceğim, gece yanında yatacağım. Ben ne yapayım İstanbulda Saime'nin yanında. Saime evinde oturmuş da ne olmuş. Sabahdan akşama dek pencerenin önünde koca bekler. Otuzuna gelmiş, rengi sarı, evde kalmış, titiz olmuş o yüzden. Sigarayı içer, her söndürüşünde gider tablayı sobaya döker, etrafındaki külleri üfler hep. Üstüme giyecek elbisem yok, pazartesi Fehmi çarşıya götürecek beni. Alacağım elbiseyi o da beğensin istiyorum.

•

Bu gün günlerden Salı. Düşcü İsmet'le doktora gittik. O şimdi doktorun yanında. Ben doktorun bekleme odasında oturmuş bekliyorum. Duvarda, Burgaz adasının yağlı boya bir resmi asılı.

Düşcü doktorun yanından çıktı. Baktım pek keyfi yok gibi.

— «Neymiş—» diye sordum.

— «Benim yaptırdığım testten birşey an-

laşılmazmış. O test artık pek kullanılmıyormuş. Tam emin olmak için «Bakteri Kolonisi» testi yaptırmak gerekiyormuş, Bu kez laboratuvarında steril kaba işeyecekmişim, dedi.

Kızılay'dayız, rastgele bir sinemaya girdik. Filim başlamış, karanlıkta yerlerimize oturduk. Filimde atlar koşuyor, bir iki sığır çobanı var. Tahta evli bir kasaba meydanı var. Her yan toz toprak. Belli hava çok sıcak. Sığır çobanları ter içindeler.

Bu tür filim hiç sevmem. Düşü de sevmeyiz ya, girdik bir kere. Ara oldu. Işıklar yandı. Düşü kolumu dürtüyor.

— «Öndeki sıraya bak, diyor. Baktım önümüzdeki sırada, biraz yanda, Cemile ile garson Fehmi oturuyorlar. Özlemişim onları, görünce seviniverdim birden. Düşü'nün gözleri pırıl pırıl. Hep Cemile'ye bakıyor. Cemile bakışımızı sezmiş gibi döndü, bize baktı. Gene kocaman kırmızı ağzını, büyük gözlerini gördük. Cemile bir an Düşü'nün tam gözünün içine baktı. Sonra gene arkasını döndü.

— «Onunla bir konuşabilsem,» dedi. Düşü. Işıklar söndü. Filimin ikinci yarısı başladı. Ben seziyorum, Düşü filimi hiç seyretmiyor, hep Cemile'ye bakıyor, karanlıkta. En yiğit sığır çobanı ile güzel kadının biri birbirlerine kavuştular. Filim bitti, ışıklar yandı. Dışarıya çıkıyoruz. Cemile ile garson Fehmi biraz öndeler. Biz kalabalıkta onları kaybetmemeye çalışıyoruz. Cemile döndü, gözleriyle Düşü'yü aradı buldu, bir daha baktı ona.

Onlarla aynı dolmuşa bindik, Ulus'a doğru gidiyoruz. Cemile'nin üstünde mavi bir el-

bise var. Belli ki saçları yumuşak. Garson Fehmi ile o önde oturuyorlar. Düşçü'yle ben arkada oturuyoruz. Düşçü camdan dışarıya bakıyor ya, birşey gördüğü yok, garson Fehmi,
— «Filim fena değildi,» dedi.

— «Çok güzeldi. Ben çok sevdim,» dedi.
Cemile.

Cemile bizim arkada olduğumuzu biliyor. Binerken gördü bizi. Ben Cemile'nin sesini düşünüyorum. Kalın, değişik bir sesi var, garson Fehmi dikiz aynasından arada bize bakıyor.

Dışkapı'da dolmuştan indiler. Biz de indik. Yeni yapılan caminin sokağına saptılar. Arkalarından gidiyoruz. Çeşmenin yanındaki eski eve girdiler. Üst katta bir ışık yandı. Düşçü ile ben geri döndük. Yolda Düşçü bana,

— «Garson Fehmi bu gün herhalde izinli. Yoksa bu saatte çalıştığı yerde olması gerekir,» dedi.

*

Samatya'daki ev geliyor arada aklıma. Orası şimdi Kocamustafapaşa. Evin yanında kocaman Samatya Göğüs Hastalıkları Hastahanesi vardır. Odmadaki perdenin üstündeki çiçekleri düşünüyorum. Bahçede horoz, tavuklar, Saime'nin babası bakar onlara. Saime'nin babası köşedeki caminin imamı. O ev Evkaf'ınmış. Ben anasına teyze derim. Çok sever beni. Her sabah Saime'nin basma sabahlığı, zayıf elleri, pempe sedef ojeli tırnakları. Odasında çay içerdik karşılıklı. Onun odası çamurlu arsayı görür. Oğlanlar top oynar orada. Saime'nin

odasında herşeyin üstünde işlemeli bir örtü. Radyonun üstünde, sephaların üstünde. O işlemiş. Yatağın üstünde işlemeli yastıklar.

Saime bir gün eve geldi. Sapsarıya boyatmış saçlarını. Oysa teni esmer, kendi kara kuru. Bir tuhaf olmuş. Anası babası hiç ses etmediler. Güzel olmuş dedim ya, eskisi daha iyiydi.

Lâleli'de yürürken bir gün, sinemaya gidiyorduk, arkamıza iki oğlan takıldı. Laf atıyorlar, konuşma teklif ediyorlar. Ben gülmekten katılıyordum, Saime çok kızdı.

— «Haydi oradan terbiyesiz itler. Ne zannediyorsunuz siz kendinizi,» dedi.

Oğlanlar da ona,

— «Biz sana mı laf attık. Yanındaki güzel'e söylüyoruz,» dediler. Şimdi her sabah uyanınca bakıyorum. Fehmi yanımda uyuyor.

•

İki gündür Düşçü'yü görmediydim. Bu gün bize gelmiş. Sırtına yeni bir gömlek giymiş. İyi gördüm onu.

— «Çıkalım, sana anlatacaklarım var,» dedi. Çıktık, yolun aşağısına yürüyoruz. Düşçü,

— «Biliyormusun, ben Cemile ile konuştum,» dedi.

Şaşırdım kaldım.

— «Nasıl konuşabildin, anlat,» dedim.

— «Konuştum işte,» dedi. «Cemile Fehmi'yi sevmiyor. İstanbul'dan gelmiş buraya. Fehmi kandırmış onu. Şimdi de ondan bundan kıskanıp dövüyormuş. Cemile bırakacak onu.

Yolun sonuna geldik, bir başka yola sap-
tık. Durmadan yürüyoruz. Düşçü hep Cemile-
yi anlatıyor.

— «Cemile İstanbul'da, Kocamustafapa-
şa'da bir ailenin yanında kalıyormuş. Bunları
hep bana anlattı. Bir yakından görsen onu, bir
konuşmasını duysan, öyle tatlı ki,» diyor.

— «Madem ki sevmiyormuş Fehmi'yi, ni-
çin kalkıp da gelmiş İstanbul'dan buraya?» di-
ye sordum.

— «Çocuk işte. Seviyorum sanmış!»

— «Böbreğin nasıl oldu?» diye sordum.

— «Ne bileyim,» dedi.

Düşçü İsmet bu akşam Cemile'yi gene gö-
recekmiş, garson Fehmi lokantaya gidince.

Düşçü çeşmenin yanında beklerken, karan-
lık evden Cemile çıkıp onun yanına geliverdi.

— «Merhaba İsmet,» dedi.

Düşçü onun elinden tuttu. Karanlığın içi-
ne girdiler.

•

Biliyormusun İsmet, akşam üstü oldumu
çay içmesini çok severim ben. Bizim orada Sa-
ime demlerdi çayı, yaldızlı bardaklara koyardı.
Tepsinin üstünde de güzel bir tepsi örtüsü.
Beraber içerdik çaylarımızı. Ben onun paketin-
den bir sigara yakardım, arsada top oynayan
çocuklara bakardık.

Ben çiçek çok severim. Bir sürü saksım
olsun isterim. Onlara bakayım, su vereyim,
gözümün önünde büyüsünler. Saine'lerdeyken,
penceremin önünde bir begonyam vardı, yap-

rakları güneşten kızarmıştı, öyle bir açardı ki. Toprağına çay koyardım. Çay suyu iyi gelirmiş.

Fehmi'ye herşeyi anlatacağım. Zorla tutamaz ya beni. Ama çok kıskanır. Taş pudra almış bana. Dün gece yatağın üstüne koymuş. Bütün aldıkların senin olsun, diyeceğim.

•

Düşcü çeşmenin yanında durup Cemile'nin ardından baktı. Cemile çabucak kapıdan içeriye girdi.

Düşcü odanın ışığı yansın diye bekledi. Işık yandı. Ardından dört el tabanca sesi duyuldu. Bütün camlar şangırdadı. Düşcü yürüdü caddeye çıktı. Bir dolmuşa bindi. Kapı çalındı. Baktım bize gelmiş. Yüzü bembeyaz, gözleri acı dolu.

— «Garson Fehmi Cemile'yi öldürdü dedi. «Cemile çıktıktan sonra eve gelip onu beklemiş olacak Cemile ışığı yakınca, vurup öldürdü onu.»

Koltuğa oturdu, başını iki elinin arasına aldı.

— «Son kez öyle görmek istemedim Cemile'yi, dedi.

İkimiz de biliyoruz, Cemile öldü. Garson Fehmi karakola gidip teslim olacak.

•

Fehmi'yi sahil yolundaki çay bahçesinde tanıdım. Saime ile oturuyorduk. Üstümde pembe elbisem vardı. Saime'nin bir arkadaşı ile

geldi, Fehmi. Bizim elimizi sıktı, sonra oturdu bir gazoz içti. Durmadan benim gözümün içine bakıyordu. Denizde yüklü takalar geçiyordu.

Odaya girip ışığı açtığımda, onu karşımda görünce öyle bir korktum ki.

Yerde yatıyorum. Karyolanın demir ayağı yanağımın yanında. Sağ gözüm patlamış.

•

Arkadaşım Düşcü İsmet'le yan sokağın birinde yürüyoruz. Mayıs ayına yeni girdik, bir de yağmur yağdı, her taraf yemyeşil. At kestaneleri de pembe pembe çiçek açmışlar. Düşcü İsmet'in işi gücü düş kurmak. Öyle güzel düşler kurar, kurduğu düşleri öyle bir anlatır. ki, duysan bayılırsın.

(1973)

SONSUZUN ÇOCUĞU

Ayakkabımın tabanında bir delik açıp, oradan toprağın derinliklerine baktım. Her yanı sarı kemiklerle dolu ölüler Bahçesini gördüm. Orada dolanan kahverengi bir solucan gördüm. O İbzer'in babasıydı.

Deniz kenarına gidip suya bir çakıltaşı attım. Az sonra İbzer suyun dibinde göründü. Bir süre ona baktım. Hiç bir şey söylemedim. Sonunda İbzer konuştu.

— «Ne istiyorsun?» diye sordu.

— «Sudan ık,» dedim.

İbzer cevap vermedi. Dönüp evine girdi.

Ayakkabımın tabanındaki delikten bakıp, doğduğum Yahudi mahallesini gördüm. Rofat'ı gördüm. Rosita'yı gördüm. Rofat, Rosita'nın ardından gidiyordu.

— «Artık bir karar vermen gerekiyor, Rosita,» dedi Rofat.

Rosita hiç arkasına bakmadı. Yolun karşı yanına geçip evine gitti.

Yeniden deniz kenarına gidip, suyun dibine baktım. İbzer'in anası evi temizliyordu.

— «İbzer nerede» diye sordum ona.

— «İbzer evde yok» dedi anası. İçeriye girip kapıyı kapattı.

Ayakkabımın tabanındaki delikten bakıp, Rofatın evini gördüm, Anası, Rofatın küçük kardeşini emaye bir leğenin içinde yıkıyordu. Rofatın babası eve geldi, paltosunu kapının arkasına astı. Sonra, buzdolabını açıp, bir tavuğun katısını yedi.

İbzer denizin dibinde yaşar. Anası var, babası var. Ona benimle oynaması için çok yalvardım ya, hiçbir zaman sudan çıkmayacağını söyledi.

Doğduğum Yahudi mahallesinde gün batıyordu. Eskiden oturduğumuz eğri evi gördüm, çocukluğumu anımsadım. Anamı anımsadım. Babamı anımsadım.

Öğleden sonra, yeniden deniz kenarına gittim.

— «İbzer, İbzer, İbzer», diye seslendim.

Evinden çıkmadı. Onun içeride olduğunu biliyorum.

— «İbzer,» diye seslendim bir kez daha.

Yerden bir çakıl taşı alıp suya attım. Suyun dalgalanması durunca, dipten bana bakan İbzer'in anasını gördüm.

— «Ne istiyorsun?» dedi bana.

— «İbzer'i görmek istiyorum», dedim.

— «Söyledim ya, İbzer evde yok,» dedi anası.

— «Yalan söylüyorsun İbzer evin içinde. Biliyorum», dedim.

— «Sen delisin» dedi, İbzer'in anası. İçeriye girdi.

Ayakkabımın tabanındaki delikten bakıp,

Rofat'la Rosita'yı gördüm. Kolkola girmişler, yoldan aşağıya yürüyorlardı. Rofat yeni deri ceketini giymişti.

— «Seni seviyorum, Rosita», dedi Rofat. Rosita güldü.

Bir sicimin ucuna bir parça ekmek bağlayıp deniz kenarına gittim. Sicimi suya sarkıttım. Az bekledim. İbzer suyun dibinde görünürdü. Ekmeği yaladı. Sicimi çabucak çektim. İbzer kuru kumun üstüne düştü. Yerden büyük bir taş aldım. İbzer'i onunla ezdim.

İbzer'in babası, yerin altındaki Ölüler Bahçesinde gezer. Gündoğuşu ya da günbatışı ile ilgili hiçbir şey bilmez. Yalnızca toprak yer.

Bugün annemi gördüm. Yapayalnız dolaşan küçük gri bir kediymi. Onu yakalamaya çalıştım, ama beni görünce kaçtı. Belki de beni tanıyamadı. Birbirimizi son görelî çok oldu.

Babam, buradan uzakta bir bahçede elma ağacı. Bütün gece yıldızlara bakar. Rüzgâr yapraklarının arasından estikçe, sesler çıkarıp, öne arkaya sallanır. İlkbahar gelince, beyaz çiçekler açar, mutlu olur.

Bütün gün onu aradım. Bulduğumda, gün batıyordu. Yaprakları serin akşam yeli ile titrediler. Onunla konuştum, ama dediklerimi anlamadı. Gece oldu, onu göremez oldum. Durup karanlığa baktım.

Yavaşça, dağların ardından çizgili bir ay çıktı. Bir elma bahçesinde olduğumu gördüm. Elma ağaçlarının arasında babamı bulmaya çalıştım. Hepsi birbirine benziyordu. Aralarında anlamadığım bir dilde konuşuyorlardı.

Orada çok uzun durdum. Ayaklarımın al-

tında otların büyüdüğünü duydum. Günler geçti, elma ağaçları çiçek açtılar, rüzgâr estikçe, birbirleriyle mutlu mutlu konuştular. Saçım kulaklarımın üstüne uzadı. Onu geriye ittim.

Bu sabah ben de bir elma ağacı olduğumu anladım. Ayaklarımı oynatamıyorum, çünkü onlar toprağa bağlı.

Gece, ayaklarım artık üşümüyor, ılık toprak onları örtüyor. Kollarım beyaz çiçeklerle dolu. Parmaklarımı açıyorum, rüzgâr estikçe öne arkaya sallanıyorlar.

Artık deniz kenarına hiç gitmeyeceğim. Buğday tarlalarında oynamayacağım. Ben toprağınım. Toprak benim anam.

(1959)

AKŞAM ÜSTÜ

Sabahat abla ile Genel Müdürlüğün en üst katındaki orta odada oturuyoruz. Bu odaya ilk girdiğimizde masalarımızı karşılıklı koydurmuştuk. Değiştirmedik, yine öyle oturuyoruz. Odacımız Sefer, Şube Müdürümüz Nurettin bey.

Odayı ilk gördüğünde Sabahat abla kızıp,
— «Kız gördün mü, bizi binanın tepesine avuç içi kadar odaya attılar, demişti. Oysa şimdi halinden memnun.

— «İyi ki bu odayı verdiler bize. Sevimli, ev odası gibi. İyi de ısınıyor. Alt kattaki odalar Genel Müdürün ayağının altında. Titiz adam, hergün dolaşıp, etrafı kasıp kavuruyor. Bak, buraya daha hiç uğramadı», diyor.

Sabahat abla'nın masası benimkinden geniş. Müdür masalarından. Benimki daha ufak. Sabahat abla masaya, döner koltuğa, özel tü-tün tablasına meraklı. Levazımda tanıdığı var, istediğini veriyorlar. Bana henüz masa merakı gelmemiş. Bu anlattıklarım pek yeni değil.

Telefon Sabahat abla'nın masasının üs-

tünde duruyor. Benim masamın üstünde de saksıda çiçek var. Ben en çok bu saksı ile ilgileniyorum. Sıkca su veriyorum biraz.

Sabahat abla,

— «Kız, ne çok su veriyorsun sen o çiçeğe, çürüteceksin. Sonra dibinde solucan olur, ha,» diyor.

İkimiz de birşeylerle uğraşıyoruz ya, ne ile uğraştığımız pek belli değil. Şubemizin adı koordinasyon şubesi. Sabahat abla eski memur. Onbeş yıldır Genel Müdürlükte çalışıyor. Ben işe bir yıl önce girmişim. Yeni girmişim ya, işin püf noktasını hemen belleyivermişim. Kahvenin, çayın en iyisini kim yapar bilirim. Sefer yapar, Sefer. Sabahları geç kalmasam, müdür benden memnun. Sabah geç kalınca, Sabahat abla idare ediyor.

Ben gazete bulmacalarına bakıyorum. En iyi bulmaca Yeni Gazete'ninki.

— «Sabahat abla, önce bunu çözelim», diyorum.

— «Olur», diyor. Bir yandan sigarasını içiyor. Gazete benim önümde.

— «Ankara yakınında bir köy. Beş harfli», diyorum. Düşünüyoruz. Sabahat abla

— «Güdül» diyor. Ama kurşunkalemle yaz, belki yanlışdır. Kurşun kalemle Güdül yazıyorum.

Bilmece bittikten sonra, Sabahat Abla anlatmaya başlıyor.

— «Bu akşam üst kattakilere oyuna gideceğiz. Bilirsin Yusuf ağbin oyunu çok seviyor. Geçen gece onlar bize gelmişlerdi, bu gece de biz onlara çıkacağız. Adam maarif'te müdür.

Karısını bir görsen, iki dirhem bri çekirdek. Kadın çalışmıyor. Çocukları da yok. Hiç yıpranmamış. Süsüne de çok düşkün. Kirpikleri tek tek rimelli, bir görsen. Gözlerinin üstüne koyu yeşil yaldızlı far sürüyor. Sırtında şal, hep öyle dolaşıyor. Basıyor kahkahayı. Derdi yok ki kadının.»

•

Saatime bakıyorum, kulağım telefonda. Kış olduğundan hava çabucak kararıverdi. Saat beş'e yaklaştıkça içimde bir sevinç büyüyor. Şu telefon bir çalsa. Bakıyorum, bizim cam buğulanmış.

Sabahat abla zili çaldı.

— «Akşam olunca içime bir sıkıntı çöküyor», dedi. Sefer geldi.

— «Sefer, iki tane çay getir bize, demli olsun. Bardakları iyi yıka, kokarsa geri yollarım sonra, ha».

— «Sen merak etme abla. Benim getirdiğim çay— hiç kokar mı?»

Sefer çıkarken, müdür Nurettin bey girdi odaya. Sefer yana çekilip Nurettin bey'e yol verdi. Biz hafifçe yerlerimizde doğrulduk.

— «Nasıl, işler iyi gidiyor mu?» diye sordu, Nurettin bey.

— «Herşey iyi. Buyurun oturun da bir çayımızı için. Biz de bütün gün yorulduk, bir akşam çayı içelim dedik.»

Sabahat abla ile Nurettin bey eski dost. Daha önce de beraber çalışmışlar. Nurettin bey, beni gösterip,

— «Nasıl, alışıyor mu işlere?» diye sordu.

— «Alışıyor, alışıyor. Bugün çok çalıştı.»
Hepimiz güldük. Nurettin bey,

— «Yusuf nasıl, kızın nasıl?» diye sordu
Sabahat abla'ya.

— «Yusuf iyi. Ayşe de okula gidiyor. Ellerinden öper».

Nurettin bey sesini alçalttı.

— Yusuf yine öyle çok oynuyor mu »

— «Yok, yok, Nurettin bey; Yusuf artık eskisi gibi oynamıyor, çok şükür».

— «Aman, iyi, iyi».

Ben, camdan dışarıya, iki apartmanın arasında kararan gökyüzüne bakıyorum.

Sabahat ablanın yüzü yuvarlak, saçları, simsiyah. Elektriği yaktık, saçları pırıl pırıl parlıyor. Teni duru, çenesinin çukurunda ufak bir iz var. Belli çocukken olmuş bir yarının izi. Dudakları kırmızı boyalı Sabahat abla'nın.

Onun Nurettin bey'e yalan söylediğini ben biliyorum. Yusuf ağbi eskisinden çok oynuyor. Gece, gündüz oynuyor. Sabahat abla öyle diyor.

— «Kimseye söyleme sakın. Aramızda kalsın», diyor bana.

Her aybaşı alacaklılar Sabahat abla'yı arıyorlar. Kimi telefon ediyor, kimi bizim odaya geliyor. Öyle birisi gelince, Sabahat abla rahat konuşabilsin diye ben dışarıya çıkıyorum. Ya helâya, ya koridorun sonundaki Fotokopi Odası'na ya da Evrak'taki kızların yanına gidiyorum.

Evrak odasında iki kız çalışıyor. Aydan'la Nursel. Biri esmer, biri sarışın. İkisi de fena

kızlar değil ya, sarışının yüzü sivilceli, esmerin de bacakları kalın. İkisinin de elleri çok güzel, çok bakımlı. Tırnakları upuzun, kırmızı ojeli. Kâğıtların üstünde gezdiriyorlar ellerini. Parmaklarında yüzükler var. Onlar hep üşüyorlar. Elektrik sobası yakıyorlar.

— «Gel, bir çay içelim», diyorlar bana.

Alacaklılar gittikten sonra. Sabahat abla maaşının kalanını saklıyor. Teefon edenlere bağıra çağıra konuşuyor, sonra hep ağlıyor.

— «Eskiden beri kumar oynar Yusuf ağbin. Kalbi çok temiz, çok iyi insan. Onun da zayıf yanı bu işte. Hep gizli gizli gidip oynuyor, borç yapıyor».

Birkaç alacaklı ile konuştuktan sonra kızıyor Sabahat abla.

— «Allah kahretsin bu herifi. Bu kadar çalışıp didiniyorum. Kumar borcuna para yetiştiremiyorum. Ne hayırsız adammış. Yirmi iki yaşımdan bu yana çalışıyorum. Elâlenin karısı süslenip, boyanıp atıyor kahkahaları. Ben de can mı kaldı. Akşam oldu mu içime sıkıntılar çöküyor. «Çocuğa acı», diyorum da, Ayşeyi öpüp, «Bu benim hayatım, herşeyim» diyor. Hep yalan yere yemin ediyor. «Artık oynamayacağım», diye.

— «Boşver Sabahat abla ağlama».

— «Nasıl boşvereyim. Sen daha çocuk sayılırsın, anlayamazsın. Yusuf ağbinle evlendiğimde, babam evden çıkarken eşiği öptürdü bana. Eşiği öpen bir daha baba evine dönemez. Zaten öldüler hepsi, anam da babam da. Kimsem kalmadı.

—«Sabahat abla, üzme kendini düzelir herşey», diyorum.

— «Sen biliyorsun işte halimi. Sinir hastası oldum. İki adım yolu yalnız yürüyemiyorum. Aramızda kalsın, kimseye anlatma sakın bunları», diyor.

Sabahat ablanın evi Genel Müdürlüğe çok yakın. Akşamları beraber çıkıyoruz, ben onu evine kadar götürüyorum. Oradan sapıp eve gidiyorum.

Sabahat abla eliyle gösteriyor.

— «Şu çiçekli perdeli pencereler bizim işte. Şu yan balkon da bizim. Maarif müdürleri de yeni perde yaptırdılar. Fıstık yeşili. Bak üstte. Görüyor musun? Buradan pek belli olmuyor ama çok güzel».

*

Benim kulağım telefonda. Birazdan çalışma yerleri boşalacak. Sokaklar kalabalıklaşılverecek. Saçımı tarayıp, dışarıya çıkacağım. Bunları düşününce seviniyorum.

Sabahat abla,

— «Sen iyi kızsın, çocuk sayılırsın daha. Dünyadan haberin yok. Sana bunlar örnek olsun da, evlenirken dikkatli ol. Kumar oynayan varma sakın», diyor, sonra da

— «Aman birazdan dışarıya, şu pis havaya çıakcağız», diyor.

Kapı tıktıklandı. Baktık, yan odadaki daktilo Seval gelmiş.

Sabahat abla,

— «Buyur, buyur çay içelim», dedi.

Seval,

— «Sizin işler iyi maşallah. Sabahtan bu yana makine yazmaktan canım çıktı. Oturma-yacağım daha işim çok», dedi.

Sabahat abla,

— «Ayol, sen bizi az önce görecektin. Gözlerim akacak sandım, dosya okuyup ince-lemekten. Şu kızın da beyni sulanacaktı, çe-viri yapmaktan, sabahtan beri. Az önce bitire-bildik işimizi. Zaten bu koordinasyonun işi zor anam, zor», dedi.

Seval,

— «Sabahat hanım, sen yarın beyaz şalı-nı getirir misin, örneğini çıkartacağım. Haydi gidiyorum, iyi akşamlar», deyip çıktı.

Seval gittikten sonra, Sabahat abla yüzü-nü buruşturdu.

— «Yılan bu karı, yılan. Bizi kontrola gel-di, aklınca. Oysa, kendi bütün gün yün ör-er. Bir ayda elbise ördü kendine. Birisiyle de met-res hayatı yaşıyormuş. Yusuf ağbinin bir ar-kadaşı adamı tanıyormuş da, o söylemiş», de-di. Sonra da,

— «Sana böyle şeyler anlatmamalı. Senin aklın daha bir karış havada», dedi.

Aklıma ramazan geldi. Ramazanda iyi o-lur bizim orası. Çaylar daha kırmızı, kahveler daha köpüklü olur sanki. Pide de alırız.

Telefon çaldı. Sabahat abla açtı.

— «Bir dakika efendim, vereyim» dedi.

— «Sanaymış», dedi bana.

Telefona gittim, arkamı döndüm. Şu tele-fon ayrı bir yerde olsa.

— «Alo, merhaba»,

— «Merhaba, nasılsın?»

— «İyiyim»,

— «Ne yapıyordun?»

— «Hiç işte, oturuyordum»,

— «Beşte seni kapıdan alırım. Biraz dolaşırız olur mu?»

— «Olur»,

— «Haydi, şimdilik allahaısmarladık».

— «Güle güle»,

Telefonu kapattım. Sabahat abla bilmeceye bakıyordu. Geçtim yerime oturdum. Çiçeğe yarım bardak su verdim. Bir yaprağı kurumuş, onu kopardım.

Sevinç içime dalga dalga yayılıyor. Olur olmaz şeylerden, dereden tepeden konuşup gevezelik etmek geliyor içimden.

Biraz durduktan sonra,

— «Sabahat abla, sen bu akşam eve yalnız gidebilir misin, benim bir işim çıktı», dedim.

— «Olur», dedi.

Sabahat ablanın da gözü dalmış. Bilmeceye bakıp duruyor.

(1973)

ÇEVRE SOKAĞI

Çevre sokağı Çankaya'da. İki yanı büyük apartımanlı ana caddenin bir altındaki sokak. Çevre Sokağı'nın bir yanında dik bir yamaç var. Yamacın bitiminde, ana caddedeki yüksek apartımanların damları görünüyor. Çevre sokâğı çukurda kalmış.

Çevre sokağının tam orta yerindeyim. Sağ yanımda, bir direğin gövdesinde taksi çağırma zili, sol yanımda yeni açılmış bir kasap dükkânı var. Kasap, dükkânının önüne bir iskemle çekip oturmuş. Yamacın üstünde, bir horozla bir tavuk geziniyor. Yolun ucunda, bitmemiş bir yapının içinde işçiler çalışıyorlar. Çevre sokağı az kullanılan bir sokak. Yarıısı arsa. Ben, başımı kaldırıp, yamacın ardından damları görünen apartımanlara bakıyorum.

Onların birinde bildiğim biri oturur.

-Elinde file, bir kadın kasap dükkânına doğru gidiyor. Kasap onu gördü, kalktı içeriye girdi.

Yapıda çalışan işçilerden biri bir şarkı tutturdu.

«... Asker oldum piyade,
Bu gün aşkım ziyade »

Horoz, ardımda bir yerdeymiş. Birden bir öttü ki, aklım başımdan gitti...

*

Arkadaşım horoz, karısı tavuk ve ben, Çevre sokağının yanındaki dik yamaca tırmanıyoruz. Ağaç dikme bayramı varmış, yamacın tepesinde. Oraya gidiyor. Horoz bir dut fidanı dikecek, dediğine göre mor dutmuş. Çok az bulunur. Ben bir erik fidanı dikeceğim. Tavuk da incir ağacından bir dal koparmış;

— «Ben de bunu dikeceğim», diye tutturdu.

Horoz— «Dik, dik ama o tutmaz, çünkü kökü yok», dedi.

Tavuğun canı sıkıldı. İncir dalını fırlattı, uzağa attı.

— «Öyleyse ben de hiç birşey dikmeyeceğim», dedi.

Horoz, yavaşça kulağıma,

— «Çok sinirli oldu. Eskiden hiç böyle değildi, şimdi her lafa küsüyor», dedi.

Benim üstümde, kırmızı çiçekli yeşil elbise var. Horozla tavuk da bayramlıklarını giymişler. Üstleri kirlenmesin diye dikkat ediyorlar. Oysa toprak kazacağız, eski giysek de olurdu ya, hepimiz yenilerimizi giymişiz.

Tam yamacın ortasına tırmanmıştık ki, Horoz;

— «Hay Allah kahretsin, küreği unuttuk», dedi.

Ben— «Artık geri dönmiyelim, orada birisinden ödünç alırız», dedim.

Tavuğun yürüyüşü yavaş, geri dönüp gelmek uzun sürecek.

... «Asker oldum piyade,

Bu gün aşkım ziyade», şarkısındaki piyade subayı da biraz ileride, önümüzden gidiyormuş. Baktık, onun küreği var.

Tavuk — «Tamam onunkini isteriz» dedi.

Piyade subayı da çok yakışıklı adammış. Yeşil gözlü, siyah ince bıyıklı.

Tavuk — «Şu yamacın tepesine tirmansak da öte yanı bir görebilsek», dedi.

Horoz — «Ne varmış öte yanda? diye sordu.

Tavuk — «Yamacın ötesinde, ana yolun kenarında büyük apartımanlar varmış, her şey daha iyiymiş. Bizim bildiklerimizden güzel şeyler varmış. Şunları bir görebilsek», dedi.

Ardımızda bir hışırtı duyduk. Dönüp baktık ki, yapıda çalışan işçiler de yamaca tırmanıyorlar. Her birinin elinde bir fidan var. Yapı çavuşu da eline harç küreğini almış. Onlar da bayramlıklarını giymişler.

Tavuk — «Ben de yeni bir kümes istiyorum», dedi. Hıdrellezde kumun üstünde yazdım.

«Ya hızır, bu yıl gör beni,

İstemem fazla birşey,

Olsun bir güzel kümes,

Bir de, rahat folluk», diye yazdım, dedi.

Horoz — «Niyetini bir kâğıda yazıp suya atacaksın. O zaman daha tez olur. Su işi çabuklaştırır», dedi.

Tavuk hiç sesini çıkarmadı. Usul usul yamaca tırmanıyoruz. Horoz yine kanadının altına bir cep kanyığı saklamış. Bir ağacın ardında durup biraz içti. Horoz kanyak içince, tavuğun çok canı sıkıldı.

— «Sakin fazla içme, bak sonra sinirin bozuluyor, kavga çıkartıyorsun», dedi.

Horoz — «Sen bana karışma. İstedğim kadar içerim. Ben ölçümü biliyorum. Ama sen böyle dedikçe daha çok içiyorum, bunu da billesin» dedi.

Biraz daha içip şişeyi kanadının altına koydu. Yürümeğe başladık. Ben içki içmiyorum. Tavuk da içmiyor. Horoz çok içiyor.

Piyade subayına iyice yaklaştık, tam ardından gidiyoruz. O, çok eski bir şarkıyı mırıldanıyor.

«... Çile bülbülüm, çile...» diye bir şarkı. Ben çocukken evdeki Hatime abla da bu şarkıyı çok söylerdi. Bana piyadenin bir derdi var gibi geliyor.

Horoz usulca piyadeye,

— «Afedersiniz, siz ne diyeceksiniz? Küreğinizi gördüm de», dedi.

Piyade — «Ben mi? Ben bir begonya diyeceğim», dedi.

Horoz — «Ama nasıl olur. Begonya ağaç değil ki, bir çiçek. Bu herhalde sayılmaz» dedi.

Piyade — «Niçin sayılmasın, bal gibi sayılır. Ya hiç bir şey dikmeyenlere ne demeli?» dedi, tavuğa baktı.

Horoz, birden sinirlendi — «Bana bak, sen ne demek istiyorsun?» diye piyadenin üstüne atladı. Horoz döğüşüne başladılar.

Baktık kuyruk var. Herkes horoz döğüşünü seyretmeğe geliyor. Ben hakem oldum, tavuk bilet kesmeğe başladı. Piyadeyi seyretmek için ordudan bir iki paşa da gelmiş. Yolun iki yanı açık tribün oldu, çabucak dolmaya başladı. Yapı işçileri de bilet alıp içeriye girdiler. Onların ardından da kasapla elinde file olan kadın girdiler.

Piyade horozdan güçlü ya, horoz da çok çevik olduğundan iyi dövüşüyor. Hem horoz, horoz döğüşünü daha iyi biliyor. Yana sıçrarken birden kanadının altından kanyak şişesi fırlayıp yere düştü. Bin parça oldu.

— «Dikkat edin, kırıklara basmayın!» diye bağırdım. Biletler bitmiş, tavuk da geldi, önde bir yere oturdu. Ben ona bakarken, horoz,

— «Ayyy,» diye bağırdı, tek ayağının üstünde seke seke kenara kaçtı.

Seyirciler — «Ayağını kesti, horoz ayağını kesti», diye bağırdılar. Horoz kenardan,

— Sayım suyum kilit», diye seslendi. Ben hemen döğüşü durdurdum.

Arkadan kasap — «Yazık oldu, horoz kazanacaktı,» dedi.

Horoz, sırt üstü yerde yatmış kesilen ayağını havada tutuyordu.

Tavuk — «Ne olur bir doktor çağıralım. Kan kaybediyor», dedi.

Seyircilerin arasından bir adam çıktı.

— «Ben doktorum», dedi

Yarada cam kalmış mı diye anlamak için, horozun ayağını iki parmağı ile sıktı. Horoz hiç bağırmadı ya, ibiği oynadı. Yarada cam

yokmuş. Doktor, yarayı temizleyip sardı. Piyadeyle horoz el sıkıştılar. Piyade'nin adı Necmi'ymiş.

— «Benim de bir derdim var da ondan böyle sinirliyim. Yoksa horozla dövüşmezdim. Derdimi sonra anlatırım», dedi.

Horoza, biraz dinlensin diye bir ağacın altına yatırdılar. Tavuk da yanına tünedi. Horozun yanına gidip yaralı ayağına baktım. Ayağını ağaca dayamış, sargı biraz kirlenmiş. Sık soluk alıyor. Ben yanına gidince, gözünün tekini açtı.

— «Koca dut fidanını taşımak beni yordu. Zaten o mor dut değildi. Bildiğimiz karaduttu. Sizi aldattıydım,» dedi.

Ben, dönüp giderken de ardımdan seslendi;

— «Ben o dut fidanını dikmekten vazgeçtim. Biraz dinleneyim de bir eğrelti otu dikeceğim», dedi.

Piyade ile ben de bir ağacın gölgesine oturduk, yapı çavuşu da geldi. Yanımıza oturdu. Kendini tanıttı. Adı Aymusto imiş. Öteki işçiler az ötemizde yatmışlar, dinleniyorlar. Baktık, uzaktan kasapla, fileli kadın da geliyorlar. Onlar da yanımıza oturdular. Kasabın adı Cengiz'miş.

Piyade — «Sen çok para kazanırsın, değil mi Cengiz?», diye sordu.

Kasap — «Yok abi, vallahi değil, kazandığımı kırpıntıdan kazanırım ben. Öyle sandığın gibi değil. Kırpıntıdan kazanılanı var sen hesapla», dedi.

Fileli kadının adı Ayşe imiş. Oturdu, anlattı.

— «Kasaptan bir kilo dana kıyması aldım», dedi.

— «Aldım ya, kendime değil. Çalıştığım yerdekiler için aldım. Çevre sokaktaki, Tekdal apartımanında gündelikçiyim. Günde 40 lira alırım. Alırım ama, her yanı bir güzel temizlerim. Bakkala, kasaba da giderim», dedi.

Biz görmeden, horozla tavuk da yanımıza gelmişler. Horozun gözü Ayşe hanımın filesinde.

— «Şundan iyi hamak olur, içine yatıp ne güzel uyunur», dedi.

Tavuk kızdı.

— «Sen uyumayı bırak şimdi. Yamaca tırmanıp fidan dikeceğiz, daha yarı yolu yeni geçtik», dedi.

Yeniden yamaca tırmanmaya başladık. Piyade de bizim yanımızda yürüyor.

— «Bakın aklıma ne geldi», dedi.

— «İnsan yaşamında eline geçen fırsatları iyi değerlendiremiyor, yazık oluyor. Örneğin, ben bir veteriner albayı tanırdım. Bu veteriner albayı bir gün bir katırda plasenta buldu. Buldu ya, bunu duyurup, değerlendiremedi bir türlü. Emekli oldu gitti,» dedi.

Hepimiz piyadeye bakıyoruz.

Piyade — «Bu veteriner albayı birtakım otlar da kurutmuştu. İşte onları da değerlendiremedi», dedi.

Hepimiz düşünüyoruz.

Yamacın tepesine çok yaklaştık, işçiler, ardımızda yine bir türkü tutturmışlar.

Kasap — «Benim de değerlendiremediğim

kırpıntılar ve ufak kemikler çok olmuştur», dedi.

Tavuk, piyadeye — «Ne söylemek istediğinizi anlıyorum», dedi. «Kocam ve ben evciliz. Biz de daha yeni ve daha güzel bir kümese geçmek için fırsat kolluyoruz. Yeni kümesin iyi bir çevrede olması önemli ama», dedi.

Yamacın tepesine vardık. Aşağısını pek göremiyoruz.

Aymusto — «Fidanlarımızı dikelim hele», dedi.

Fidanlarımızı sıra ile yamacın tepesine diktik. Horoz bir eğreli otu bulmuş, onu dikti. Piyade de begonyasını onun yanına dikti.

Piyade, hepimize — «Benim begonya biraz pörsümüş, bir zararı var mıdır? diye sordu.

— «Yoktur, yoktur», dedik.

Yorulmuşuz. Dinlenelim diye oturduk.

Aymusto — «Biz, Çevre sokaktan önce, Ahmet'lerde bir yapıda çalışıyorduk. Orası da iyiydi. Uzaktan, Hacettepe Hastahanesi görünürdü», dedi.

Horoz durmadan kasap Cengiz'e bakıyor. Birden bire,

— «Biliyorum. sen beni keseceksin», diye tutturdu.

Kasap Cengiz — «Deli misin sen, nereden çıkardın bunu. Hem ben seni niçin keseyim. Dükkânımda tavuk horoz satmam ki. Şimdiye kadar hiç satmadım. Şimdiden sonra da hiç satmayacağım», dedi.

Horoz — «Ben senin gözünden anlıyorum. Hep boynuma bakıyorsun. Beni kesip evine

götüreceksin, değil mi? Allah seni kahretsin», dedi.

Geldi benim yanıma tünedi. Boynunu iyice ensesine gömdü.

Kasap kızdı ya, kendini tuttu. Ayşe hanıma baktı, göz kırptı.

Biz orada otururken diktiğimiz fidanlar büyümüşler.

Aymusto — «Haydi, ağaçlarımıza çıkalım da öte yanda ne var görelim», dedi.

Horoz, eğrelti otunun üstüne çıktı.

— «Buradan hiçbir şey görünmüyor», diye seslendi. Ben piyade ile horoza — «Siz benim eriğe çıkın, ben de ardınızdan geliyorum», dedim.

Tavuk, Aymusto'nun ağacına çıkacak Kasap Cengiz'le Ayşe hanım da yapı işçileriyle anlaştılar. Hepimiz ağaçlara tırmanmaya başladık. Aymusto, ağacın tepesinden seslendi.

— «Yeni bir yapı görüyorum. Henüz bitmemiş. Yerler tüm marley. Renk», «Bolu çamı no: 5», mutfak, banyo, sarı—yeşil fayans. Camları takmışlar. İşçilik çok iyi. Temiz bir yapı. Camların üstünde «Meşrutiyet camevi yazıyor», dedi.

Piyade ağacın üstünden aşağıya bağırdı,

— «Ana yol çok genişmiş. Şaşırdım kaldım. Bir paşa otosu görüyorum. Üç yıldızlı. Bir apartımanın önünde durdu. Şöför fırladı kapıyı açtı. Şimdi paşa çıkıyor», dedi.

Ayşe hanım — «Bir kadın görüyorum, cam siliyor. Camın dışına çıkmış ana cadde ayaklarının altında. İçi görünmesin diye uzun don giymiş. Belli ki gündelikçi. Bir yandan da

camı kuru bezle parlatıyor. Donu lacivert üstüne kırmızı çiçekli basmadan. Cam pırıl pırıl. Yağmur yağmasa bari», dedi.

Ben, daldan dala basarak, daha yüksek-
lere çıkıyorum. Horoz bir üstündeki dalda.

Tavuk, oturduğu yerden seslendi.

— «Bir kümes görüyorum. Çift folluklu. Tıpkı ev gibi yapılmış. Su kapları tertemiz. Telinin üstüne bir dut ağacı eğilmiş. Hem serinlik yapar, hem de bütün dutlar kümesin içine düşer», dedi.

Horoz — «Ben de görüyorum, ben de görüyorum», dedi.

— «Ben bir de büfe görüyorum. Yolun kenarında. Kanyak, cin ve vermut şişeleri dizi dizi görünüyor. Pek seçemiyorum ya, rakı da var galiba», dedi.

Kasap — «Şu benim gördüğüme bakın! diye bağırды. Gıcır bir kasap dükkânı. Kasabın ensesi öyle bir kalın ki. Bonfileler, kontrofileler camekânda dizi dizi. Kancalar-daki süt kuzularının kıcına kırmızı krepon kağıdından güller takılmış», dedi.

Ben erik ağacının en üst dalına çıktım. Şöye bir yamacın öte yanına baktım.

Bir apartımanın üçüncü katında, önünde daktilo makinası, yazı yazan birini gördüm. Durmadan yazdığı sayfayı çıkartıyor, makineye tekrar bir kağıt takıp, yeni baştan yazmaya başlıyordu. Düşünceli düşünceli başını karışıyordu arada. Oldukça yavaş yazıyordu. Arada sırada şöyle bir tırnaklarına bakıyordu. Oturduğu yerden kalktı, bir su içti. Birden rüzgâr çıktı. Masanın üstündeki kâğıtlar uçu-

şup havaya dağıldılar Güneşte pırıl pırıl parlıyorlar. Birisi benim yakınımaya geldi. Uzanıp yakaladım. Okudum.

...«Çevre sokağının tam orta yerindeydi. Sağ yanında, bir direğin gövdesinde taksi çağırma zili, sol yanında yeni açılmış bir kasap dükkânı var. Yamacın üstünde bir horozla bir tavuk geziniyor. Yolun ucunda bitmemiş bir yapının içinde işçiler çalışıyorlar. Çevre sokağı az kullanılan bir sokak. Yarısi arsa. Ben, başımı kaldırdım, yamacın ardından görünen apartımanlara bakıyorum.

Onların birinde bildiğim biri oturuyor.

Elinde file, bir kadın kasap dükkânına doğru geliyor. Kasap onu gördü, kalktı içeriye girdi.

Yapıda çalışan işçilerin biri bir şarkı tutturdu.

**«...Asker oldum piyade,
Bugün aşkım ziyade...»**

Horoz ardımda bir yerdeymiş. «Birden bir öttü ki, aklım başıma geldi.»

(1973)

MÖSYÖ HRİSTO

Şişhanedeki Saadet apartımanının kapıcısı Mösyö Hristo bir yaz günü kuş olup Kuledibi'ne uçtu.

Karısı Madam Marina o sabah pazara gitmişti, apartmana ancak öğlene doğru dönebildi. Mösyö Hristo ise saat tam onu yirmi gece kuş olup Kuledibi yönünde kaybolduğu için bu ilgi çekici olayı köşe başında kendi kendine seksek oynayan bakkal Mösyö David'in kızı şaşkınlıkla Fortuna'dan başka kimse göremedi. Fortuna nedense bu olayla fazla ilgilenmedi. Bir süre sonra da tümü ile unuttu.

Saat onikiye yedi kala Madam Marina pazardan döndü. İlk, Mösyö Hristo'nun yokluğunu pek farketmedi. Pazarda üstüne fenalığa benzer bir şey gelmişti; hâlâ başı dönüyordu. Bir süre dinlendikten sonra, Madam Marina sofrayı kurdu, salatayı hazırladı, radyoyu da açıp sofraya oturdu. Mösyö Hristo, nerede olursa olsun, yemek zamanı mutlaka eve gelirdi. Madam Marina, öğle sıcağına kalmadan eve döndüğüne çok memnundu. Bir do-

matesi tuzlayıp yedi; üstüne de bir bardak su içti.

Bu sırada, Mösyö Hristo, Yüksekaldırımın üstünden Tünel'e doğru uçmaktaydı. Nereye uçtuğunu kendi de bilmiyordu. Kanatları nereye götürürse oraya gidiyordu. Özgürdü, mutluydu, kendini kırk yaş gençleşmiş hissediyordu. Madam Marina bir an için bile aklına gelmemiştir. Tünel'e gelince, ne yana uçacağına karar vermek için durakladı; Şişli Nişantaş dolmuş durağının tabelâsına kondu. Mösyö Hristo, konduğu yerden kararsızlıkla otobüs durağındaki insanlara bakarken, yanına iki tane genç güvercin konup geçim derdinden konuşmaya başladılar. Mösyö Hristo yaşlı adamdı; nedense utandı. Beyoğlu tarafına doğru olanca gücü ile uçmaya başladı.

Saat iki buçuk olup da Mösyö Hristo görünmeyince, Madam Marina oldukça endişelendi.

«Bu saate kadar Hristo kahvede acaba ne yapar?» diye söylenerek dışarıya çıktı. Kahveden hafif bir müzik sesi geliyordu. İçerisi dumanlıydı, pek bir şey görünmüyordu. Kaldırımında, Özgül'ün ağabeyi Recep top oynuyordu. Madam Marina, Receb'i yanına çağırdı: «Yavrum, girip bir bakıver, Hristo amcan içerde mi», dedi. Recep kahveye girip bir iki kez «Mösyö Hristo!», diye seslendi. Sonunda, köşede tavla oynayan kapıcı Recai Efendi, Mösyö Hristo bugün gelmedi, oğlum», dedi. Recep koşarak dışarıya çıktı. Madam Marina, budanmış bir akasya ağacına dayanmış, bekliyordu. Hris-

to amcam bugün kahveye gitmemiş», dedi Recep.

Mösyö Hristo, sinema afişlerine baka baka Takşim'e gelmişti. Taksim Sinemasının afişine de şöyle bir göz attıktan sonra, düz gitmeyip Tarlabası tarafına saptı. Mösyö Hristo, Tarlabası'nı çok severdi. Aslında o, bir Kuledibi'ni, bir de Tarlabası'nı severdi. Tarlabası'nda bir apartmana kapıcı olmayı çok istemişti, ama, kismet değilmiş, olmamıştı.

Madam Marina, saat iki buçuğa dek Mösyö Hristo gelecek diye bekledi. Saat iki buçuğu tam iki geçse, Madam Marina dışarı fırladı. Koşa koşa sokak içindeki Mösyö David'in bakkal dükkânına gitti. Mösyö David, karısı Madam Berta ve kızları Fortuna, dükkanın gerisinde oturmuş, yemek yiyorlardı. Madam Marina dükkâna girer girmez gözleri karardı, oradaki fasulye çuvalının üzerine yığılıverdi. Mösyö David'le Madam Berta, ilkin ne olduğunu pek anlayamadılar. Madam Marina'yı ayağı takıldı da düştü sandılar. Madam Berta koştu; Madam Marina'yı kaldırdı. Mösyö David de, masanın üstündeki boş sardalye kutularını toplayıp, dışarıda duran çöp tenekesine fırlattı.

Tarlabası'nda uçarken, Mösyö Hristo, birden kendini çok mutlu hissetti. Oradan geçen, akpak tombulca bir dişi güvercini Tepebaşı'na dek kovaladı. Tepebaşı'na gelince, dişi güvercin, Kasımpaşa sırtlarına doğru uçtu. Mösyö Hristo iyice yorulmuştu. Akça pakça güvercinin peşinden gitmekten vazgeçti. Bu olay onun canını sıktı. Altmış yaşında olduğunu

hatırladı. Bir duvarın üstüne konup, bir süre uzakta, güneşin altında parlayan denize baktı.

Madam Marina, «Hristo beni bıraktı», dedi.

«Kızım Marina'cığım, neler söylüyorsun?» dedi Madam Berta.

«Hristo sabahtan gitmiş, ben pazardayken. Kahveye sordum, oraya uğramamış. Bıraktı beni.»

«Hristo mert adamdır,» dedi Mösyö David, «öyle bir şey yapmaz».

Madam Berta, bir mendile kolonya döküp, Madam Marina'nın elini yüzünü sildi, «Belki de bir işi çıkmıştır. üzülme», dedi.

Madam Marina, bir süre, hafif sesle ağladı; sonra gitti, yüzünü yıkadı, saçlarını taradı, çoraplarını çekti.

Mösyö Hristo'nun kulağına, arkadan bir yerden, bir şarkı sesi geldi. O yana doğru uçtu. Tepebaşı gazinosunda içkisiz aile matinesi vardı. Perihan Sözeri okuyordu. Mösyö Hristo, bir ağaca konup gözlerini kapadı; programın sonuna dek öyle kaldı. Müzik bittiğinde hava kararmıştı. Uzaktan bir düdük sesi duyuldu. Çift öğretim yapan Evliya Çelebi ilkokulunun öğrencileri, bağıra çağıra, Kasımpaşa'ya dağıldılar. Mösyö Hristo uçtu, caddeye çıktı.

Madam Marina, Madam Berta ve Mösyö David, üç saatten bu yana, Mösyö Hristo'nun kaybolduğunu polise haber verip vermek konusunda kararsızdılar. Sonunda, Madam Marina, «Zararı yok; varsın kaçsın», dedi. «Zorla güzellik olmaz. Gönlü başka birisini istediye, elden bir şey gelmez.»

Mösyö David'le Madam Berta bırakmak istemediler ama, Madam Marina evine gitmekte direndi. Mecbur oldular, bıraktılar.

Mösyö Hristo, kuşluğunun sonuna yaklaştığım, Pera Palas Oteli'nin yanında sezdi. Çevre tenhaydı; karanlık bir köşeye uçup kaldırırma kondu.

Madam Marina, düğün ve nişanlılık günlerinin resimlerini yatağın üzerine yaymış seyrediyordu. Mösyö Hristo, usulcacık kapıyı açıp içeriye girdi. Madam Marina onu görünce: «Hristo!», diye bağırdı.

«Yorgunum Marina», dedi yalnızca, Mösyö Hristo. Madam Marina çarçabuk Mösyö Hristo'nun yatağının üstündeki pikeyi katladı, yastığı kabarttı.

Mösyö Hristo yatağına girdi. Üstüne yorganını çekip arkasını döndü. Bir Ave Mariya okudu; hemen uyudu.

Not: Ben bu hikâyeyi, eski evdeki iyi arkadaşım Kapıcı Mösyö Hristo için yazdım. Mösyö Hristo iki yıl önce öldü. Belki şimdi Tarlabası'nda bir güvercindir. Belki de değildir.

(1959)

BU KENTİN SOKAKLARI

Sabah başucumda horoz öttü, uyandım. Aklıma sen geldin. Başladım yürümeye. Bütün gün bu koca kentin sokaklarında seni aradım, durdum. Akşama doğru yoruldu. Ayakkabılarına toprak doldu. Sonra gece, düşümde buldum seni. İşte onun öyküsünü yazdım. Al, oku.

•

Sabah başucumda horoz öttü, uyandım. Çabucak aklıma geldin. Baktım, havada sabah serinliği var. «Uyanıksa şimdi, üstüne birşey giymeden dolaşır, üşür bu», dedim. Biraz canım sıkıldı. Başladım yürümeye.

Ben kırıkk bir yerde uyumuşum. Demin de dediğim gibi, uyandığımda horoz vardı başucumda. Gitmeye hazırlandığımı görünce,

«Ne olur ben de geleyim seninle», dedi.

Baktım tavuk da ağacın arkasında çabucak hazırlanıyor. Oysa benim canım yalnız dolaşmak istiyor bu gün..

«Şimdi olmaz. Ama öğleyin Gima'nın önünde buluşalım», dedim, atlattım.

Gönülsüz gönülsüz «Eh ne yapalım olur», dedi horoz.

Ben Etlik tarafındayım. Buralara bahar erken geliyor. Oradan kentin ortasına doğru yürüyorum. Tek tük otobüsler geçmeye başladı. Aslında her sabah geç kalkarım ben. İlk bu sabah böyle erken kalktım. Akşam uyumadan, «yarın erken kalkayım», dediydim. Onun için erken kalktım. Ne güzel şeymiş erken kalkmak. Sanki bu sabah doğmuş gibiyim. Ellerim de cebimde. Gözlerim, kulaklarım çok uyanık. Şimdiye değin görmediğim şeyleri görüyorum. Ben seni özlemişim. Gece arasaydım bulurdum belki seni. Uyurken yakalayıverirdim. Ben de yorulmuştum, yattım uyudum. Şimdi gün doğunca, kalkarsın yatağından, giyinir kuşanırsın, başlarsın pire gibi oradan oraya sıçramaya.

Seni bulmak zor olacak. Otobüse bindim, Sıhhiye'de indim.

Eskiden Sıhhiye'deki bir devlet dairesinde çalıştığım bir süre, baktım bir odacı dış merdivenleri paspas yapıyor. Bu odacı besbelli yeni. Benim tanıdıklarımın biri değil. Gittim yanına.

«Afedersiniz; dedim, «Birini soracaktım sana. İkinci katta soldaki balkonlu odada oturan bir Nevin hanım vardır, gelen evrağa bakar, kaçta gelir acaba?»

Nevin hanımla iki yıl aynı odada oturdum. Güzel kadındı.

Odacı baktı bana.

«Nevin hanım mı, dedi. «Onu işten çıkardılar.

Şaşırdım kaldım.

«Bir yanlışlık olacak. Benim dediğim Nevin hanım örnek memurdu. Onu nasıl çıkarırlar işten?» dedim.

Odacı

«Evet örnek memurdu. Ama belli ki sen olanları duymamışsın», dedi. Başladı anlatmaya.

«Dediğin gibi, örnek memurdu Nevin hanım. Her sabah işe vaktinde gelir, bütün gün düzenli çalışır, akşam olunca da başkaları gibi erken çıkmaz, tam zamanında çıkardı daireden. Biliyorsun evliydi, bir de çocuğu vardı. Kocası için de «yakışıklı» derlerdi. Ben hiç görmedim. Ama Nevin hanımı çok sıkıyormuş. Kıskanç herifmiş. Biliyorsun, Nevin hanım da çok güzeldi. Alt kattan, Sivil Savunma'dan Ali adlı bir gençle dostluk kurmuştu. Ali Zakkum diye bir çocuk. Nevin hanımdan çok küçüktü. Her öğle tatilinde gelir, Nevin hanımın karşısına oturur, boş odada sigara içer konuşurlardı. Havadan sudan. Kahvelerini ben götürürdüm. İkisi de yemek yemez, tostla filan idare ederlerdi. Nevin hanım temiz kadındı. Kötü birşey yapmış olacağını sanmam. Çocuğunu da çok severdi. Ama Ali vurulmuştu ona. Gözlerini ondan ayıramazdı. Onun karşısındayken peşpeşe cigara yakar dururdu.

Burası Devlet dairesi. Küçük yer. Çok dedikodu oldu. Ali'nin de Nevin hanımın da, Anadolu'ya, başka başka yerlere tayinleri çıktı. Nevin hanım istifa etti. Şimdi bir yerde çalışıyor mu bilmem», dedi.

Nevin hanımı düşününe düşününe Kızılay'a

doğru yürüyorum. Ne güzel kadındı. «Şişmanlıyorum» der, üzülürdü. Oysa hiç de şişman değildi. Gelinliğini de kendisi dikmiş. Bana anlatmıştı.

«Çok genç evlendim ben», demişti. «Rıfat beni görmüş beğenmiş. Enstitüye gidiyordum. Annesini yollayıp istetti beni. Kısmetmiş işte, oldu. Evlendik. Gelinliğimi kendim diktim. Enstitüden bir arkadaşım provalarını yaptı. O zamanlar çok sabırlıymışım. Yoksa koca gelinliği nasıl dikerdim. Şimdi şişmanladım. Eskiden inceciğim, dal gibiydim. Doğumdan sonra biraz kilo aldım. Gelinlik dolapta asılı. Bazen bakıyorum da ben bunun içine nasıl girmişim diye şaşıyorum», demişti.

Kızılayın ortasında yürüyorum. Daha erken olduğundan dükkânların çoğu kapalı. Bir pastahane açılmış, garson yerlere talaş tozu serpiyordu. Karnım da acıkmış. Girdim, bir sıcak süt içtim. İki tane de peynirli pide sardırdım. Sıcacık, fırından yeni çıkmış besbelli. Bakanlıklar'a doğru hem yürüyorum, hem de kağıdı açtım pideleri yiyorum. Biryandan da çevreme bakıyorum. Belki seni görüveririm diye. Ama görünürde yoksun. Peynirli pideleri yedim ya, kendimi çok güçlü hissediyorum. Sıcak süt de iyi geldi. Onun için çok hızlı yürüyorum.

Akay yokuşunu çıktım, yan sokaklara saptım, Karanfil sokaktan geçerken, pencerenin birinden bir kadın seslendi. Baktım ki Nevin hanım.

«Dört numaraya çık, dört numaraya çık», dedi.

Apartmana girdim, dört numaraya çıktım. Nevin hanım kapıda bekliyordu, beni görünce boynuma sarıldı.

«Kaç yıl oldu görüşmeyeli, bu saatte ne yapıyorsun buralarda, yoksa şimdi burada bir yerde mi çalışıyorsun?» diye sordu.

«Yok, çalışmıyorum. Bir dostumu arıyordum», dedim.

«Adresini biliyor musun, buralara yakın mı?» diye sordu.

«Buralarda biryerdedir. Bulurum onu nasıl olsa» dedim.

İçeriye girdik. İyi döşenmiş bir evdi. Oturma odasında, pencerenin yanındaki koltuğu gösterdi Nevin hanım bana.

«Allahaşkına şöyle otur, rahat et, bir kahve yapayım» dedi.

Nevin hanım'a baktım. Gene çok güzel. Saçları uzamış, topuz yapmış. Bir derdi var gibi geldi bana. Düşündüğümü anlamış gibi, «Sorma halimi», dedi. «Biliyor musun bilmem, işten ayrıldım. Rıfat artık deliden beter oldu. Olmadık şey için kavga çıkartıyor, dövüyor beni.»

«Bak dün akşam ne yaptı.» dedi. Kolunu sıvadı, dirseğinin üst kısmında mosmor bir leke gösterdi.

«Böğrüm de çürük içinde. Başıma da vuruyor. Rıfat delinin biri. Sağı solu belli olmuyor. O üstüme saldırınca çocuğun da ödü kopuyor. Kararımı verdim, boşanacağım», dedi.

Benim gözüm kapıya gitti. «Korkma kimse yok. Çocuk içerde uyuyor. Rıfat sabah erkenden kalktı gitti», dedi. «Boşanacağım ama

kolay değil. «Seni öldürürüm» diyor. Zaten içkici, çok korkuyorum. Çocuğu alıp gidiversem birgün diyorum» dedi.

Kahvemi içtikten sonra kalktım. «Durumun çok zor ama, gene de üzme kendini», dedim ona.

Yeniden sokaklarda yürümeğe başladım. İçim sıkıldı. Sabahki keyfim kalmadı. Şu Nevin hanımın durumuna üzüldüm. Sen de neredesin bilmem ki. Karanfil sokakta yoktun, Kocunur sokakta da yoksun. Ben ne yapayım. Kızılcırmak caddesine doğru yürüdüm, gittim.

•

Tavukla horoz aklıma geldiler. Öğlende Gima'nın önünde bekleyeceklerdi beni. Kalkıp Etlik'ten gelecekler, «bekletmeyeyim, ayıp olur», dedim. Kalktım Gima'nın önüne gittim.

Tavuğu gördüm. Postahane tarafındaki çimlerde eşeleniyordu.

«Merhaba, kocan nerede?» diye sordum.

«O da şu tarafta seni gözlüyordu. Gel bulalım onu», dedi.

Horoz öte yanda kızlara bakıyormuş. Tavuk biraz bozuldu. ama sesini çıkartmadı. Bu horoz da gözü çöplükte denilen cinsten. Ben öyle anlıyorum. Pantolonlu kızlar geçerken, gözünü onlardan ayıramıyor.

Horoz — «Şimdi nereye gidelim?» diye sordu.

Tavuk — «Şu Gima'nın üçüncü katına çıkalım da, ev eşyalarına bir bakalım. Ben bir

koltuk takımı beğendim, tarçın rengi onu size de göstereyim» dedi.

Horoz — «Aman şimdi sırası mı», diyecek oldu; ben,

«Haydi, bir bakıp çıkarız», dedim. Horoz, tavuğu biraz eziyor. Ben tavuğu koruyorum.

Gima'ya girdik. Hep çevreme, gelen geçene bakıyorum. Birini sana benzettim. Tam yürüyen merdivenin başında. Yüreğim hızlandı. Yan döndü, baktım bir başkası. Saçını benzetmişim. Buldum diye sevinmişim. Tam sırtına dokunacaktım, çok üzüldüm.

Tavuk — «Ben bu yürüyen merdivenden dünyada çıkamam,» dedi.

Horoz — «Benim bastığım basamağa bas, hiç birşey olmaz», dedi ya, tavuk bir türlü onun bastığı basamağa basamadı. Sonunda uçarak çıktı. Kanatlarını çırpınca etraf beyaz tüylerle doldu. Biran göz gözü görmez oldu. Tüyler yere inince bir de baktık, horoz güzel bir satıcı kızla bir köşede fısır fısır konuşuyor. Baktığımızı görünce yanımıza geldi. Tavuk hiç farkına varmamış gibi yaptı.

Tarçın rengi takım gerçekten güzelmiş. Ben de beğendim.

Horoz, tavuğa — «Hele çocuklar biraz büyüsünler, bu takımı sana alacağım bir tanem», dedi.

•

Ben tavukla horozdan ayrıldım. Bir dolmuş a bindim, Kenedi caddesinin başında indim. Horozla tavuk Etlige, kümeslerine dönecekler.

Kenedi caddesi upuzun. Sen mutlaka Kenedi caddesinde bir yerdesindir diyorum içimden. Yavaş yavaş yukarıya doğru yürümeye başladım.

Solda bir bakkal dükkanı gördüm. Bir gazoz içeyim dedim, girdim. Tam gazoz parasını verirken, ardımdan birisi beni çağırdı. Güneşten içeriye girdiğim için karanlıkta hiç birşey seçemiyorum. Daha dikkatli baktım. Konserve enginar kutularının ardında Nevin hanımı gördüm.

«Evi terkettim», dedi yavaş sesle bana. «Kocam peşimdedir. Heyecandan ölecek gibi oluyorum. Hiç birşey almadım yanıma. Bir arkadaşım var. Şimdi onun yanına gideceğim. Ne olur sen de gel, yalnız korkuyorum», dedi.

Baktım, heyecandan tirtir titriyor. Yüzü bembeyaz olmuş, beraberce dükkândan çıktık.

Nevin hanım,

«İşte şurada arkadaşımın evi», dedi. Karşıya geçtik. Az yürüdük, bir apartımana girdik. İkinci kata çıktık. Nevin hanım kapıyı çaldı. Genç bir adam açtı kapıyı, sakalı bıyığı vardı. Nevin hanım,

«Ali bey evde yok mu?» diye sordu.

Genç adam,

«Şimdi gelir. Siz girin, buyurun oturun», dedi. İçeriye girdik. Burası tam bekâr evi. Eşyalar çok derme çatma, masanın çevresinde iskemleler vardı, birer tane çekip oturduk. Genç adam bize sigara tuttu. Nevin hanım birtane yaktı. Ben zaten içmem.

Nevin hanım sigaranın yarısına gelmeden kapı çalındı. Genç adam gitti, kapıyı açtı. İç-

riye bir başka genç girdi. Baktım bu yeni gelen iyice yakışıklı, sarışın, mavi gözlü. Bizi görünce şaşırdı. Sonra,

«Nevin, ne arıyorsun burada?» diye sordu. Nevin hanım,

«Sonra anlatırım». dedi. Bizi tanıştırdı, genci gösterip,

«Tanıştırayım, Ali Zakkum», dedi.

Nevin hanım da, Ali Zakkum da çok heyecanlılar. Bir türlü konuşamıyorlar.

«Ben artık gideyim, bir işim vardı», dedim. Ali Zakkum'un arkadaşı da ardımdan kalktı.

«Ben de çıkacaktım», dedi merdivenlerden inip dışarıya çıktık. Ali Zakkum'un arkadaşı bana,

«Nereye gideceksiniz, arabamla sizi bırakayım», dedi.

«Biraz yürümek istiyorum», dedim.

«Pekiye öyleyse» dedi, arabasına bindi, gaza basıp gitti. Dikiz aynasından bana bakıyordu, gördüm.

Sen bu öğlen sıcağında yürüsen, iyice yorulursun. Benim de durmadan ağzım dilim kuruyor, canım hep birşey içmek istiyor. Sol ayağımdaki ayakkabı da hafifçe vuruyor ayağımı. Sıcaklar çabuk bastıracak. Daha Mayısın başındayız. Oysa şu saatte, Kenedi caddesinde, sanki temmuz ayının ortasında gibiyim. Sen neredesin, bir türlü bulamıyorum. Yoksa bu kentten gittin mi? İçime bir kurt düştü. Yoksa aklına esti de, biryerlere mi gittin? Vardım caddenin sonuna doğru yürüdüm.

Bir çocuk bahçesine gelmişim. Tam, şura-

da biraz oturup dinleneyim, diyordum ki, baktım; annem, babam, anneannem bir ağacın altındaki bank'a oturmuşlar bana el sallıyorlar. Öyle bir sevindim ki onları görünce, anlata-mam sana. Yer açtılar, ortalarına oturdum.

«Seni çok merak ettim, evladım. Nasılsın, yorgun görünüyorsun, dedi annem.

«Yemeklerini iyi yiyor musun, zayıf gördüm seni», dedi. anneannem.

«Dik dur, kızım», dedi babam.

«Merak etmeyin, çok iyiyim. Yakında çok mutlu olacağım», dedim onlara.

«Yorma kendini, akşamları geç yatma, olur mu evlâdım» dedi annem.

Anneannemin cebinde çağla bademi var-mış.

«Al bunları da, yersin. Biliyorum sever-sin, al koy cebine», dedi.

Annem bana bir de kırmızı buluz almış.

«Şu ağacın ardında giyiver şunu. Sırtın-dakini ver, yıkarım dedi. Ağacın ardına gidip kırmızı buluzu giydim. Nar çiçeği renginde çok güzelmiş.

«Artık gitmem gerek», dedim, onları öp-tüm. Çocuk bahçesinden çıktım. Ardıma baktım, annem ağlıyordu.

«Kardeşim Osman da çok özledi seni. Yedek parçacıda çalışıyor» diye seslendi babam. Babamın beyaz saçları güneşte pırıl pırıl parlıyordu. Gözden kaybolana dek el salladı bana, parkın kapısından.

Ben oradan Küçükesat'a çıktım. Tüm ara sokakları aradım Bir sokağın köşesinde iki çocuğun konuştuğunu duydum.

Birtanesi — «Bizim köyde Zagor var, Zagor» dedi. «Büyük bir canavar zagor. Ben büyüyünce karateci olacağım. Zagoru öldüreceğim.

Öteki çocuk — «Bizim köyde de eşekarısı var». dedi.

Güneşde battı. Hava biraz serinledi. Çankaya'ya doğru gidiyorum. Çankaya'dan yukarıya yürürken bir pastahanenin önünde gördüm seni. Yanında bir kadın vardı. Karşılıklı oturmuştunuz. Önünüze çaylar gelmişti. Herhalde sana benzeyen biriydi bu. Sen böyle başkası ile oturmazsın ki. Kadına bakıyorum, fena değil. Hep sana bakıyor, konuşup duruyor. Karşısında oturan sen misin, değil misin bir türlü anlayamıyorum. Hem ışık az, hem de arkan dönük. Masanın altından kadının bacaklarına baktım, bacakları da fena değilmiş. Bilekleri ince. Çok canım sıkıldı birden. Kendini yakın hissediyor olmalı bu kadın sana. Gü-lüp duruyor, elini senin elinin üstüne koydu gülerken. Sonra parmaklarının arasına bir sigara aldı. Sen hemen yaktın. Tırnakları da upuzun bu kadının, kırmızı ojeli. Benim tırnaklarım hiç öyle uzamaz. Canım sıkılınca arada yerim tırnaklarımı.

Ben de çok yorulmuşum. Ayakta duracak halim kalmamış. Şimdiye değin nasıl da farketmemişim ki, meğerse çok yorulmuşum.

Param var cebimde. Geçen bir taksiyi durdurdum.

«Çek Etliğe», dedim. Tavukla horozun kümesinin adresini verdim. Taksi hareket edince arka camdan şöyle bir baktım. Bu adam sen

değilsin canım. Sen değilsin besbelli. Senin öyle bir ceketin yok ki.

Şoför pikaba bir plak koydu.

...Hiç merhametin yok mu senin?

**Kara vicdanlı, kara vicdanlı, kara vicdanlı,
Sevgilim benim...**

Ay çıkmıştı, Etilğe vardım. Çimenlerin üstüne uzandım. Ayakkabılarımı çıkardım. Sol topuğum şişmiş, azıcık su toplamış, Horoz geldi.

— «A, ayol aynı mahmuz gibi olmuş», dedi.

İşte ben orada uyuya kalmışım. Düşümde buldum seni.

*

Ben ağacın dibinde oturuyordum. Sen ma-vi gömleğini giymişsin, öteki ağacın ardından çıkıverdin. Çok heyecanlandım seni görünce. Sevinçten ne diyeceğimi şaşırdım. O pastahanedeki kadını filân unuttum. Ama hiçbirşey belli etmedim.

«Merhaba, sen burada ne arıyorsun?» diye sordum.

«Seni arıyordum», dedin.

«Ya, öyle mi? Ben de bütün gün burada açık havada oturdum. Şu kümesin yanında, hoşuma gidiyor burası», dedim.

Tepeden tırnağa bana bakıyorsun. Belli ki özlemişsin beni.

«Özledim seni», dedin.

Çok sevindim ya, hiç belli etmedim.

«Öyle mi?» dedim.

«Haydi gel, biraz gezelim, Kente gidelim», dedin.

Benim pabuçlarım da çok tozluymuş. Neyse ki sen hiç onlara bakmıyorsun.

Bir taksi tuttun. Beni Gençlik Parkı'na götürdün. Su kenarına oturduk. Demli çayımız geldi.

«Senin kahverengi bir ceketin var mı?» diye sordum.

«İki tane var, niye sordun?» dedin.

Ben de,

«Hiç öyle aklıma geldi, sordum» dedim.

Sen hep bana bakıyorsun. Gözlerinin içi gülüyor. Galiba tutkunsun bana. Bense ciddi duruyorum. Gözüm yandaki masaya takıldı. Ali Zakkum'la Nevin hanım oturuyorlarmış yanbaşımızda da haberim olmamış, Nevin hanım bana göz kırptı. Ali Zakkum'la el ele tutuşmuşlar. Ben bakarken, onlara da demli çaylar geldi.

«Lunaparka da gidelim mi » diye sordum.

«Gidelim», dedin.

Kalktık Lunapark'a gittik. Sen benim kolumu tutuyorsun. Dönme dolabın yanındayız. Yukarıya baktım. Annem, babam ve anneannem dönmedolaba binmişler, yavaş yavaş yukarıya çıkıyorlardı. Çocuklar gibi mutlu gördüm onları. Anneannem güneşe karşı şemsiyesini açmıştı.

Sana biraz yaklaştım. Sen de elimi tuttun. Azıcık sıktın. Önümüzden baloncu geçti.

Büyük Sihirbaz Doktor Gandhi'nin sihirbazlık yaptığı barakanın önünden geçtik. Sihirbaz Dr. Gandhi, bir iskemle çekmiş kapının

önüne oturmuştu. Çığırtnan mikrofonta bağıryordu.

«Meşhur sihirbaz Dr. Gandi az sonra numaralarına başlıyor. Bu gösteriyi kaçırmayınız. Son plak çalıyor. İşte bu plak bitince gösteriler başlıyor. Son plak. Bitiyor, işte bitiyor. Dikkat dikkat. Sihirbaz Dr. Gandi'nin yanında Türkiye'nin ilk kadın sihirbazı bayan Ayşe'yi de görünüz. Şimdi son plak çalıyor. İşte son plak, bitiyor bitiyor...

Dikkat dikkat! Bir cüzdan kaybolmuştur. Bulana mükâfat verilecektir. Sihirbaz Dr. Gandi'ye başvurulması rica olunur.

İşte son plak bitiyor şimdi büyük sihirbaz gösterilerine başlıyor. İşte son plak çalıyor:

...Adananın yolları taştan, sen çıkardın beni beni baştan

Aman Adanalı, canım Adanalı,

Evde duramıyorum

Sana dadanalı...

Girelim mi?» diye sordun

«Girelim» dedim.

Bilet aldın, barakaya girip tahta iskemlelere oturduk. Birçok da insan varmış içerde. Plak bitti, kapıyı kapattılar. Perde açıldı. Sihirbaz Dr. Gandi ve bayan sihirbaz Ayşe sahneye çıktılar. Başladılar sihirbazlık yapmaya.

Senin mavi gömleğinin cebinin üstünde ufak bir pas lekesi gördüm. Ne ile yıkarsam çıkar diye düşünüyorum.

Sahneye büyük bir sandık çıktı. Dr. Gandi, «Bu numaram için, sahneye seyircilerden

birini istiyorum. Kim gelecek?» diye sordu.

Sen

«Haydi ben gideyim», dedin.

Sahneye çıkıverdin.

Dr. Gandhi

«Şimdi bu bay'ı sandığın içine koyup, kaybedeceğim», dedi.

Sen bana bakıp gülüyorsun. Seyirciler heyecanlandılar.

«Buyurun girin sandığın içine», dedi Dr. Gandhi sana. Sandığın içine girdin, kapağı kapattılar.

Dr. Gandhi,

«Hokus pokuş», dedi, kapağı açtı. Baktık ki sandığın içi bomboş. Seyirciler çok alkışladılar. Benim içimi bir korku kapladı. Ya çıkmazsan, diyorum. Ağlayacak gibi oldum. Durup dururken aklıma gömleğinin cebindeki leke filan geliyor.

Sihirbaz Dr. Gandhi sandığı yeniden kapattı. Büyülü bir dua okudu. Kapak açıldı, sen çıktın, Koşarak yanıma geldin. Belli etmeye-yim sevincimi diyorum ama çok belli ettim.

«Bir an çok korktum, çıkmayacaksın sandım», dedim.

«Biliyorum,» dedin.

Oradan çıktık. Birer dondurma aldık, yalaya yalaya köprüden geçip gittik.

Sabah başucumda horoz öttü, uyandım. Düşümü anımsadım. İçim titredi. Sonra kalktım, yürümeye başladım.

Bütün gün bu koca kentin Sokaklarında seni aradım, durdum. (1974)

MONTA KRİSTO

Ayrancı tarafındaki Portakal Çiçeği sokağında, 51 numaralı apartmanın ikinci katında yaşıyan bir ev kadını pek memnun değildi çoğunluk dört duvar arasında geöen yaşıamından. Kocasını her akşam eve yorgun geliyordu, onunla gerektiği gibi ilgilenemiyordu. Kaba da bir adamdı, sık sık kırdığı olurdu karısının kalbini. Evin dar çevresi, hep aynı günlük işler, çocuklarla uğraşmak hem yormuş, hem de bunaltmıştı kadıncağızı. Adı Nebile idi, süpürgelerin, cilâların faraşların ve çamaşır sabunlarının durduğu küçük odanın duvarını tırnakları ile gizlice kazmaya başlamıştı. Amacı bir tünel kazıp, özgürlüğe kavuşmaktı. Duvarın öte yanından bazı sesler de duyuyordu arada sırada. Akşam üstleri, günlük ev işlerini bitirdikten sonra, kocası işinde çocukları da okuldayken kazıyordu duvarını. İlk tırnakları ile kazmaya başlamıştı, sonradan sapı kırık çatalla sürdürdü işini. Çıkan sıva ve duvar tozunu da plastik bir kaba doldurup, gizlice çöp tenekesine boşaltıyordu her akşam. Sabahları her zamanki gibi erkenden kalkıyor,

sofrayı kuruyor, kahvaltayı hazırlıyor, sonra bulaşıkları yıkayıp evi topluyordu. Ama iki günden bu yana (duvarı iki gün önce kazmaya başlamıştı), içinde durup dururken bir sevinç, bir umut kıpırdayıveriyor, yaptığı iş o an kolaylaşıyordu sanki.

İçinde süpürgelerin, cilâların, faraşların ve çamaşır sepeti ile sabunların durduğu odaya ondan başka giren olmuyordu pek. Ama gene de kazdığı deliğin önünü büyük çamaşır sepeti ile kapatıyordu Nebile. Kırık çatalı da sarı renkli ekmek kutusunun ardına gizliyordu.

Her sabah o gün pişireceklerini almak için evden çıkıyor, manava, kasaba, bakkala gidiyordu. İstese o zaman kaçıp, bir sokağa sapar ve kaybolabilirdi. Ama o istemiyordu böylesini kaçıp kurtulmanın. Bir kere, hep elleri dolu oluyordu sokakta. Örneğin bir sabah kolunun altında bir koca lahana, filesinde sıkma portakalı, patates ve dana kıyması varken aklına gelmişti bir sokağa sapıp kayboluvermek. Yapamadı, istemedi canı. Eve dönüp lahanadan dolma sardı.

Duvarın öte yanından mutlu, düzenli bir yaşamın sesleri geliyordu kulağına. İlk duvara dikkatini bu sesler çekmişti zaten. O, duvarın öte yanındaki mutlu yaşama karışmayı aklına koymuştu. Dayanamazsam çocuklarımı da alırım yanıma, diyordu.

Eskisi gibi veremiyordu kendini ev işine. Tavandaki örümcek ağlarını görür görmez alırdı, şimdi bırakıyordu.

O sabah kocası işine giderken,

— Gene kopmuş benim açık mavi gömleğimin yakasındaki düğme. Bak geç kaldım, hay Allah kahretsin, diye söylendi.

— Aman bugün ne yemek yaparsan yap ama dolma sarma, dolmadan bıktım, gına geldi, dedi.

— Nebile, bir berbere gitsene. Saçların çok biçimsizleşmiş, haydi Allahısmarladık, dedi.

Çocuklar da harçlıklarını alıp okula gittikten sonra Nebile sofrayı topladı, bulaşıkları yıkadı. Eline filesini alıp çarşıya gitti. Manavdan orta boy bir karnabahar, kasaptan bir kilo dana pirzolası, bakkaldan da bir paket Sana ile fiyonk makarna aldı.

Eve gelince paltosunu kapının yanındaki asacağa astı. Ayakkabılarını çıkarttı, terliklerini giydi. Karnabaharı suda haşladı. Ufak parçalara ayırıp üstüne zeytinyağı, limon, tuz koydu. Soğusun diye bıraktı. Bir tencere su kaynatıp fiyonk makarnayı içine boşalttı.

Sonra gitti, aynaya baktı, eli ile saçını düzeltti. Yarın berbere gidip yaptırırım, dedi.

Öğlen yemeğinden sonra kocasına,

— Aydın sinemasındaki film çok güzelmiş, gazetede okudum. Yeni dalga Fransız filmiymiş. Bu akşam gidelim mi? diye sordu.

Kocası ona inanmaz bakışlarla baktı.

— Aman Nebile, başımı kaşıyacak vaktim mi var sanıyorsun? Zaten akşam eve yorgun geliyorum. Bir sinemaya gitmek eksikti. Fransız filminden zaten nefret ederim. Hem televizyon var ya, dedi. Pabuçlarını bağlayıp işine gitti.

Nebile bulaşıkları yıkadı. Karnabahar salatasının kalanını buzdolabına koydu. Ekmek kutusunun ardından sapı kırık çatalı aldı.. Süpürgelerin, faraşların, cilâların ve sabunların durduğu küçük odaya gitti. Çamaşır sepetini yana çekip bıraktığı yerden duvarı kazmaya başladı. Bir insanın geçebileceği kadar bir delik kazıyordu Nebile. Öte yana varmasına az kalmıştı. Delik açılınca, sürünerek duvarın öteki yanına geçmek mümkün olabilecekti. Topuklu terlik sesleri duyuluyordu öte yandan.

— Üstü devesi tüyü ile süslü, ince topuklu terliklerden giyiyor olmalı evin hanımı, diye düşünüyordu Nebile. Koşan, oynayan bir çocuğun sesi de geliyordu kulağına.

Kapı çalındı.

Nebile olduğu yerde kalıverdi. İlk her şeyin sona eriverdiğini sandı. Avuçlarının içi terledi. Sonra kendini toparladı, deliği çamaşır sepeti ile kapattı. Üstünü başını eliyle silkeledi, gitti kapıyı açtı.

Gelen bir arkadaşındı. Saçlarını yeni yaptırmıştı besbelli. Güzin'di adı.

— Yoksa uyuyor muydun, Nebile? Geçerken bir uğrayayım dedim. Bir kahveni içip kalkacağım.

— Yok canım, ne uyuması. Benim de canım sıkılıyordu. Ne iyi ettin de geldin Güzin!

Karşılıklı oturdular.

— Biliyor musun Nebile, bahar geldi, günler uzadı ya, evde oturamaz oldum. Ev işi bitter bitmez atıyorum kendimi sokağa.

— Ben de çok bunalıyorum evde Güzin, dur kahveyi yapayım da geliyorum.

— Bugün rosto yaptım. Çok güzel oldu. Sarmısaklı. Yanında patatesle havuç da pişirdim. Suyu çok lezzetli çorba oldu. Hilmi değişik yemek istiyor. Ama rosto sıcakken kesilince dağılıyor. Aklında olsun Nebile, soğuyunca keseceksin.

— Güzin, fincanı kapatıyorum.

— Perdeleri nasıl yıkıyorsun, Nebile?

— Bir gece önceden deterjanlı suya bastırıyorum. Ertesi gün de üç su daha yıkıyorum. Durulama suyuna dört tane kesme şeker atıyorum ki kolalı gibi olsun.

— Nebile falında yol çıkmış. Vallahi, bak işte. Kısacık bir yol. Açılmak üzere.

Güzin gittikten sonra Nebile kahve fincanlarını yıkayıp rafa koydu. Sonra doğruca faraşların, süpürgelerin durduğu odaya gitti. Çamaşır sepetini yana çekip yeniden duvarı kazmaya başladı.

Duvarın öte yanından hafif bir müzik sesi geliyordu. Evin hanımı tıkır tıkır yürüyordu.

— Oğlum, ellerini yıka, şimdi baban gelecek, seni temiz görsün, dedi evin hanımı koşup oynayan çocuğa.

Nebile delikten çıkan duvar parçalarını plastik kaba doldurdu. Deliği çamaşır sepeti ile örttü odadan çıktı.

Önce çocuklar okuldan geldiler. Sonra kocası geldi. Nebile mutfakta akşam yemeğini hazırlıyordu. Kocası,

Bu akşam iyi bir hamam yapıp yatayım, dedi.

Nebile ertesi sabah berbere gitti.

— Saçım uçlardan kısalmadan düzeltilecek, yıkanıp mizampli olacak, dedi.

— El ve ayak tırnaklarım da yapılacak, dedi.

Saçı kurutulup, ayak tırnakları yapılırken çok şey düşündü.

Eve dönünce, öğlen yemeğini ısıtıp sofrayı kurdu.

Öğleden sonra, kocası işine gittikten sonra, kolsuz siyah elbisesini giydi. Güzel bir elbiseydi bu. Nişanlarda ya da yılbaşında giyerdi onu Nebile. Dardı. Duman renkli külotlu çorapla, yüksek topuklu pabuçlarını da giydi.

Aynaya bir baktıktan sonra, çaydanlığa musluktan su doldurdu. Salondaki çiçekleri suladı. Bir deve tabanı vardı, en iyi o büyüyordu. Yerini sevmiştir.

Büfenin üstünde duran saati kurdu. Halıların saçaklarını, perdelerin kıvrımlarını düzeltti. Çocukların odasına baktı, her şey yerli yerindeydi. Buzdolabından bir bardak su içti, bardağı çalkalayıp rafa koydu. Kocasına bir not bırakıp bırakmamayı düşündü. Hiç bir şey bırakmamaya karar verdi. Belki de kimse yokluğunun farkına varmazdı bile...

Nebile sapı kırık çatalı duvara bir iki kez sürttü. Duvar zar kadar incelmışti, bir delik açıldı. Nebile sessizce deliği büyüttü. Delik, geçebileceği kadar olunca, sürüklenerek öte yana geçti, ardından da çamaşır sepetini deliğin önüne çekti.

Bundan böyle faraşların, süpürgelerin, ci-

lâların ve sabunların bulunduğu odadaki deliği kimse göremezdi.

Nebile sürünerek kapkaranlık bir odaya çıkmıştı. Gözü karanlığa alışınca çevresine baktı. Burası geldiği ufak odanın eşiydi. Anlaşılan başka bir iş için kullanılıyordu. Faraş, süpürge ya da çamaşır makinası gibi bir şeyler göremedi, Nebile. Köşede bir musluk vardı. Nebile kapının yanına gitti, dışarıyı dinlemeye başladı. Evin hanımı arada odanın önünden geçiyordu. Zaman geçti. Kapı çalındı. Evin hanımı kapıyı açtı.

— Hoşgeldin, Selâhattinciğim, dedi.

— Al çantamı, çok yorgunum, bugün canım çıktı. Akşama ne yemek var? dedi evin beyi.

Nebile karanlık odanın bir köşesine büzülüp oturdu. Kendi evinden de karışık sesler gelmeye başlamıştı. O yana hiç kulak vermedi.

Çok sonra karanlık odanın kapısı açıldı. Işık yandı. Gelen Selâhattin Bey'di Nebile büzüldüğü köşeden doğruluverdi. Selâhattin Bey, Nebile'yi görünce çok şaşırıldı. Olduğu yerde kalakaldı.

Nebile,

— Bağışlayın, evimi terkettim, bu odaya sığındım, dedi.

Selâhattin Bey,

— Burası benim karanlık odam, fotoğraflarımı banyo ederim burada. Benden başka kimse giremez bu odaya. Hafta sonları, burada fotoğraflarımı banyo ederim. Benim de merakım bu, dedi.

Sonra aklına geldi,

— Siz yemek yemiş miydiniz diye sordu.

Selâhattin Bey uzun boyluydu. Bıyıklıydı.

Nebile'ye gözlerini kısıp bakıyordu.

Selâhattin Bey, Nebile'ye gizlice iki dilim ekmekle soğuk dil getirebildi. Mendiline sarıp, cebine gizlemişti. Nebile dilli ekmeği yerken Selâhattin Bey hep ona bakıyordu. Nebilede tuhaf bir heyecan, ürpermeye benzer bir şey duydu, onun kendisine gözlerini kısıp da bakmasından.

O günden sonra Selâhattin Bey evdeki zamanının çoğunu karanlık odada geçirmeye başladı. Nebile'ye yiyecek, su getiriyor, oturup uzun uzun fısıltıyla konuşuyorlardı.

Nebile eski yaşantısını anlatmıştı ona. Çok yakın duyuyordu kendini Selâhattin Bey'e. Böylesine beslenip, bakılmak hoşuna gidiyordu.

Selâhattin Bey anlatıyordu.

— Onbeş yıllık evliyim. Feriha beni hiç anlamıyor. Dünyalarımız çok ayrı. Ben akşam işten yorgun dönersem o gezmek ister, benim canım bir yere gitmek isteyince o yorgun olur. Her sabah Ömer'i alıp alışverişe çıkar, yemeklik bir şeyler alır, işte sen o zaman tuvalete gidersin, diyordu.

Nebile Selâhattin Bey'in yakın arkadaşı oldu sonunda. Selâhattin Bey ona gizlice son moda elbiseler kokular, incecik kül rengi çoraplar, altı poliüretanlı ayakkabılar, doğum kontrol hapları, ara sıra da çiçek getiriyordu.

Karanlık odanın bir köşesine ip gerip, elbiselerini oraya asmıştı Nebile. Öteki köşeye de bir yer yatağı yapmışlardı. Mutluydular.

Nebile gündüzleri Feriha Hanım'ın ev işleri ile uğraşmasını dinliyordu, uzandığı yerden.

Sabahları geç kalkar olmuştı. Her gece geç zamanlara dek Selâhattin Bey'le beraber oluyorlardı. Selâhattin Bey, flaşlı makina ile Nebile'nin poz poz renkli resimlerini de çekip banyo ediyordu.

Selâhattin Bey'i karısından çok kıskanıyordu Nebile. Selâhattin Bey, onun yanından çıkıp karısının yanına gidince, kulağını kapıya dayıyor, ne konuştuklarını duymaya çalışıyordu. Ama yatak odası uzaktaydı. Arada koridor vardı. Hiç bir şey duyulmuyordu.

Selâhattin Bey,

— Bizim evliliğimiz çoktan ölmüş. Ben senin yanındayken yaşadığımı anlıyorum. Ne diye boşu boşuna üzersin kendini bilmem ki, diyordu.

Nebile'nin Feriha Hanım'la ilgili çok merak ettiği şeyler vardı. Kendi kendine düşünüyor, kafasında birtakım şeyler kuruyor, sonunda dayanamayıp Selâhattin Bey'e soruyordu.

— Çok merak ediyorum Selâhattin, karın bulaşıkları ne ile yıkıyor? Çiti ile mi yoksa pril ile mi yıkıyor? Ne olur söyle bana. Düşüne düşünene aklımı oynatacağım yoksa, diyordu.

Selâhattin Bey bilemiyordu bir türlü karısının bulaşıkları ne ile yıkadığını.

— Önemli mi bunu bilmek senin için Nebile? Bunları niçin düşünüyorsun ki? diyordu.

Nebile sonunda,

— Benim için bulaşıkların ne ile yıkan-
dığı, çamaşır tozunun markası, mutfakta kul-

lanılan yağın cinsi çok önemli, Selâhattin. Sen anlayamazsın bunu. Bunlar benim tüm yaşamımdı. Etkilerinden kurtulamıyorum, diyordu.

Selâhattin Bey hiç dayanamıyordu Nebile'nin üzülmesine, düşünüp durmasına. Bu kadının derin düşünceleri büyülüydü onu adeta. Karısının kullandığı ev gereçlerinin adlarını bir bir öğrenip Nebile'ye söyledi.

Nebile'nin göz yaşı döktüğü de oluyordu Feriha Hanım'ın yüzünden.

— Ah Selâhattin, diyordu. Ah bizim sevgimiz hep böyle karanlıkta mı kalacak?

O zaman Selâhattin Bey şöyle diyordu, Nebile'ye,

— Zaten dargın gibiyiz. İnan bana üç aydır elimi sürmedim ona. Bu işi öğrenirse hiç ayrılmaz, süründürür bizi. O da bir şeyden kuşkuluyor. Dikkatli olmamız gerekli. Sabret.

Nebile, geçen zamanla duvarın öte yanındaki eski evini yavaş yavaş unutmuştu. Arada, daha çok geceleri, oradan gelen seslere kulak kabarttığı oluyordu. Kocasının gür sesini duyuyordu çoğunluk.

— Ah diyordu kocası, yanık yanık, gelen dostlara. Ah, ne iyi kadındı. Yaşamından da memnun görünürdü. Çok severdi beni, çok. Her sabah işe giderken koşar yanıma gelir, Metin, temiz mendilini unutma, derdi. Namuslu kadındı. Aldattılar onu. Gazeteye ilân verdim. Nebile evine dön, diye. Belki okur da gelir. Ah Nebile'm, ah, diyordu.

Çocukları okula gidip geliyorlar, evde işler onsuz da yürüyordu. Kocası gündelik işleri yapacak bir kadın tutmuştu.

Nebile mutluydu mutlu olmasına. Bütün gün dinleniyor, yüzünü losyonla, siliyor, tırnaklarını törpülüyor, Selâhattin Bey'in hediye ettiği siyah dantel geceliğini giyiyor yatağın üstüne uzanıp, karanlık odadan çıkıp evin içine geçeceği günü bekliyordu.

(1974)

YALNIZLIK HİKÂYESİ

Hindiyle ben dün annemi aradık.

Hindi iyi biliyor Tepebaşı'nı.

Baktık, Tepebaşı bahçesinde babam Mustafa amcamla uçurtma uçuruyor. Bizi gördü,
— Gelin, gelin! diye seslendi.

Hindiyle babamın yanına gittik. Bakka! Mösyö Davit de geldi, önlüğünü yere serip üstüne oturdu. Babam iyi uçuruyordu uçurtmayı.

Amcam da iyi uçuruyordu.

Ama hindinin gözü hep babamdaydı. Babam da beğendi hindiyi.

— İsmi ne senin? diye sordu.

Hindi

— Rofat, dedi.

Babamın uçurtmasına bir bulut takıldı. İp çok gerildi. Doktor Karako ağacın üstündeymiş,

— Lütfullâh, ip kopacak, diye bağırdı.

Mösyö Davit'le babam uçurtmayı aşağıya çektiler. Hindi de yardım etti. Doktor Karako ağacın tepesinden:

— Gayret, gayret! diye bağırdı.

Mösyö Davit ipi bütün kuvvetiyle çekti.

Bulut uçurtmayla yere indi. Bulutun üstünde babaannemle Şükriya'nım teyze oturuyorlarmış yere atladılar.

Babaannem:

— Mustafa, Lütfullâh, burada ne yapıyorsunuz? diye sordu.

Babam:

— Bugün mektep yok, biz de uçurtma uçuruyoruz, dedi.

Babaannemle Şükriya'nım teyze gittiler, gölgeye oturdular.

Hindide bir şişe rakı varmış. Kanadının altından çıkardı. Mösyö Davit de cebinden çiroz çıkardı. Hindiyle ben sofrayı kurduk.

Doktor Karako ağaçtan indi. Arkasından Şükriya'nım teyzenin torunu Veysel de indi.

Ağacın altına oturup içtik. Şükriya'nım da bir kadeh içti. Babam durmadan hindinin kadehini dolduruyordu. Hindi çok içti, sarhoş oldu.

Veysel cebinden bir tef çıkardı, çalmaya başladı. Hindi kalktı oynadı. Babamla amcam el çırpıp tempo tuttular.

Sonunda hindinin başı döndü. Gitti ağacın dibine yatıp uyudu. Bizim de uykumuz gelmiş, Mösyö David'in önlüğünün üstüne yatıp uyuduk.

Uyanınca baktık ki, Babaannemle Şükriya'nım teyze yoklar. Biz uyurken uçurtmasına binip yeniden göğe kaçmışlar.

Babamla amcamın karınları acıktı. Mösyö David'i de alıp çorbacıya gittiler.

Doktor Karako tekrar ağaca çıktı. Veysel

de arkasından çıktı. Hindiyle seslendik, seslendik bir daha inmediler.

Vakit geç olmuş.

«Bizim eve gidelim,» dedi hindi.

Hindinin babası evin damını satıp mısır almış onun için hindilerin evi damsız.

Hindinin babası her gece bulutları karıştırıyor.

Hindi:

— Hava kararınca bütün karanlık evin içine doluyor, gitsin diye ışık yakıyoruz ama gitmiyor, dedi.

Karanlık kapının ardındaymış. Hindi ışığı yakınca karyolanın altına kaçtı.

Hindinin babası iskemlenin üstüne çıkıp gökteki bütün yıldızları topladı.

Todori'nin meyhanesinin üstündeki yıldızları da toplarken, Todori:

— Bunları bırak, Yasef, diye seslendi.

Babam Mustafa amcam ve bakkal Mösyö Davit'te Todorinin meyhanesinde oturuyorlarmış.

Onlar da:

— Yasef dokunma bu yıldızlara, diye bağırdılar. Hindinin babası da meyhanenin üstündeki yıldızlara dokunmadı.

Ay bir bulutun arkasına saklanmış. Hindinin babası ay'ı aradı aradı bulamadı. Bütün bulutları karıştırdı. Hepsinin arkasına baktı.

Dedemle Demir dayım bir bulutun arkasında uyuyorlarmış, uyanıp aşağıya baktılar.

Dedem kalktı, hırkasını giydi. Dayımın yatağının yanına gitti.

— Üşüyor musun oğlum? diye sordu.

Demir dayım:

— Artık üşümüyorum, baba, dedi.

Dedem, Demir dayımın yatağının yanına oturup ona ninni söyledi.

Dandini dandini das dana

Dana girmiş bostana

Ko bostancı danayı

Yemesin lâhanayı,

Dedi.

Demir dayım,

«Ben uyurken sakın gitme, baba,» dedi.

Dedem.

«Gitmem, sen uyu,» dedi.

Demir Dayım uykusunda bostana gitti. Eline dedemin bastonunu almıştı. Bostandaki danayı kovdu. Ben bir lâhanın arkasına saklanmışım. Çıkıverdim. Demir Dayım beni görünce çok sevindi.

«Gel, lâhana koparalım,» dedi.

Ben cebimden kocaman bir bıçak çıkardım. Demir dayımla bütün lâhanaları kopartıp eve taşıdık.

Dana duvarın arkasından bizi gözetliyormuş. «Bostancıya söyliycem,» diye bağırdı. Biz koştuk eve gittik.

Akşam anneannem lâhana dolması pişirdi. Baktık yemeğe hindiyle babası da gelmişler hep beraber oturup dolmaları bitirdik. Kalkarken, hindinin babası,

«Elinize sağlık dolma çok güzel olmuş,» dedi.

Hindinin annesi, bana hindinin yatağının yanına bir yer yatağı yaptı.

Hindi:

— Allahaşkına yerde ben yatayım, sen benim karyolamda yat, dedi.

Demir dayım gelmiş, hindinin terliğinin içine saklanmış.

— Yer yatağında ben yatacağım, dedi.

Hindiyle ben karyolada yattık. Demir dayım yer yatağına yattı.

Işığı söndürdük. Karanlık koştı, geldi yanımıza yattı.

Dördümüz uyuduk.

Gece yağmur yağmış, hepimiz ıslanmışız. Sabah uyanınca baktık, karanlık haber vermeden gitmiş.

Hindi:

— Gece gene gelir, dedi.

Demir dayımı da aradık, bulamadık. Yağmurla beraber yerdeki tahtaların aralığından toprağa akmış.

Hindiyle tahtanın aralığından içeriye baktık, dayımı göremedik. Hindinin babası da gelip baktı. O da göremedi.

Demir dayım gene dedemin yanına gitmiş.

Ben içerki odalara gidip annemi aradım. Annem meydanda yok. Kardeşim Osman da gitmiş.

Osman'ın arkadaşı Niko, oturmuş elişi yapıpırtıyordu.

«Osman'ı gördün mü, Niko?» diye sordum.

«Osman Tepebaşına gitti,» dedi Niko.

Osman Saadet apartimanının kapısına oturmuş, baktım ağlıyor.

«Niye ağlıyorsun Osman?» dedim.

«Annemi kaybettim, abla», dedi.

«Ağlama Osman, buluruz şimdi annemi» dedim.

Biz Saadet apartmanından çıkalı yedi sene oluyor. Ama belki annem oradadır diye dört numaraya çıktık. Osman kapıyı çaldı. Nuriye açtı.

«Sen burada ne arıyorsun, Nuriye?» diye sordum, Nuriye:

«Ben artık burada çalışıyorum,» dedi.

Paltolarımızı çıkartıp içeriye girdik.

Bostancı Arif efendi, karısı Hatice hanım ve bostandaki dana sofraya oturmuş yemek yiyorlardı. Bostancı Arif efendi bizi görünce

«Buyurun, buyurun,» dedi.

Hatice Hanım,

«Nuriye iki yer daha kur,» dedi..

Çorba geldi. Osmanla ben acıkmışız.

Arif efendi,

«Ekmek doğrayın içine,» dedi.

«Salatadan da yiyin,» dedi.

Dana hiç sesini çıkartmadı.

Yemekten sonra Osmanla koltukların arkasına baktık, annemi bulamadık.

Arif efendi de gitti. Yatağının altına baktı. Dananın da yatağının altına baktı. O da bulamadı.

Osmanın uykusu geldi.

— Geç oldu, biz artık kalkalım, dedim.

Arif efendiyle karısı bizi kapıya kadar geçirdiler.

Hatice hanım:

— Gene buyurun, bunu saymayız, dedi.

Hava karardı.

Osman'ın içi karardı. Benim de karardı.

Osman:

— İçim karardı, abla, dedi.

— Benim de karardı, Osman dedim.

Baktık, durakta boş bir tramvay duruyordu. Bindik. Osman vatman oldu. Ben de biletçi oldum. Hindiyi de aldık son durağa kadar gittik.

(1960)

SEDYEDEKİ ADAM

Sedyeyi taşıyanlardan, arkadaki esmer, bıyıklı olan, sedyede yatan adama,

— «Kollarını içeriye çek de bir yere çarpmasın» dedi.

Sedyedeki adam, yandan sarkan kollarını içeriye çekip iki yanına koydu. Sedyeye, koridorun bir ucundan ötekine gidiyor. Sedyedeki adam, başının üstünde kayan tavana bakıp duruyor. Yanbaşından gelip geçenden haberi yok. Sancıdan tüm gövdesi kasılmış. Yüzü boncuk boncuk terliyor. Bir ölüm korkusu gelip girivermiş gözlerine.

Sedyeyi taşıyanlardan öteki hastabakıcı Mustafa arkadaki bıyıklı olan, «damarcı» Hüseyin. O da hastabakıcı ya, iğne yaparken hastanın damarını çabucak bulduğu için adı «damarcı», sedyedeki adam yaşarsa, akşama değin damarcı Hüseyin'i tanıyacak. Damarcı Hüseyin, belki ilk kez denediğinde, belki de ikincide damarını bulup gidecek. Onun koluna serumu takacak.

Koridorun öteki ucunda hastabakıcı Saa-

det hanımı, gelen sedyeye bakıyor. Sedyedeki adam ölmezse, Saadet hanım onun yatağını düzeltecek, sürgüsünü, ördeğini dökecek, muslukta çalkalayıp getirecek, yatağının altına koyacak.

Hastabakıcı Saadet hanımın ayakkabısının teki ayağını sıkıyor. Bütün gün ayakta olduğundan ayağının teki şişmiş. Saadet hanım usulcacık sıkın ayakkabıyı çıkarttı boğum boğum parmaklı ayağını onun üstüne koydu. Saadet hanımın Keçiören'de gecekondusu var. Bahçesi geniş. Bahçede ceviz ağaçları var, hışır hışır. Erik ağacı var, kiraz var, kayısı var. Orası, bir rüzgâr esti mi, hışır hışır. Saadet hanım, bir elinde lavman kovası ile lastik boru, gözü yaklaşan sedyeye dalıp gitti.

Sedye, doğruca nöbetçi doktor odasına gidiyor. Koridorun öbür ucundan yemek arabası görüldü. O da yavaş yavaş ortaya doğru geliyor. Kazanın birinde kayısı hoşafı sallanıp duruyor. Öteki kazanda sulu köfte ile patates var. Ekmekler ve yoğurtlar alt rafta. Sedye ile iki vapor gibi birbirlerinin yanından geçtiler. Bakıcı Mustafa'nın gözü köftelere gidip geldi. Sedye yolun yarısını geçti.

Pansuman odasında, pansumancı Sabri efendi, pansuman arabasını hazırlıyor. Herşey yerli yerinde ya, nitrat darjan'ı bulamıyor bir türlü. Sabah, doktorla beraber Celâl çıkmıştı pansumana. Acaba bir yerde mi unuttu nitrat darjan'ı. Sabri efendi bakıyor. Eter tamam, zefiran solüsyon tamam, tentürdiyot tamam, iodoform tamam, pet'ler tamam, flaster, pamuk tamam, penseler, küret, makas, tamam.

Alkol tamam. Kirli kabı da yerinde. Nitrat darjan yok. Kendi kendine

— «Hay Allah cezasını versin», dedi. Dört beş ampul de rifocin koydu arabanın bir köşesine. Pansuman yatağına uzandı. Gözlerini kapadı. Ellerini başının altına koydu.

Nöbetçi doktor, odasının köşesindeki frij-deri açtı. Alt rafta iki şişe taze kan vardı. Glükozlu serum'la ilaçlar üst gözdeydiler. Su şişesi, kan şişelerinin arkasına sıkışmış. Onu aldı, bir bardak su doldurup içti. Radyo, hafif sesle naklen maç veriyordu. Nöbetçi doktor radyonun yanına oturdu, maça kulak verdi.

«... Necati topu kaptı, sürüyor, sürüyor... Bülent yetiştirdi topu aldı... Onsekize doğru gidiyor, gidiyor... Ahmet aldı topu, pas verecek arkadaşını arıyor, Sabri'yi gördü... Top Sabri'de, Sabri kayıyor, kayıyor...»

Açık tribündeki adam öne doğru eğildi. Gözüne güneş geliyordu. O hep Sabri'ye bakıyordu. «En iyi o oynuyor, helâl olsun çocuğa», dedi içinden.

Esmer kara kaşlı kara gözlü Sevim hemşire ile ufak tefek bir başka hemşire, kapının ağzında konuşuyorlar. Ufak tefek hemşire,

— «Saçıma meç yaptıracağım», dedi. «Açık sarı meç. Fuat'tan bir pantolon aldım. Yaz için. Ama herşeyle giyebileyim diye siyah aldım, sen de al. Ucuzluk var», dedi.

Sevim hemşire, cebindeki baraljin ve novaljin ampullerini şakırdattı.

— «Ben de bir çarşıya çıkıp bakacağım», dedi. İğneleri yapmak için gitti.

Sedyedeki adamın gözleri hep açık. Kapa-

tırsam belki bir daha açamam diye korkuyor. Kapatmıyor gözlerini. Oysa hiç birşey gördüğü yok. Sancıdan yüreği sıkışıyor. Sedyeye yolun sonuna yaklaşmış.

En alt katta, karanlık odada bir hastanın barsak filmi çekilecek. Teknisyen hastayı dik duran röntgen masasının yanına götürdü.

— «Şuraya çıkın, arkanıza iyice yaslanın» dedi.

Bir düğmeye bastı. Röntgen masası hasta ile birlikte yavaş yavaş yattı. Teknisyen hastanın iki kolunu biçimli şekilde iki yanına yerleştirdi.

— «Mükerrem, baryumu vermeye başla», dedi. Hastabakıcı Mükerrem elinde baryum dolu lavman kabı ve lastik boru, hastanın yanına gitti.

Ondokuz Mayıs stadında Bülent bir gol attı. Yer yerinden oynadı. Açık tribündeki adam da herkesle beraber ayağa fırladı. Bağırıp alkışladı, tekrar yerine oturdu. Gözlerini kısıp yeniden maçı seyretmeye başladı.

Sedyeyi nöbetçi doktor odasına getirip yere koydular. Nöbetçi doktor geldi, sedyedeki adama,

— «Kalkabilecek misin şuraya kadar?» diye sordu.

Sedyedeki adam kalkamadı. Mustafa ile Hüseyin, hastayı kaldırıp muayene yatağına yatırdılar. Sedyeyi de duvara dayadılar.

İyileşip de yemek yiyebilen hastalar, akşam yemeğinin beşte verilmesine alışmışlar. Yemek birazdan dağıtılacak. Koridordan tepsi, çatal kaşık sesleri geliyor.

Akşam güneşi alan odalardaki hastalar, perdeleini kapatmışlar. Kapatmışlar ya, yine de aralıklardan güneş yol yol odanın içine giriyor. Yatağından kalkamayan, kimsesiz ya da uyuya kalmış hastaların perdeleri açık kalmış. Odalarına tozlu akşam sıcağı dolmuş. Vazodaki çiçekleri gevşemiş, başuçlarındaki sürahilerindeki suları ısınmış.

Açık tribündeki adam gazozcuyu çağırdı. Bir şişe gazoz aldı. Yarısını içti. Şişeyi ayağının dibine koydu.

Top İsmail'deydi. İsmail topu ortaladı. Gitti, gitti, ceza sahasına girdi. Önüne Cemil çıktı. Çarpıştılar. İsmail yere düştü. Hakem düdüğünü çaldı. İsmail yerde. Hakem çift vuruş verdi.

Hastahanenin bahçesinde, ufak havuzun kenarında hastalar oturmuşlar, güneşleniyorlar.

Hastanın biri kalktı, terliklerini sıplata sıplata yürüdü gitti.

Ameliyathaneyi hazırlıyorlar. Sedyedeki adamı ameliyat edecekler. Nöbetçi doktor, arkadaşına,

— «Barsakta perforasyon var gibi», dedi.

Frijderdeki kanın bir şişesini dışarıya çıkarttılar.

Damarcı Hüseyin, hemşire odasına girdi.

— «Traş makinesi nerede. Yeni gelen hasta ameliyata gidiyor, temizliğini yapacağım. Çabuk verin, çabuk», dedi.

Sedyedeki adamda barsak delinmesi varsa günlerce hiç su içemez.

Açık tribündeki adam, gazozun kalanını

dikti başına, bitirdi. Sonra sahada birine kızdı.

— «Ağzına sıçtığımanın ibnesi», diye bağırdı.

Doktorlar yeşil renkli ameliyat giysilerini giymişler, ellerini kollarını fırçalıyorlar. Sedyedeki adama morfin ve atropin karışımı bir iğne yapıldı. O şimdi ameliyattan korkacak durumda değil. «Şu ağrı bir geçse» diyor. Ameliyat masasında yatıyor. Ellerini ve ayaklarını masaya bağladılar. Karnına tentürdiyot sürülüyor. Narkozitör baş ucuna geldi. Elinde, sedyedeki adamı uyutacak iğne hazır. Damarı arıyor. Sedyedeki adam ilk kez konuştu.

— «Doktor bey, beni iyi bayılt da hiç birşey duymayayım», dedi.

Narkozitör,

— «Sen merak etme. Hiç birşey duymayacaksın», dedi. Damara iğneyi yaptı. Sedyedeki adam uyuyuverdi.

Şimdi eter verilecek.

Maç bitti. Ondokuz Mayıs stadında herkes ayağa kalktı. Gazozcu yine bağıırıyor.

— «Gazoz, soğuk gazoz».

Açık tribündeki adam da kalktı. Eliyle saçını arkaya attı. Kalabalığa karıştı, hepimizin olan sokaklara daldı, gitti.

(1973)

YERALTI KENTİ

1.

Anamın karnında mevsim kış. Karakış. Günler karanlık ve kısa, geceler soğuk ve uzun. Her gece yün çoraplarımla yatıyorum, ayaklarım üşümesin diye. Yiyeceğim bana göbeksi kordondan geliyor. Yattığım yerden kar temizleme araçlarının sesini duyuyorum.

Sevdiğim orada. Anamın sağ böbreğinin ardında. Arada görüyorum onu. Gözlerini kısıp bana bakıyor. Dün, ben ona bakarken, böbreğin ardına kaçtı, iyice saklandı. Ben güldüm bu işe.

Dostum tek hücreli. Bilmediği çok şey var.

Günler geçti. Büyüyüp güçlendim. Az sonra aydınlığa çıkacağım. Sevdiğime baktım, göremedim onu. Yine böbreğin ardına mı kaçtı ki diye bekledim. Çıkmadı. Belki de ben onu görmeden çıkıp gitmiş.

Saçımı düzelttim. Lambaları söndürdüm. Ana musluğu kapattım. Son bir kez ardına baktım. Sonra fallop borularının arasından geçip aydınlığa çıktım.

Kadın doğum polikliniğinde dolaşıyorum. Sancısı hafif olan kadınlar bir aşağı bir yukarı yürüyorlar. Yatakta yatan genç bir kadın gördüm. Yüzü bembeyaz, alnı ter içindeydi.

Bir eliyle karyolanın demirini sımsıkı tutuyordu. Birden sancısı geldi, kasıldı. Boynundaki damarları gördüm.

Ebe,

— «Bunun sancısı çok sık geliyor. Rahim 4-5 santim açılmış. Birazdan doğum odasına alınacak» dedi.

Bir adam yerleri paspas yaptı. Yeni doğanlara baktım. Uzaktan bir kadın bağırdı. Oradan çıktım, hastahanenin başka bölümlerine girdim. Upuzun koridorlarda yürüyorum. Sırtımda, bilmediğim bir yakınımın örmüş olduğu yakası pomponlu pembe yelek var.

Koridorun öteki ucunda sevdiğimi görüverdim bir an. Baştan aşağı beyazlar giymişti. Bir odaya girip, kapıyı ardından kapattı. Gittim, kapının üstünü okudum. Başhekim yazıyordu. Kapıyı vurdum. İçeriden,

— «Giriniz», dedi.

Yavaşça kapıyı açıp, içeriye girdim. Masasında oturmuş bana bakıyordu. Beni tanıdı mı diye iyice baktım yüzüne, gözlerine. O hiç birşey belli etmedi.

— «Artık hastahaneden çıkmak istiyorum» dedim.

— «Olur, çıkış kağıdınızı hazırlarım», dedi.

Masasının üstünde, küçük bir vazanın için-

de tek bir çiçek vardı. Ellerini gördüm. Dostumun parmaklarının uçları kütçe idi, tırnakları tertemizdi. Kapıdan çıkarken onâ bir kez daha baktım. Gözlerini kısmış bana bakıyordu. Anamın karnında, böbreğin ardına saklanıp da baktığı gibi.

Az sonra hastabakıcı çıkış kâğıdını getirdi. Yeleğimin pomponlarını bağladım. Yürüdüm, hastahaneden dışarıya çıktım.

3.

Kentin sokaklarında dolaşıyorum. Yaz gelmiş günler uzun ve güneşli, geceler kısa ve sıcak.

Rastgele bir sokağa saptım. Baktım yolun ortasına kalabalık toplanmış. Polis arabası gelmiş, kaldırımın yanında duruyor. Ne olduğunu görmek için kalabalığa yaklaştım.

Ardımdan bir adam,

— «Kadının biri kendini apartımanın beşinci katından atmış» dedi. Bakmadan yürüdüm.

Yürürken, gözüm evlerde, ağaçlarda. Temizlemek isteyeceğim bir evim yok. Kitaplarım sevdiğim giysilerim, bildiğim sokaklarım yok. Çatallarım, kaşıklarım, fincanlarım yok. Eskiden çalıştığım bir devlet dairesi, bir zaman hasta yattığım bir hastahane, çocukken gittiğim bir okul yok.

Cımbızım, törpüm aynam yok. Oldukça özgürüm.

Pempe pomponlu yeleğime baktım. Onu

sevmeye başlamışım. Ter kokmasın temiz tutayım diyorum.

Yürüdüm yoldan geri döndüm. Ölen kadının çevresindeki kalabalık artmıştı. Kapıcı oradaydı, onlara bakıyordu. Kapıcının memleketinde şimdi serin bir yel eser. Yüklü bulutlar tepelerdeki ağaçlara yaklaşır. Dalgalar kayalara çarpar. İçeride üveyikler öter vb.

Apartmana girip beşinci kata çıktım. Kapı aralıktı. İçeriye girdim. Oturma odasında göremedim onu. Koridordan yürütüp, yatak odasına gittim. Yatağın kenarına oturmuş, başını iki elinin arasına almıştı Geldiğimi duyunca, başını kaldırdı, baktı. Gözlerini kısmadan baktı bu kez. Yanına oturdum.

— «Şu pencerenin dışındaki çiçekler karımın çiçekleri,» dedi. «Bir kaç gündür sulamıyordum onları. Ama ben bu işte bir tuhafılık olduğunu sezemedim. Artık bu yatakta yalnız yatacağım. Karım her gece yorgani kendi üstüne çekmeye çalışırdı. Çalışırdı ya, ben daha güçlü çeker, kendi üstüme örterdim yorgani,» dedi.

Dikkatli dikkatli ona bakıyorum. Dostum bu kez bir başka türlü. Değişmiş, yüzü kapkaranlık olmuş. Perdeler de yarı kapalı.

— «Ne iş yapıyorsun?» diye sordum.

— «Bir şirkette ikinci müdürüm. İşlerim oldukça iyi. Salondaki eşyalarım filân güzeldir,» dedi. O hep birşeyler düşünüyordu.

— «Yazın, sıcaklar bastırınca da aynı şey oluyordu,» dedi. «Pikeyi kendi üstüne örtmek için karım çok çekiştiriyordu ya sonunda ben

daha güçlü çekip, pikeyi de kendi üstüme örtüyordum», dedi.

Yavaşça dışarıya çıktım. Yoldaki kalabalığın arasından sıyrıldım gittim.

Kapıcı aynı yerde duruyordu. Onun memleketinde az önce yağmur başladı. Kavşağın birinde, bir otobüsle bir minibüs çarpıştı. Tam denizin ilk görüldüğü yerde. Yaralanan ölen olmadı. Yolcular indiler, denize bakıyorlar.

4.

Sokaktaki helâda bir ayna gördüm. Yüzüme baktım. Kaşıma, gözüme, ağzıma, burnuma, saçlarıma baktım. Aynaya çok yaklaşıp bir de öyle baktım. Parmaklarımı tarak yapıp saçlarımı taradım.

5.

Gece bir sünnet düğünündeyim. Ağaçlıklı bir bahçede oluyor sünnet düğünü. Ağaçlara kırmızı, mavi, sarı ampuller asılı. Bahçenin kapısından giriverdim. Yataklarda yatan sünnet çocuklarına baktım. Bir köşede çalgıcılar çalgı çalıyorlar.

Birden yaşlıca bir adam fırladı ortaya. Oynamaya başladı. Hoşuma gitti adam benim. İyice bakıyorum, sevdiğim mi diye, değil. Bambaşka birisi bu. Ben kenardayım. O, oynarken, arada yaklaşıp bana bakıyor. Güldü bana, ben de ona güldüm. Oyununu bitirince yanıma geldi. Ter içinde kalmış. Cebinden mendilini çıkarttı, yüzünü boynunu kuruladı.

— «Yabancı mısınız, sizi daha önce buralarda görmedim», dedi.

— «Evet, yabancıyım» dedim.

— «Gelin, şuraya oturalım da birşeyler içelim», dedi. İskemleyi çekti, oturdum.

— «Adım Mehmet Ali», dedi.

Ben meyva suyu içtim, birşeyler yedim, karnım doydu. Mehmet Ali bey.i dinliyorum.

— «Şu çaldıkları çok eski bir parçadır,», dedi Mehmet Ali bey. «Ben 15-16 yaşındayken evimizin karşısındaki arsada top oynardım. Arsanın yanında bir çay bahçesi vardı. Orada hep bunu çalarlardı», dedi.

6.

Mehmet Ali bey'le çarşıda dolaşıyoruz. Çarşıdaki herşey benim hoşuma gidiyor. Hep-sine bir bir bakıyorum.

Mehmet Ali bey,

— «İstersen yatak odası takımımız beyaz olsun. Güzel olur öylesi», dedi.

— «Olur, beyaz olsun», dedim.

Ayağımda, Mehmet Ali bey'in aldığı fildişi rengi ayakkabılar, kolumda fildişi rengi çanta var. Yürürken ayakkabılarım kirlenmesin diye dikkat ediyorum.

—« Bak çantanın içine mendil almam. Mendil ayrılık demektir», dedi Mehmet Ali bey.

Yavaş yavaş yürüyoruz.

— «Camlı bir büfemiz olsun» dedi, Mehmet Ali bey. «İçine su bardaklarını, kahve fin-

canlarını koyarsın. Çekmecelerine de çatal bıçakları, kaşıkları yerleştirirsin», dedi.

Ben iki tane beyaz kahve fincanı beğendim. İkisinin de üstünde birer pembe gül var.

Mehmet Ali bey,

— «Yorgan da önemli; yorganımız leylâk rengi ipekten olsun. Leylâk rengi yorganda güzel durur», dedi. «Yaz için filizî pike de alırız», dedi.

Kumaşçıda beyaz kumaş kestirdik.

Tezgâhın ardında dostumu görüverdim birden. Çok gençti. Hafif bıyık bırakmıştı. Benim yanımda Ali bey'i görünce şaşırdı. Baktım, şaşırdığını göstermemeye çalışıyor.

— Gelinlik için tül de ister misiniz ki? diye sordu. Bu benim sevdiğimin gözleri simsiyahmış da bilmiyordum.

— «Tül de istiyoruz», dedim.

Dostum ardından bir raftan bir top tül çıkardı. Üç metre de duvaklık tül kestirdik. Dostum, sevdiğim, hep bana bakıyor.

— «Hayırlı uğurlu olsun», dedi.

Oradan çıkınca Mehmet Ali bey,

— «Bir de resim çektirelim. Ben resmi çok severim», dedi. Elimi tuttu, başını başıma yaklaştırıp dayadı. Güldük. Öyle bir de resim çektirdik.

Benim ağzımda paslı bir tat var. Bir yediğim dokunmuş olacak.

Yolun karşı yanına geçtik.

— «Balayına seni güzel yerlere götüreceğim», dedi Mehmet Ali bey.

Çay bahçesinde oturuyoruz. Yanı başımızda dut ağacı var.

— «Canım çok dut istedi. Mehmet Ali bey», dedim. Mehmet Ali bey ceketini çıkarttı. Dut ağacına tırmanıp çıktı. Ben aşağıdan ona bakıyorum. Ağaç kara dut ağacı. Üstü dolu. Mehmet Ali bey başladı dalları sallamaya. Dutlar pıtır pıtır dökülüyor. Yere düşenlerden iki tanesini üfleyip yedim. Başımı kaldırıncı, üstümde Mehmet Ali beyi görüyorum. Kalın, kocaman, ağır bir adam. Birden onun ağırlığını üstümde hissettim, boğulacak gibi oldum.

Mehmet Ali bey, ağacın tepesinden,

— «Üstün leke olacak, altımda durma, diye seslendi. Dutun biri, pembe yeleşimin omuzuna düştü. Mor lekesi yayıldı, para kadar kaldı.

Mehmet Ali bey,

— «Bak gördün mü leke oldu yeleşin, dedi. Ağzını dut yaprağı ile sildi.

— «Zararı yok, dedim. Canım dut da istemedi. Bir iki tane yedik. Fazla yemedim.

Bergama'da Askleipium kalıntılarında dolaşıyorum. Güneş öyle bir sıcak ki. Ağustos böcekleri ötüyor otların arasında. Ben, taştan taşa atlıyorum. En çok burayı seviyorum. Mehmet Ali bey otelde uyuyor.

Yere bakıyorum, ufak taşları, mermer parçalarını görüyorum. Gökyüzünde hiç bulut yok. Yanıma bir gölge düştü. Baktım sevdiğim. Bi-

raz bana benziyor. Benim saçlarım uzun, onun-
kiler kısa, Gözleri masmaviymiş, bilemezdim,
yine şaşırdım.

Yanımda yürüyor.

— «Çok eskiden burası da hastahaney-
miş, biliyor musun? diye sordu.

— «Biliyorum, biliyorum», dedim. Bir ta-
şın üstüne yan yana oturduk. Yerdeki merme-
rin çatlağının arasından bir kertenkele içeriye
kaçtı.

Mutluluk içime su gibi doldu.

Aklıma geldi,

— «Senin ismin ne?» diye sordum.

— «Ali», dedi. «Haydi gidelim», dedi.

— «Bekle, ben şimdi geliyorum», dedim.

Mehmet Ali bey uyuyordu. Yan yatmıştı,
alın terlemişti biraz. Fildişi renkli ayakkabıla-
rımı çıkarttım, çantamın yanına koydum. İs-
kemlenin arkasından pembe pomponlu yele-
ğimi aldım. Hava çok sıcak, giymedim. Omu-
zundaki mor leke görünmeyecek şekilde kat-
ladım, elimde tutuyorum. Kapıyı açıp dışarı-
ya çıktım.

Kalıntıların orada durdum, çevreme bak-
tım. Kimseyi göremedim. Yolun kenarındaki
bir incir ağacına,

— «Acaba buralarda, zayıfça, bıyıklı bir
adam gördünüz mü? diye sordum.

İncir ağacı,

—« Görmez olur muyum, gördüm. İşte ora-
da. Kalın sütunun arkasına oturdu. Yerini de-
ğiştirdi; başına güneş geçip de burnu kanama-
sın diye,» dedi.

O yana gittim.

Nevşehirin 30 km. güneyinde, Derinkuyu yeraltı kentinin girişindeyiz. Yeraltı kentine çukur bir kapıdan giriliyor. Bizi, Nevşehir'den Derinkuyu'ya getiren taksi, öğlen güneşinde pırıl pırıl parlıyor.

Ali şoföre parasını verdi. Taksi ardından toz kaldırıp gitti. Hava çok sıcak, benim yüzüm terledi. Bilet satılan camlı kulübeye girdik. Dostum iki bilet aldı. Bilet satan memur, — «Kılavuz ister misiniz » diye sordu.

— «Biz kendimiz gezeriz», dedik. O önde, ben arkada, iki üç toprak basamağı inip yeraltı kentine girdik. Yeraltı kenti yedi katlı. 78 metre derinliğe ineceğiz.

Girer girmez serinleyiverdim. Burnuma küf kokusu geliyor. Soldaki daracık koridora girdik. Eğilip yürüyoruz. Tavan alçalıp yükseliyor. Önümüze basamaklar geliyor, iniyoruz. Yürüdüğümüz koridor, toprağın içinde dönüp duruyor. Geniş bir yere çıktık. Üçüncü kata inmişiz. Çevreme bakıyorum, kemer kemer yollar ayrılıyor. Biz, elektrik kablolarını izleyerek yeniden inmeye başladık. Yol, bir daralıyor, bir genişliyor. Yedinci kata inince, baktık yorulmuşuz. Oturup biraz dinlendik. Yuvarlak, oda gibi bir yerdeyiz. Her yana uzanan karanlık yollar görünüyor. Derinden akan bir suyun gürültüsünü duydum. Birden çok şeyler anımsadım. Dostuma baktım. O da bana bakıyormuş. Güldüm.

— «İyi ki beni buraya getirdin», dedim.

O bir sigara yaktı. Ben içmiyorum.

Az sonra, aydınlığa çıkacağız.

GECEYARISI İNSANLARI

Geceyarısı uyandım. Dışarıda köpek havladı a ondan uyandım. Sağa sola döndüm, uykum kaçtı. İçimi anlamsız bir sıkıntı kapladı. Ne zaman gece uyansam böyle olurum. Gece karanlığında düşündüğümde, ertesı gün yapacağım işler çok güçmüş gibi gelir bana. Sıkılır dururum. Oysa, gün ışığında çok mutlu insanımdır. Durmadan birşeylere sevinirim, çok gülerim, gezip dururum.

Şimdi anneannem yatağında uyur. Belki de sırtüstü yatar, yavaşça ağzından nefes alıp verir.

Ben gündüzleri, öğle saatlerinde, kentin bir sokağındaki daktilo kursuna giderim. Yeni başlamışım, heceleri, harfleri ters yüz eder, yazar dururum. Sınıfta yanımda oturan zayıf, gözlüklü çocukla dostluk ederim arada sırada. O her heceyi yarımşar sayfa yazar, gene de pek öğrenemez. Dün geldiğinde baktım grip olmuş.

«Çok fenayım, çok.» dedi.

«İlaç alıyor musunuz?» diye sordum.

«Yok, yok. Hiç ilaç almam ben kendikendine geçer bu,» dedi.

Ben o zaman hep mnm mnm yazıyordum. Gözlüklü arkadaşım benden yarım sayfa önde. O benden bir hafta önce başlamış kursa.

Bir de baktım, sınıfa fotoğrafçı gelmiş, isteyenin daktilo makinası başında resmini çekiyor.

«Çek beni de,» dedim.

Bir poz çekti.

«Ama sen gözünü kırptın, tam flaş patlayınca. Dur, bir kez daha çekeyim», dedi.

Ellerimi tuşların üstüne koydum, fotoğrafçı bir poz resmimi daha çekti.

«Göz kapalı olandan bir tane, iyi çıkandan üç tane yap» dedim.

Gene başladım mnm mnm yazmaya. Gözlüklü arkadaşım,

«Fotoğrafa meraklısınız anlaşılan,» dedi.

«Evet,» dedim. «Hem anneme de yollayacağım. O burada değil. Anneanneme de veririm bir tane.

«Ben de çok meraklıyım resim çektirmeye», dedi gözlüklü arkadaşım. Cebinden dört tane resim çıkardı. Önce yüzlerini aşağıya dönük tutuyordu, birden çeviriverdi.

«Bakın», dedi. «Bunlar bir düğünden resimler. Eskişehirdeki bir düğünden.»

Baktım kalabalık bir resim. Gelinle damat el ele tutuşmuşlar, birbirlerine bakıyorlar. Yanlarına dostları, arkadaşları sıralanmışlar.

«Ama siz yoksunuz ki bu resimde», dedim.

«Yok olur muyum, varım. İşte buradayım,»

dedi, gösterdi. Gerçekten bir köşeye o da sıkışmış. Nedense ben ilk baktığımda görememişim onu.

Fotoğrafta gelinin yanında duran, şişman, kıvrıkcık saçlı, sivrice burunlu bir kızı gösterdi bana.

«Bu kızı nasıl buluyorsunuz?» diye sordu.

Baktım, kız şöyle böyle.

«Çok hoş. Ağırbaşlı, hanımefendi görünüşlü,» dedim. Oysa hiç iş yok kızda. Gözlüklü arkadaşım çok sevindi dediklerime. Resme biraz baktı,

«Ama biraz şişman, değil mi?» diye sordu.

«Yok,» dedim «Yok. Şişman denemez. Biraz toplu. Onun tipi öyle. Hem neşeli bir insana benziyor..»

«Evet, çok neşelidir,» dedi arkadaşım. «İşte o da benimki. Konuştum onunla, üç yıl bekleyecek beni.»

Yeniden yazmaya başladık. Ben bu kez mnb mnm mnb yazıyordum Arkadaşım büyük harflere geçmişti.

Yatağımda döndüm. O deminki köpek gene havlamaya başladı.

Daktilo dersanesinin bir üstündeki sokakta yeni evlendiğimde oturduğumuz ev var. Küçük bir evdir, yazın dayanılmaz sıcak olur. Ben çok severim o evi. İnsan ilk evini başka türlü seviyor. Pencerenin önünde çiçeklerim vardı, sık sık sulardım onları. Düğünde gelen armağanları oraya buraya ilkin o evde yerleştirmiştim. Yeni gelirken alışveriş ettiğim manav, bakkal, kasap o mahalledeydi. Ben ikiz çocuk doğurunca çıktık o evden, kentin daha iyi

bir yerindeki daha büyük bir eve taşındık. Bizim de düğün resimlerimiz vardır, eşimiz dostumuz yanımıza sıralanmışlar, hepimiz gülüyoruz. Aynı gözlüklü arkadaşımın ikinci derste gösterdiği Eskişehirdeki düğün resmindeki gibi.

Daktilo dersanesinin arka balkonundan eski evin bir kısmı görünüyor. Üçüncü kattaki bir pencereyi görebiliyorum dersanenin balkonundan. Orada birileri var. Arada balkona çıkıp bakıyorum onlara.

Yatağımda dönüp duruyorum.

Tanıdığım bir kadın var, Zülfiye hanım. Amasra'da oturur. Kale mahallesi, no: 7, Amasra, Bartın adresli beyaz evin alt katında o da şimdi uyur. Yanında kocası Sezai usta yatar. Sezai usta marangozdur. Dört çocukları da uyur odada. En küçükleri Özkan. O annesinin yanındaki beşikte uyur.

Ne güzel kadındır Zülfiye hanım... Bem-beyaz tenli, kapkara kaşlı gözlü. Ama bacaklarında az varis var. Olsun. Zaten bacakları hep örtülü. Ben bir kez, avluda çamaşır yıkarken gördüm bacaklarını.

«Bak ne fena oldu bacaklarım. Her doğumdan sonra artıyor. Ali'den sonra çoğaldı. Sendeki hiç yok, ne iyi,» dedi bana.

«Bende gizli varis var, dedim. «Görünmez ama çok ağrı yapar.»

Tatilde tanıdım Zülfiye hanımı. Amasra'ya gitmiştik, onların evinde kaldık, sonra iyi dost olduk. Bir kez daha gittik Amasra'ya. Onlar da kalktılar Ankara'ya geldiler, şimdi mektuplaşıyoruz.

Zülfiye hanım evin gelini. Kaynanası Zeynep anne. Zeynep annenin memesinde ur var. Bana bir gün «Bak işte şurada. Elle, elle,» dedi. Elledim, çok sertti.

Zülfiye hanımın kayınbabası Ali Aga, Zeynep annenin ikinci kocası. Ali aga çok fena öksürüyor. Yemekte öksürüğü tutunca, yer sofrasından ayağa fırlıyor, uzağa kaçıyor, öksüre öksüre iki büküm kıvrılıveriyor. Tel dolabın üstünde tüpte hapı var, ondan bir tane yutuyor. Yer sofrasında hepimiz kaşığımızı ortadaki çorbaya daldırıyoruz. Ali ağa'nın öksürüğü tutunca benim karnım doyuveriyor. Zeynep annenin geçirdiği gibi geçiriyorum bir, bırakıyorum kaşığımı kenara.

Ali aga sabahtan akşama değin tarlada çalışıp durur. Ali aga'nın en çok sevdiği şey ineği. İnek evin altında, samanlıkta. Biz oradayken bir gün, bir jet geçti, inek uzun uzun bağırdı.

Zülfiye hanım bütün evin işini tek başına görür, çocuklarına bakar, çamaşır yıkar, yemek pişirir, hamur açar, bulaşık yıkar, dişi diker, öyle çok çalışır ki ben onun bu kadar işi nasıl yaptığına şaşarım.

«Gel Zülfiye hanım, bu gecelik boşver işleri. Giyin kuşan da sinemaya gidelim,» dedim ona bir akşam,. Çoraplarını giydi, başına bir örtü bağladı, ortanca oğlunu kucağına aldı, beraber açık sinemaya gittik.

Biz tam filmi seyrediyorduk ki, bir sis ini-verdi tepelerden, beyaz perdeyi tüm örttü. Seyirciler söylenip durdular. Biz ayçekirdeği almıştık, habire onu yedik.

Demıştim ya, Ali aga Zeynep annenin ikinci kocası. Zeynep anne çok genç evlenmiş, çok da güzel kadınmış. Zülfiye hanım anlattı. Sezai usta ile ablası Nihal hanım doğmuşlar. Zeynep annenin kocası kötü çıkmış. Zeynep anneyi iki çocuğu ile bırakmış, başka kadın almış. Zeynep anne de çocuklarını almış, babasının evine dönmüş.

Ali aga, Zeynep anneyi tarlada çalışırken görüp sevmiş.

«Zeynep kadın, sen benimle evleneceksin,» diye tutturmuş. Zeynep anne ilkin ciddiye almamış Ali agayı. O öyle dedikçe gülermiş. Ama iki tane de çocuğu var. Sonunda evlenmiş Ali agayla. Ali aga çok çalışkan adam çıkmış. Gece gündüz çalışmış, üç yerde birden iş yapmış, Zeynep anneye iyi bakmış, şimdi oturdukları evi kendi yapmış. Zeynep annenin çocuklarını okutmuş. Çok çalışmaya alıştığından mıdır, nedir, şimdi de hep öyle çalışır durur Ali aga. Sabah bir çorba içer, sonra ineğini katar önüne, gider. Ne güzeldir Amasra'da tarlalar, tepeler. Oralara doğru yürür gider.

«Ali aga'nın içtiği çorba ne çorbası?» diye sordum.

«Ummaç, ummaç. Un çorbası. Çok güzeldir, sen de iç. Ali aga'ya bir bundan yap, başka birşey verme, memnundur o,» dediler.

İşte şimdi onlar da uyuyorlardır. Amasra bu mevsimde daha serin olur buradan. Zülfiye hanım kocası ve çocukları ile, Zeynep anne büyük demir karyolada, yanında Ali aga. Ali aga, belki de yerde kıvrılıp yatar. Hepsi yorganlarını örtünmüşlerdir. Ali aga'nın ineği evin al-

tında samanlıkta uyur. Sezai usta eniştesi Ulubay'la rakı içmişse, onun uykusu derindir. Üst kattaki odadaki kiracı iki işçi uyurken, kırık camdan giren deniz havasını içlerine çekerler.

Zeynep annenin memesindeki uru göstermek için Sezai usta onu Ankaraya getirdi. Beraberce hastaneye yatırdık. Işın tedavisi yapıldı Zeynep anneye. Kobalt D tedavisi. Şekeri de varmış, ameliyat etmediler.

Zeynep anne çok yalnızlık çekti hastanede. Geceleri televizyon bile oyalamadı onu.

Ben bir daha Amasra'yı göremeyecek miyim, torunlarımı, bahçemi göremeyecek miyim?» deyip duruyordu. Sonradan alıştı. Rahmi alınmış bir kadınla iyi dost oldu, beraberce tığ işleri yaptılar. Otuzyediyedi kobalt tedavisinden sonra, doktor durumunu iyi gördü, Sezai usta aldı Zeynep anneyi, götürdü.

Amasra'ya son gittiğimde gördüm onu, iyiydi. Bahçeye salatalık, biber ekmişti. Oturduğu yerden,

«Zülfiye, bak şu çocuklara, yolmasınlar salatalıkları,» diye sesleniyordu.

Ali aga bir mektup yolladı Zeynep anneye, hastaneye. Şöyle diyordu mektubun sonunda:

**«Mektup yazdım acele,
Al eline hecele.
Mektup benim vekilim,
Al koynuna gecele...»**

Ben başka bir kentten geldim buraya. On, onbir yıldır buradaydım. Artık alıştım bu kente. Tüm sokaklarımı avcumun içi gibi bilirim. Çok eskiden, ilk geldiğimde, bir dostum oturur-

du Bardacık sokakta. O şimdi buralarda değil. Kimbilir nerededir. Arada sırada aklıma gelir, düşünürüm onu.

Aslı İstanbul'lıydu bu arkadaşımın. O da sonradan kalkıp bu kente gelmiş. Onun da baba evi İstanbul'da.

Biliyordum adresini. Bir kâğıda yazıp bana vermişti. İstanbul'dayken bir gün, evine gittim. Bundan on yıl filan önce, bu anlattığım, yeni değil. Annesi açtı kapıyı, gözlüklü, şişman bir kadındı. Kim olduğumu söyledim, içeriye buyur etti beni.

«Hay Allah, o da şimdi çıkmıştı. Birazdan gelir,» dedi.

Karşılıklı oturduk. Çevreme baktım. Oturma odasının kapıya yakın köşesinde büyük bir buzdolabı vardı. Masanın üstünde, dostumun kardeşleri ile çekilmiş çocukluk resmine takıldı gözüm. Elime alıp baktım. En küçükleri ciddi bakıyordu, dostumla ortanca kardeşi çok gülmüşlerdi. Arkadaşımın annesi dikkatle bakıp duruyordu bana. Tedirgin oldum. Arkadaşımı bir türlü bu evin içinde yaşarken düşünemedim. O bu evden çikali çok olmuştu ya, bu evde geçen çocukluğunu da düşünemedim bir türlü. Bir evlatlık bize kahve tuttu. Ben bir bardak su istedim, buzdolabından verdiler.

Dostumun annesi,

«Babanız ne iş yapıyor? diye sordu bana.

«Bankada müdür,» dedim.

«Nerede oturuyorsunuz?» diye sordu.

«Annem babam İstanbul'da otururlar, ben Ankara'dayım,» dedim.

«Ankara'dan tanışıyorsunuz demek,» dedi.

«Hayır, İstanbul'dan tanıyoruz birbirimizi,» dedim. Bir tane sigara yaktım.

«Galiba çok sigara içiyorsunuz» dedi arkadaşımın anası.

«Eh, bir paketi bulur,» dedim.

«Aman, az da değilmiş, bakın çok da zayıfsınız,» dedi.

«Öyleyim,» dedim, güldüm. Öyle bir sıkıldım ki, söyleyecek söz bulamıyordum.

«Herhalde gecikecek, ben gideyim,» dedim, kalktım.

«Geleceğim, demişti ama belki de gecikir. Geleceğinizi bilseydi çıkmazdı. Siz bilirsiniz,» dedi dostumun anası.

Elini sıktım, arkadaşşıma selâm söyledim, çıktım gittim.

Her öğlen, onikiye beş kala daktilo dersanesinde olurum. Gözlüklü arkadaşım da benimle aynı zamanda gelir. Ara sokağın birinden çıkıverir.

Ben oturmuş krk krk yazıyordum, gözlüklü arkadaşım döndü bana,

«Bir kız arkadaşım vardı, Halkevleri müzik bölümünde. Odalar Birliği'nde çalışıyor, aynı size benzerdi. O kadar çok benziyorsunuz ki ona, ikiz kardeşı gibisiniz. Adı da Meftuneydi,» dedi.

«Olur bazen öyle,» dedim.

«Saçı filan bile aynıydı,» dedi. Yeniden birşeyler yazmaya başladı.

«Sizin konuştuğunuz kızın adı ne » diye sordum.

«Ümran,» dedi.

Arkamda oturan kız birşeyler anlatıyordu yanındaki arkadaşına, şöyle diyordu.

«Yerim hazır. Sosyal Sigortalar'da. Biraz makinede yazmayı öğren, gel, dediler. Kursun sonuna kadar kalmayacağım. Ay başında başlıyorum işe. Arada tanıdık var, ondan kolay oldu. Sen de şimdiden kendine bir yer ayarla. Hay Allah kahretmesin, makinede yazarken de ne tırnak kalıyor, ne de oje.»

Dersanenin kapısı açıldı, bir adam girdi içeriye.

«Aynur Çapraz kim burada?» diye sordu. Önümde oturan kız, «Benim,» dedi.

«Size telefon var,» dedi adam. Aynur Çapraz dışarıya çıktı.

Biz gene yazmaya başladık. Biraz sonra Aynur Çapraz girdi içeriye. Yüzü al al olmuştu. Geldi, kulağıma,

«Sözlür: aramış. Hatırımı sormak için,» dedi.

Zil çaldı. Hepimiz yerlerimizden kalktık. Ben arka balkona çıktım. Eski evin üçüncü katındaki pencereye baktım. Genç bir kadın dolaşıyordu odanın içinde. Besbelli kucakındaki küçük çocuğun gazını çıkartmaya çalışıyordu. Bir yandan da dersanenin pencerelerine, balkonda sigara içenlere bakıyordu. Göz göze geldik, onun bedenine giriverecekmişim gibi bir duygu geldi içime. Döndüm, sınıfa girdim. Üçüncü ders iyi yazamadım. Aklımı harflere iyi veremedim.

Sezai usta'nın bir eniştesi var, adı Ulubay. Ulubay çok sert adam. Karısı Nihal hanım, üç çocuğu, onlarla beraber oturan anası

Emine kadın çok çekiniyorlar ondan. Ulubay içki içmeyi, ava gitmeyi seviyor. Tek gözü kör. Çocukken, çelik çomak oynarken, Sezai usta kazara kör etmiş Ulubay'ın gözünü. Bartın'a hastaneye götürmüşler ama doktorlar birşey yapamamışlar. Ulubay'ın motosikleti var, ona binip çok hızlı gidiyor. Ulubay'la Nihal hanımın üç çocukları var: Nermin, Ahmet ve Metin. Ulubay Ahmet'le Metin'i çok dövüyor. Ahmet onaltı yaşında, Metin altı yaşında. Ulubay Ahmedi döğmüş, yüzünü gözünü mosmor etmiş. Emine kadınla Nihal hanım pek birşey söylemiyorlardı, ama ikisi de çok üzölmüşlerdi. Zeynep anne,

«Koca çocuğa böyle şey yapılmaz. Çok canım sıkıldı. Kimbilir Nihal ne üzölmüştür.» dedi.

Ertesi gün Nihal hanımı görmeye gittim. Baktım, küçük Metin, iki üç metre uzunluğunda bir iple karyolanın ayağına bağılı. İpin uzunluğu öyle ki, arada hela'ya gidip işeyebiliyor.

«Niçin bağlandı Metin böyle? diye sordum, «Hiç sorma,» dedi. «Şiltenin altından kırkbeş lira para çalmış, gitmiş, hepsini çarşıda, oyuncakçıda harcamış. Aldatmışlar onu, bir iki plastik şey vermişler eline. Onun için bugün cezalı. Bir kere daha böyle yapmıştı, altmış lira kadar bir para bulmuş, gidip gene oyuncakçıda harcamıştı. Metnin huyu babama çekmiş. Annem der o da böyle hovardaymış», dedi.

Dün öğlede daktilo kursuna gittim. Arkadaşlarla selamlaştım, bizden önceki ders daha bitmemişti, kapının önünde birleşiyorduk. Göz-

lkl arkadaşım da yanıma geldi. «Nasıl gidiyor?» diye sordu. «Eh fena değil,» dedim.

İçeriden, çayocağının oradan sesler duyduk, başımızı uzattık, baktık. Çayocağının yanındaki tabureye iki kadın oturmuş, oradaki-
lere birşeyler anlatıyorlardı. Kadınlardan biri ağlamaya başladı, çantasından mendilini çıkarttı, ağzına, burnuna tuttu.

«Ne olmuş?» diye sordum oradan birine.

«Aynur Çapraz'ın annesi ile teyzesi. Aynur Çapraz sevgilisine kaçmış, onu arıyorlar, dedi.

Aynur Çaprazın teyzesi anlatıyordu:

«Kursa gidiyorum, hergün üç posta çalışıyorum, diye her sabah erkenden çıkar, akşam gelirdi eve. Geline de, çok çalışmaktan başım ağrıyor, der girer odasına kapanırdı. Bayram temizliğine de yardım etmedi. Her gece saçını sarıyordu. Meğerse bir dostu varmış. Dün gece eve gelmedi. Daha çok küçük, onyediyasında. Hiç de bilmiyoruz kimmiş bu sevdiği. Her kim ise, 'besbelli baştan çıkartmış onu. Babası da yok. Ne yapacağız, nasıl bulacağız onu şimdi? Gece eve gelmeyince deliye döndük. Daktilo öğrenip çalışacağım. Cebim görsün, diyordu. Ama işte aldattılar onu. Belki burada bir bilen vardır nereye gittiğini diye sormaya geldik,» dedi.

Kimse birşey bilmiyordu. Arkadan birisi,

«Birkaç gün sonra çıkarlar meydana, teyzeciğim,» dedi.

Kurs ğretmeni ile sekreter de gelmiş dinliyorlardı. Sekreter kadınlara çay ısmarladı. Zil çaldı, biz sınıfa girdik. Ardımıza dönüp, dönüp Aynur Çapraz'ın annesiyle teyzesine baktık.

Ben evimde, yatağında yatıyorum. Gözkapaklarım ağırlaştı, birazdan uyurum. Gündüzleri gittiğim daktilo kursundaki gözlüklü arkadaşım, eski evdeki çocuklu genç kadın, Zülfiye hanım, Zeynep anne, bizim daktilo öğretmeni, Ümran, hepsi uyurlar şimdi. Ulubay'la Nihal hanım yataklarında uyurlar, Ulubay'ın başucunda av tüfeği asılıdır. İçerki odada Metin belki de her gece yatağına işer.

Aynur Çapraz da sevdiğinin koynunda uyur.

Her anam hey.

(1974)

türk edebiyatında yeni bir aşama için en güçlü ÜMUTLAR

Nazlı Eray Ankara'da doğdu. İngiliz Kız Ortaokulu'nu bitirdikten sonra Annavutköy Kız Koleji'nde okudu. Bir süre Hukuk Fakültesi'ne ve Edebiyat Fakültesi Felsefe bölümüne devam etti.

1965 - 68 yılları arasında Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nda çevirmen olarak çalışan Nazlı Eray, bir barsak düğümienmesi sonucunda üst üste beş kez ameliyat olarak, yaşamının bir yılını hastahane de geçirmek zorunda kaldı.

13 yıllık bir aradan sonra 1973'de yeniden yazmaya başladı. Yazarın hikâyeleri *Varlık*, *Türk* gibi dergilerde yayınlanınca dikkatleri üzerine topladı.

Nazlı Eray, ikiz kızlarıyla, Ankara'da oturmaktadır.

Toplumsal ve bireysel gerçeklerin yarattığı bunalmaları aşmak için, yaşantısını, çocukluk dünyasının düş olanaklarına bağlı gizli bir alay, inanılmayacak derecede büyük bir içtenlik, görülmemiş bir duyarlılıkla çoğaltan şaşırtıcı bir yazar!

Yaşananla tasarlanan, gerçekle düş arasındaki sınırı ürkütücü bir güzellik, sarsıcı bir kolaylıkla aşveren bir öyküleme tekniği!

Nazlı Eray bu ilk kitabıyla bile Türk hikâyeciliğine taptaze bir kan, alışılmamış bir duyarlık getirmiş oluyor.